

SUOMEN AMMATTIYHDISTYSTEN KESKUSLIITON
(SAK) r.y.

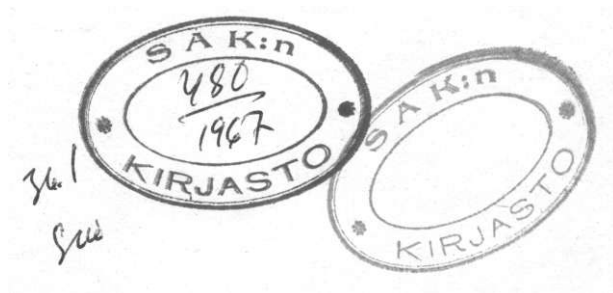
VUOSIKIRJA

1946

Liitteenä:

Pöytäkirjaselostus SAK:n Valtuuston kokouksesta
26. 5. 1946.

Pöytäkirjaselostus SAK:n Valtuuston kokouksesta
8. 12. 1946:

HELSINKI

I. Poliittinen tilanne.

1. Kansainvälinen tilanne.

Vuosi 1946 oli ensimmäinen rauhanvuosi maailmassa suursodan päätyttyä. Varsinaiseen viralliseen rauhantilaan ei kuitenkaan päästy kertomusvuoden aikana. Rauhanvalmistelujen tärkeimpänä osaratkaisuna on mainittava, että Saksan n.s. sateliittivaltioiden, siis Italian, Bulgarian, Romanian, Unkarin ja Suomen kanssa tehtävän rauhan valmistelut voitiin suorittaa loppuun vuoden aikana, vaikkakin rauhansopimusten allekirjoittaminen siirtyi seuraavan vuoden puolelle.

Rauhankysymyksen lopullisen kokonaisratkaisun valmistelujen yhä selvemmin havaittavana hallitsevana piirteenä oli suurvaltojen keskittyminen uuden tasapainotilan luomiseen lähinnä omien turvallisuusvaatimuksiensa pohjalle. Keskinäisen luottamuksen puute tuntuu vaikeuttaneen suurten ratkaisujen aikaansaamista. Kiinan ja lähi-idän jatkuvat levottomuudet lienevät tämän luottamuksen puutteen huolestuttavimmat ilmaukset. Toisaalta vilkas suurpoliittinen toiminta on ollut omiaan osoittamaan vilpitöntä pyrkimystä yhteisymmärrykseen. Jokainen suurpoliittinen kokous on varmaankin merkinnyt uutta askelta lopullista virallista rauhan-tilaa kohti.

Rauhan perustuksien laskeminen on jatkunut Yhdistyneiden Kansakuntien puitteissa. YK:n lopulliset perustamistoimenpiteet suoritettiin tammikuussa alkaneessa yleisistunnossa. Lokakuussa alkaneella syysistuntokaudella käsiteltiin useita tärkeitä asioita. Perustamalla mandaattineuvoston yleiskokous otti haltuunsa toimintansa kertomusvuoden aikana lopettaneen Kansainliiton mandaattialueiden hallinnon. Yleiskokous hyväksyi suosituksen kansainvälisen avustustoiminnan jatkamisesta UNRRA:n vuosien vaihteessa, päättyneen toiminnan jatkona. YK:n pysyvä päämaja päätettiin sijoittaa New Yorkiin. Lisäksi kokous määritteli YK:n suhteen sen piiriin perustettuun 8 erikoisjärjestöön, joiden tehtävänä yhdessä taloudellisen ja yhteiskunnallisen neuvoston kanssa on oleva sotien

syiden poistaminen. Nämä järjestöt ovat kasvatuksellinen ja teollinen kulttuurijärjestö UNESCO, elintarvikejärjestö FAO, kansainvälinen työjärjestö ILO, kansainvälinen siviili-ilmailujärjestö ICAO, kansainvälinen jälleenrakennuspankki, kansainvälinen valuuttarahasto, maailman terveysjärjestö ja kansainvälinen pakolaisjärjestö. YK:n edeltäjä — Kansainliitto piti kertomusvuoden aikana viimeisen yleiskokouksensa, jossa tehtiin päätös sen toiminnan lopettamisesta ja varojen jaosta jäsenvaltioiden kesken.

Sodanjälkeinen taloudellinen tila on ollut erittäin vaikea kautta maailman. Saksan tilannetta on suuresti vaikeuttanut pakolaiskurjuus, n. 10 milj. saksalaisen siirtyessä eri maista kanta-Saksan alueelle. Suuret lakot Yhdysvalloissa ovat vaikeuttaneet sen taloudellista elpymistä. Vaikka maailman sato muodostuikin hyväksi, ei se kuitenkaan riittänyt sodasta kärsimään joutuneiden maiden hädän torjumiseen riittävän tehokkaalla tavalla. Huhtikuussa pidettiin Lontoossa elintarvikekonferenssi, johon oli kutsuttu sekä voittajamaiden että hävinneiden maiden edustajia. Konferenssissa presidentti Hoover tutkittuaan tilannetta 17 eri maissa, m.m. Suomessa, antoi tilanneselostuksen. Hän mainitsi m.m., että Euroopassa ja Aasiassa 150 milj. asukasta näkee nälkää ja heidän pelastamiseksi nälästä tarvitaan 11 milj. tonnia viljaa ja ravintorasvoja, joista USA:n olisi luovutettava 44 %, Kanadan 20 % ja muiden ylituotantomaiden loput.

Taloudellinen elpyminen ja jälleenrakennustyö on edistynyt hitaasti. Jälleenrakennusta on haitannut raaka-aineiden ja työvoiman puute. Tavaraniukkuuden ja setelirahoituksen synnyttämä inflaatio on eräissä maissa päässyt kehittymään varsin pitkälle. Jos vuoden 1939 elinkustannukset merkitään 100:lla, oli indeksi kesäkuussa 1946 noussut seuraavasti: Englanti 133, Yhdysvallat 135, Ruotsi 144, Tshekkoslovakia 305, Suomi 450 ja Ranska 538. Eräissä maissa, kuten Kreikassa ja Unkarissa inflaatio oli kehittynyt varsinaiseksi suurinflaatioksi.

Peläten maailman toisen maailmansodan jälkeen joutuvan samanlaisen omavaraisuuspolitiikan kurimuksiin kuin ensimmäisen maailmansodan jälkeen Yhdysvaltojen kauppaministeriössä laadittiin uuden maailmankauppajärjestön suunnitelma, joka tähtää siihen, että maailmankauppa on kehitettävä entistä suunnitelmallisempaan ja toisaalta vapaamielisempään suuntaan. Amerikkalaisten laatima suunnitelma lähetettiin eri maiden hallituksille. Asiaa käsiteltiin Lontoossa 15. 10—26.11. -46 pidetyssä kansainvälisessä konferenssissa, joka valmisti kysymystä seuraavan vuoden aikana kokoonkutsuttavaa maailmankonferenssia varten.

Sotatalouden jäännöksinä ja sodanjälkeisen ahdinkotilan vaatimina on useiden maiden taloudelliseen rakenteeseen jäänyt voimakkaita valtiojohteisia piirteitä. Varsinkin sellaisissa maissa, joissa vasemmistosuuntaus on päässyt valtaan, on talousjärjestelmän kehittäminen sosialisoituun suuntaan päässyt varsin pitkälle. Englannissa on otettu valtion haltuun keskuspankki sekä rautatiet ja kaivokset. Ranskassa on kansallistettu keskuspankki, kaivosteollisuus, sähkö- ja kaasulaitokset, sekä eräät suurpankit ja vakuutuslaitokset. Kaikissa n.s. reunavaltioissa kansallistaminen on viety varsin pitkälle.

2. Suomen poliittinen elämä.

Kertomusvuoden alussa hoiti hallitustehtäviä 17 p:nä huhtikuuta 1945 nimitetty hallitus, jossa pääministerinä oli valtioneuvos J. K. Paasikivi. Pääministeri Paasikiven tultua valituksi Tasavallan presidentiksi 8 p:nä maaliskuuta 1946 hoiti ulkoasiainministeri Enckell pääministerin tehtäviä. Maaliskuun 26 p:nä 1946 Tasavallan presidentti v.t. pääministerin pyynnöstä vapautti valtioneuvoston tehtävistään sekä nimitti ja määräsi pääministeriksi ja puolustusministeriksi pääjohtaja Mauno Pekkalan, sekä hänen esityksestään, ministeriksi käsittelemään valtioneuvoston kanslian toimialaan kuuluvia tehtäviä kansanedustaja Yrjö Kallisen, ulkoasiainministeriksi toimitusjohtaja Carl Enckellin, ministeriksi käsittelemään ulkoasiainministeriön toimialaan kuuluvia tehtäviä kansanedustaja Reinhold Sventon, oikeusministeriksi kansanedustaja Eino Pekkalan, sisäasiainministeriksi kansanedustaja Yrjö Leinon, valtiovarainministeriksi kansanedustaja Ralf Törngrenin, ministeriksi käsittelemään valtiovarainministeriön toimialaan kuuluvia asioita kansanedustaja Onni Hiltusen, opetusministeriksi päätoimittaja Eino Kilven, maatalusministeriksi kansanedustaja Vihtori Vesterisen, ministeriksi käsittelemään maatalusministeriön ja sisäasiainministeriön toimialaan kuuluvia asioita agronomi Paavo Vidingin, kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriksi kansanedustaja Lauri Kaijalaisen, ministeriksi käsittelemään kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön toimialaan kuuluvia asioita SAK:n puheenjohtajan Erkki Härmän, kauppa- ja teollisuusministeriksi kansanedustaja Uno Takin, sosiaaliministeriksi toimittaja Matti Janhusen, ministeriksi käsittelemään sosiaaliministeriön toimialaan kuuluvia asioita eduskunnan ens. puhemiehen Lennart Heljaksen, kansanhuoltoministeriksi kansanedustaja Taavi Vilhulan ja ministeriksi käsittelemään kansanhuoltoministeriön toimialaan kuuluvia asioita piirisihteeri Yrjö Murron. Sittemmin Tasavallan presidentti vapautti pääministerin

puolustusministerin tehtävistä ja nimitti kansanedustaja Yrjö Kallisen puolustusministeriksi, ministeri Uuno Takki määrättiin ministerinä käsittelemään myös ulkoasiainministeriön toimialaan kuuluvia asioita ja huhtikuussa ministeri Härmä määrättiin ministerinä käsittelemään myös sosiaaliministeriön ja kansanhuoltoministeriön toimialaan kuuluvia asioita.

Pariisin rauhanvalmistelukonferenssissa, jossa Saksan puolella toisessa maailmansodassa taistelleiden Euroopan maiden rauhanehdotja käsiteltiin oli Suomikin kutsusta edustettuna. Suomen näkökohdat esitettiin ulkoasiainministeri Enckellin valtuuskunnan puolesta konferenssin yleisistunnossa esittämässä lausunnossa sekä asianomaisille valiokunnille annettujen yksityiskohtaisten lausuntojen ja ehdotuksien muodossa.

Kertomusvuoden aikana maan hallitus on edelleenkin pyrkinyt laajentamaan ja lujittamaan suhteita eri ulkomaihin. Ensisijaisena tavoitteena on ollut suhteiden kehittäminen Neuvostoliittoon. Merkkitapauksena näiden suhteiden alalla oli Suomen hallitusta edustavan valtuuskunnan vierailu Moskovassa kertomusvuoden huhtikuussa. Molempia maita kiinnostavista erilaisista käytännöllisistä kysymyksistä käytiin pitkin vuotta mitä luottamuksellisimpia ja ystävällisimpiä, hyviin tuloksiin johtaneita neuvotteluja. Molempien maiden väliset kulttuurisuhteet vilkastuivat huomattavasti kertomusvuoden aikana.

Läntisten suurvaltojen kanssa suhteet jatkuivat sodan jälkeen palautuneen hyvän yhteisymmärryksen merkeissä. Yhteys Skandinaavian maihin, etenkin Ruotsiin, oli kertomusvuoden aikana edelleenkin vilkasta.

Diplomaattisten edustussuhteiden alalla jatkui jo edellisen vuoden aikana todettu normalisoituminen. Niinpä normaaliset diplomaattiset suhteet palautuivat Puolaan, Alankomaihin ja Belgiaan, joskaan Suomi puolestaan ei vielä kertomusvuoden aikana nimittänyt diplomaattisia edustajiaan Alankomaihin ja Belgiaan. Tshekkoslovakian kanssa käytiin kertomusvuoden aikana kaupallisia neuvotteluja, mutta diplomaattiset suhteet eivät ennättäneet vielä palautua pysyväiselle kannalla.

Kertomusvuoden aikana on omistettu erikoista huomiota ulkomaankaupan kehittämiseen. Valuuttavaikeuksien takia on ollut pakko turvautua ulkovalloista saatuihin luottoihin tuonnin rahoittamiseksi. Kertomusvuoden aikana Suomi on tehnyt lukuisia kaupallisia sopimuksia eri maitten kanssa. Neuvostoliiton kanssa tehtiin huhtikuussa laaja tavaravaihtosopimus, joka m.m. turvasi Suomelle viljan, suolan ja eräiden väkilannoitteiden saannin vuoden 1946 lop-

puun. Hanskan, Tanskan, Ruotsin, Norjan, Islannin, Puolan, Belgian, Hollannin, Tshekkoslovakian, Sveitsin ja Turkin kanssa on myöskin tehty tavaravaihtosopimukset. Ison-Britannian kauppavaihto on jatkuvasti kehittynyt, vaikkei varsinaista tavaravaihtosopimusta voimassa olevan maksusopimuksen lisäksi maitten välillä ole tehtykään, vaan kauppa jatkui melko vapaasti ilman kiintiötä, kumminkin maan lisenssiviranomaisten valvonnan alaisena.

3. Asekätkentäjuttu.

Maamme sisäinen järjestys säilyi kertomusvuoden aikana melkoisen hyvänä. Rikollisuustilanteessa oli havaittavissa helpoitusta sikäli, että omaisuusrikosten lukumäärä laski, kun sen sijaan toisaalta m.m. säännöstelyrikokset lisääntyivät.

Vuoden päättyessä oli henkilökohtaisen vapauden rajoittamisesta tasavallan suojelulain nojalla annetun asetuksen perusteella turvasäilöön määrättyä 37 henkilöä ja asuinpaikkarajoituksen alaisena 63 henkilöä.

Tutkimukset aseellisen toiminnan luvatonta valmistelua koskevassa asiassa, joiden suorittaminen oli vuoden 1945 lopussa siirretty valtiolliselta poliisilta erityiselle sisäasiainministeriön alaiselle tutkintaelimelle jatkuivat kertomusvuoden aikana. Tutkimusten pääpaino oli jo vuoden 1946 alussa siirtymässä sotavarustuskätköjen etsimisestä muiden valmistelutoimenpiteiden selvittämiseen. Kuitenkin tavattiin vielä kertomusvuoden aikana yhteensä 517 eri kätköpaikasta m.m. 154 pikakivääriä, 5.312 kivääriä, 576 konepistoolia ja 150 panssarinyrkkiä sekä 1.806.639 erilaista patruunaa ja ammusta, 720 miinaa, 6.328 kiloa erilaisia räjähdysaineita, 107 kenttäradioasemaa ja lyhytaaltopuhelinta, 329 kenttäkeskusta ja -puhelinta, 678 kilometriä erilaista johdinta sekä 65.417 litraa nestemäisiä polttoaineita ja 2.890 kiloa moottoriöljyä. Tavattujen kätköjen määrä vaihteli 17:stä 96:en kuukaudessa ja nousi vielä marraskuussa 54:än.

Asiassa kaikkiaan kuulluista n. 6.000 henkilöstä oli kertomusvuoden aikana pidätettävä kuulusteluja varten 441. Tutkimusten edistyessä ja keskittyessä yhä enemmän johdon toimenpiteiden selvittämiseen aleni kuulusteltavien ja samalla myös pidätettyjen lukumäärä. Pidätettyjä oli kertomusvuoden alkaessa kaikkiaan 123 ja vuoden lopussa 13 henkilöä.

4. Työoloja koskevat toimenpiteet.

Yleiset sosiaaliset olot ja työsuhteet ovat kertomusvuoden aikana suurin piirtein kehittyneet suotuisaan suuntaan. Varsinkin vuoden

loppupuoliskon aikana vallitsi n.s. taloudellisen linnarauhan ansiosta melkoisen rauhallinen tila. Sosiaalisen lainsäädännön alalla on vuoden kuluessa saavutettu huomattavia tuloksia.

Kansainväliset suhteet ovat entisestään vilkastuneet. Syksyllä 1945 Suomi otti täysin edustajistoin osaa Pariisissa pidettyyn työkonferenssiin, jossa käsiteltiin järjestön suhdetta Yhtyneisiin Kansakuntiin. Montrealissa 1946 pidetyssä konferenssissa tämä kysymys saatettiin päätökseen, jonka mukaan työjärjestö tulee entisessä muodossaan jäämään poliittisen yleisjärjestön alaiseksi teknilliseksi alajärjestöksi, joka edelleen on välittömässä kosketuksessa jäsenmaiden sosiaaliministeriöihin. Keväällä 1946 pidettiin Seattlessa merenkulkijain erikoiskysymyksiä koskeva konferenssi. Kansainvälisen työtoimiston asettamista teollisuuskomissiooneista on Suomi saanut edustuksen rakennus- ja mekaanista teollisuutta käsittelevissä komissiooneissa. Pohjoismainen yhteistoiminta sosiaalisella alalla on edelleen laajentunut. Keväällä pidettiin Tukholmassa laaja työväensuojelukonferenssi ja vuoden lopulla pidettiin Kööpenhaminassa kokous, jossa sovittiin nuorten maataloustyöntekijäin vaihdosta.

Työlainsäädännön alalla merkitsi kertomusvuosi huomattavaa askelta eteenpäin. Ne suunnitelmat, joita oli eräitä jo vuosikautia valmisteltu tärkeiden työlakien uusimiseksi johtivat tulokseen eduskunnan säätäessä hallituksen esityksen pohjalla seuraavat uudet lait: vuosilomalaki, laki kauppaliikkeiden ja toimistojen työaloista, laki kauppaliikkeiden ja liiketoimistojen aukioloajasta, laki työneuvostosta, laki työturvallisuudesta alusten lastaus- ja purkaustyössä, työehtosopimuslaki, laki työtuomioistuimesta, laki työriitojen sovittelusta. Edellämainitut lait sisälsivät joko parannuksia tai selvennyksiä aikaisempiin lakeihin ja lisäksi niiden kautta perustettiin maahamme kaksi uutta elintä käsittelemään työoikeuden piiriin kuuluvia kysymyksiä. Työneuvoston tehtävänä on antaa lausuntoja eräiden työlakien tulkinnasta sekä päättää poikkeusoikeuksista ja työtuomioistuin käsittelee työehtosopimusten tulkinnasta johtuvia riitakysymyksiä. Kumpikin elin toimii sosiaaliministeriön alaisena.

Päiväjärjestyksessä avoimena olivat edelleen tapaturmavakuutuslainsäädännön uusiminen, josta hallitus oli jo edellisen vuoden puolella jättänyt esityksensä eduskunnalle, peruuttaen kuitenkin myöhemmin esityksensä. Kysymys on edelleen ollut sosiaaliministeriössä valmisteltavana. Samoin on eduskuntakäsittelyssä ollut hallituksen esityksen pohjalla kysymys maatalouden työaikalain aikaansaamisesta. Lakiehdotuksen käsittely eduskunnassa ei ole sujunut niin nopeasti kuin olisi ollut toivottavaa. Sosiaaliministeriössä

ovat olleet valmisteltavina asianomaisten komiteamietintöjen pohjalla m.m. kysymykset vapunpäivä- ja itsenäisyyspäivälaista, sekä kotiapulaislaista.

5. Eräät valtion elimet.

TalOUSneuvosto. Hallituksen kesäkuun 21 p:n antaman n.s. tuotannon ja elintason kohottamissuunnitelmaa koskevan päätöksen eri ohjelmakohtien toteuttamisen suunnittelua ja valvontaa varten valtioneuvosto asetti lokakuun 3 p:n 1946 talousneuvoston. Siihen kuului aluksi puheenjohtaja ja 16 jäsentä, mutta sen jäsenmäärä lisättiin myöhemmällä päätöksellä 20:ksi.

Talousneuvoston tehtävänä on:

suunnitella kiireellisiä toimenpiteitä tuotannon ja elintason kohottamiseksi sekä tehdä niistä esityksiä ja aloitteita, niin myös pyynnöstä antaa tehtäväänsä liittyvistä, periaatteellisesti tärkeistä kysymyksistä lausuntoja;

yhteistoiminnassa viranomaisten sekä taloudellisten ja ammattilisten järjestöjen kanssa suunnitella talouselämän kehittämistä sekä siinä tarkoituksessa laatia ohjelma tuotanto-, jakelu-, luotto- ja sijoitustoimintaa varten; sekä

seurata ja valvoa hyväksytyjen suunnitelmien toteuttamista sekä antaa tätä varten viranomaisille yleisluontoisia ohjeita, niin myös tehdä tarvittaessa valtioneuvostolle esityksiä havaitsemiensa epäkohtien korjaamiseksi.

Talousneuvosto on valmistanut ja joulukuun 19 p:n jättänyt valtioneuvostolle laatimansa lähiajan talouspoliittisen ohjelman. Ohjelmassa luodaan aluksi katsaus nykyiseen tilanteeseen, erikokoisesti silmälläpitäen tuotannon nousua ehkäiseviä tekijöitä. Sen jälkeen määritellään tuotanto- sekä hinta- ja palkkapolitiikassa noudatettavat periaatteet. Viimeksimainitut valtioneuvosto käsitteli joulukuun 30 p:n ja hyväksyi ne talousneuvoston ehdottomassa muodossa kaikkien ministeriöiden sekä niiden alaisina toimivien virastojen ja laitosten tiedoksi ja noudatettavaksi. Talousneuvosto on niinkään esittänyt eräitä toimenpiteitä lähiajan talouspolitiikan tavoitteiden toteuttamiseksi, jotka käsittävät tuontipolitiikassa, investointi- ja luottopolitiikassa, työvoimapolitiikassa, hinta- ja palkkapolitiikassa sekä finanssipolitiikassa esiintyviä kysymyksiä. Näistä toimenpiteistä on valtioneuvosto ennen vuoden loppua käsitellyt ja antanut uuden päätöksen työpalkkojen säännöstelystä sekä päätöksen eräiden hintojen ja maksujen alentamisesta. Talousneuvoston esittämistä vuoden vaihteessa päättyvän hinta- ja palkkasulkua tarkoittavan n.s. linnarauhavaiheeseen liittyvistä esityksistä kysymys

palkkatuloista suoritettavien verojen alentamisesta siirtyi vuoden 1947 puolelle käsiteltäväksi.

Kansantaloudellinen neuvottelukunta. Kertomusvuoden aikana taloudellinen neuvottelukunta kokoontui vain yhden kerran, huhtikuun 26 p:nä, jolloin se käsitteli maatalouden palkkakysymystä ja teki siitä esityksen valtioneuvostolle. — Neuvottelukunnan työvaliokunta on kuluneen vuoden aikana, erikoisesti ennen talousneuvoston asettamista käsitellyt ja tehnyt esityksiä m.m. hinta- ja palkkapolitiikan yhtenäistämisestä, korvausosakkeiden hallintayhteisöä koskevan lain muuttamisesta, puutavaran kanto-hintakysymyksestä, uudesta vuosilomalakiesityksestä, maatalouden palkkakysymyksestä, metsäautotiekysymyksestä sekä sijoitustoimintaa koskevista kysymyksistä.

Työtehovaltuuskunta. Työtehovaltuuskunnan toiminnassa on vuonna 1946 seurattu aikaisempia suuntaviivoja. Rationalisoimisen kehitystoimintaa on jatkettu m.m. armeijan piirissä. Standardisoimistoiminnan kehitystä valtuuskunnan tekemän ehdotuksen perusteella on seurattu. Virastotyön rationalisoimisen tehostamiseksi on ylläpidetty kosketusta virastoasiain valtuutetun kanssa. Kunnallisen taloudenhoidon rationalisoimisen aikaansaamiseksi on valtuuskunta tehnyt epävirallisen esityksen, jonka mukaan Helsingin kaupungin virastoissa ja laitoksissa on aloitettu työntutkimukset. Teollisuustaloudellinen tutkimustoiminta, joka myös sisältyy valtuuskunnan vuoden 1946 toimintasuunnitelmaan, on nyttemmin aloitettu. Valtuuskunnan toimesta on suoritettu työtä sairaanhoitotyön rationalisointimahdollisuuksien selvittämiseksi. Valtuuskunta on seurannut TEKO-suunnitelmaan kuuluvien erinäisten kysymysten valmistelua ja pyynnöstä antanut siitä lausuntoja. Valistus- ja propagandatyöhön on kiinnitetty entistä suurempaa huomiota, m.m. järjestämällä marraskuussa koko maata käsittävät työtehopäivät Helsingissä. Rationalisoinnista annetun lain perusteella on valtuuskunta suorittanut lain edellyttämää valvontatoimintaa. Valtuuskuntaa on vuoden aikana täydennetty kahdella jäsenellä. Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti on valtiovarainministeriön kansantalousosaston päällikkö tri Klaus Waris ja prof. Matti Jalava Suomen Metsäyhdistyksestä kutsuttu valtuuskunnan jäseniksi. Ministeri E. A. Vuoren tilalle on SAK:n puheenjohtaja E. Huunonen kutsuttu valtuuskunnan jäseneksi.

Ammattientarkastus. Kertomusvuoden aikana voimaan astuneet uudet lait, asetukset ja hallituksen päätökset sekä niiden perusteella perustetut uudet työmarkkinahoidolliset elimet ovat lisänneet ammattientarkastuslaitoksen työtaakkaa. Vuoden 1946

alussa oli kaikkiaan 68.053 teollisuustyöpaikasta 9.418 sellaista, joiden työntekijäin luku oli vähintään 10 ja 58.635 sellaista, joiden työntekijäin luku oli vähimmin kuin 10. Ensinmainituissa työskenteli yhteensä 266.032 työntekijää ja jälkimmäisissä yhteensä 260.962 työntekijää, eli kaikkiaan 526.994 työntekijää.

II. Talouselämä.

1. Yleistä.

Käytyjen sotien raskaat seuraamukset rasittivat edelleen maamme talouselämää kertomusvuoden aikana. Sodankäynnin rappeuttamien eri tuotantotekijöiden elpyminen ei ole sujunut riittävän ripeästi. Hankintavaikeuksien takia teollinen tuotantokoneisto ei ole päässyt kehittymään sille asetettavia vaatimuksia vastaavalla tavalla. Lannoitteiden ja väkirehujen saantivaikeuksien seurauksena maatalouden tuotantokyky on jatkuvasti pysynyt verrattain alhaisena. Heikon huoltotilanteen vaikutuksesta yleinen työteho ei ole noussut vallitsevan ahdinkotilanteen vaatimalle tasolle. Seurauksena tästä kaikesta on todettava yleisen elintason pysyneen jatkuvasti melko vaatimattomana ja jälleenrakennustyön edistyvän odotettua hitaammin.

Toisaalta on kuitenkin tyydytyksellä todettava havaittavat elpymisen oireet. Solmittujen kauppasuhteiden ja saatujen ulkomaisten luottojen varassa tuonti on laajentunut huomattavasti edelliseen vuoteen verraten. Vienti on niinikään vilkastunut. Vuoden alkupuoliskolla hinta- ja palkkatason noususuunta jatkui edelleen melkoisen jyrkkänä, mutta sen jälkipuoliskolla vallinneen taloudellisen linanarauhan aikana oli havaittavissa selviä tasaantumisen oireita. Pääomien vilkas kysyntä eri tarkoituksiin sekä toisaalta heikko säästötoiminta oli omiaan kiristämään tilannetta pääomamarkkinoilla.

Jälempänä olevan toimintakertomuksen eri kohdista voidaan havaita, että sodan aikana vähin erin syntynyt talouselämän säännötelyä on ollut pakko jatkaa ja eräiltä kohdilta jopa tiukentaakin. Sodanjälkeisessä maailmassa voimakkaina päiväjärjestykseen astuneet sosialisimispyrkimykset ja selvä tietoisuus siitä, ettei paluutietä ole sodanedelliseen sekasortoiseen kapitalistiseen talousjärjestelmään, on saattanut sosialisoimiskysymyksen ajankohtaiseksi meidänkin maassamme. Niinpä valtioneuvosto asetti helmikuun 7 p:nä 25-miehisen komitean tutkimaan ja suunnittelemaan sopivien elinkeinoelämän alojen mahdollista yhteiskunnan haltuun ottamista

taikka muussa muodossa tapahtuvan yhteiskunnan vaikutusvallan lisäämistä elinkeinoelämässä sekä tekemään tästä ehkä johtuvat esitykset.

2. Sotakorvaukset.

Sotakorvausten suorittamista syyskuun 19 p:nä 1946 päättyneenä toisena korvausvuotena helpotti edellisen vuoden lopussa myönnetty maksuajan pidennys, jonka kautta korvaussumma laski 35,6 miljoonaan dollariin vuodessa. Toisaalta suoritus kuitenkin vaikeutui sen kautta, että paperi- ja puutavaroiden osuus väheni, pääpainon siirtyessä kone- ja metalliteollisuuden osalle. Toisen korvausvuoden aikana oli toimitettava Neuvostoliitolle koneita ja laitteita 11,4 miljoonan dollarin, kaapelituotteita 3,2 miljoonan dollarin, uusia laivoja 7,1 miljoonan dollarin, selluloosaa ja paperia 7,7 miljoonan dollarin sekä puutavaroita 6,2 miljoonan dollarin arvosta. Kaikkiaan vietiin toisen kertomusvuoden aikana sotakorvaustavaroita 36,7 miljoonan dollarin arvosta, mutta kun teollisuus ei pystynyt ohjelman mukaan tarkasti määriteltyjä tavaroita toimittamaan, syntyi eräitä vajauksia, kun taas toisaalta määrät ylitettiin, varsinkin puunjalostustuotteiden kohdalla.

Kauppatilaston mukaan vietiin kertomusvuoden aikana sotakorvaustavaroita 8,775 miljoonan markan arvosta, vastaten 8,172 milj. vuonna 1945. Lisäksi vietiin n.s. palautustavaroita 655 miljoonan markan arvosta, vastaten 1,284 milj. mk 1945. Vähennys johtui siitä, että Neuvostoliitto keväällä 1946 vapautti Suomen suorittamasta sopimuksen mukaista loppuerää.

3. Teollisuus.

Teollisuuden tuotantovolyymi, joka Unitaksen indeksien mukaan vuosina 1944—45 oli laskenut 64%:iin vuoden 1935 tasosta nousi kertomusvuoden kahden ensimmäisen neljänneksen aikana 81 %:iin, toisena neljänneksenä 88 %:iin, syyskuussa erikseen jopa 94%:iin mainitusta tasosta. Aallonpohjan tultua sivuutetuksi v. 1944 (40 % v. 1935 volyymista) vientiteollisuus saavutti kertomusvuoden kolmannella neljänneksellä 66 %, syyskuussa erikseen 70 %, v. 1935 tasosta. Sahatun puutavaran valmistusvolyymi oli syyskuussa 67 %, vaneerin tuotanto 75 %, selluloosan tuotanto 63 %, sanomalehtipaperin tuotanto 91 % ja muun paperin tuotanto 147 %, v. 1935 tasosta. Sodan aiheuttaman ainepulan johdosta paperi muodostui tärkeäksi korvikeaineeksi. Sen tuotanto olikin kaikkina sotavuosina rauhan vuosien tuotantoa suurempi.

Kotimarkkinateollisuus, joka ei sotavuosien aikana laskenut yhtä paljon kuin vientiteollisuus, on sen jälkeen elpynyt sitä voimakkaammin, osaksi sen johdosta, että huomattava osa sen tuotteista kuuluu sotakorvaustuotteisiin. V. 1945 kotimarkkinateollisuus sivuutti aallonpohjan, 76 %, ja saavutti kertomusvuoden kolmannella neljänneksellä 104%, v. 1935 tasosta. Välittömästi sotaa edeltäneinä vuosina sen tuotanto oli kuitenkin vuoden 1935 tasoa huomattavasti korkeampi. V. 1939 se oli 139 % v. 1935 tasosta. Kotimarkkinateollisuuden eri haarojen tuotantovolyyymista ei ole tilastoa. Kertomusvuoden kolmannen neljänneksen tuotantoarvon indeksiluvut antavat kuitenkin yleiskuvan eri teollisuuden haarojen kehityksestä. Ne olivat metalliteollisuudessa 127 %, ravinto- ja nautintaineteollisuudessa 93 %, rakennusaineteollisuudessa 81 % ja kutomateollisuudessa vain 28 % korkeammat kuin koko edellisenä vuonna. Hintatason jatkuva nousu on tietenkin vaikuttanut määrättyllä tavalla teollisuustuotannon arvoindeksilukuihin.

Rakennustoiminnan kehittämiseen sotavuosien aikana syntyneen asuntojen vajauksen peittämisen ja asutustoiminnan toteuttamisen sekä jälleenrakennuksen vaatimalle tasolle ei ollut mahdollisuuksia. Edelleen vallitsi rakennustarvikkeiden niukkuus ja jossain määrin myös työvoiman puutetta. Tarvikkeiden niukkuus vaikeutti erikoisesti kivitalojen valmistusta. Sen johdosta rakennustoiminnan painopiste olikin kertomusvuoden aikana puutalojen valmistuksessa maaseudulla.

Tarvikkeiden niukkuudesta johtuen ylläpidettiin kertomusvuoden aikana edelleen melkoisen tiukka rakennustoiminnan säännöstely. Uusia rakennuslupia myönnettiin vuoden aikana rakennusasiain osaston toimesta n. 5 milj. m³ sekä rakennustoimikuntien ja työasiamiesten toimesta n. 10 milj. m³, jota paitsi maanhankintalain edellyttämästä rakennustoiminnasta huolehtivat viranomaiset samanaikaisesti myönsivät lupia 5 milj. m³:lle rakennustilaa. Kaikkiaan myönnettiin rakennuslupia vuoden aikana n. 20 milj. m³:lle. Kun siihen lisätään vuodelta 1945 keskeneräisiksi tai aloittamatta jääneet jo luvan saaneet rakennukset, nousi vuoden aikana käynnissä olleiden rakennustöiden kokonaismäärä n. 30 milj. m³:iin rakennustilaa. Kun vuodelle 1947 keskeneräisiksi jäi n. 5 milj. m³, valmistui vuoden 1946 aikana n. 25 milj. m³ rakennustilaa.

Rakennustarvikkeiden saanti on lähinnä riippunut siitä, miten niiden valmistukseen tarvittavia raaka-aineita on saatu tuoduksi ulkomailta. Vuoden 1946 aikana on jaettu seuraavat määrät tärkeimpiä rakennusaineita: Betonirautaa 8.275.900 kg, nauvoja 9.657.000 kg, tiilejä (punaisia) 112.791.000 kpl, sementtiä 321.173.000 kg, puu-

tavaraa 93.048 st., bitumia 6.535.800 kg, putkia 3.559.000 kg, erilaista huopaa 5.743.256 m² ja maaliaineita 217.326 kg.

Saatavissa olevien tietojen mukaan valmistui Lapin jälleenrakentamiseen ja maanhankintalain nojalla perustettujen uusien tilojen tarpeisiin asuinrakennuksia 4.592, kotieläinsuojia 1.353 ja muita rakennuksia 3.097 eli yhteensä 8.942, vastaten vain 820 vuonna 1945. Kertomusvuoden päättyessä oli 9.626 erilaista rakennusta valmis-teilla.

Suurehkojen kaupunkien rakennustoiminnan tuloksena tammi—syyskuun aikana oli 3.384 asuinhuoneistoa ja niissä 7.715 huonetta, vastaten 1.441 huoneistoa ja 2.955 huonetta samojen kuukausien aikana 1945. Muita huoneistoja valmistui 121.734 m², vastaten 43.833 m² edellisenä vuonna. Uusien rakennuksien kuutiotila nousi 1.229.677 m³:iin, kun se edellisenä vuonna oli ollut 394.490 m³.

Sementin tuotanto oli tammi—syyskuun aikana 233.600 tonnia, ollen 7 % suurempi kuin vastaavana aikana 1945.

Asutopulan jatkuessa on huoneenvuokrasäännöstelyssä ollut pakko edelleen pyrkiä aikaisemman asuntotilan tehokkaaseen käyttöön. Ainoa vuoden 1946 aikana tehty periaatteellinen muutos huoneenvuokrasäännöstelystä annettuihin määräyksiin oli sosiaaliministeriön päätös marraskuun 14 p:ltä 1946, jonka mukaan säännöstelynalaisten asuinhuoneistojen vuokramaksun lisäksi sallittiin vuokralaiselta ottaa lämpimästä vedestä kansanhuoltoministeriön määräämä maksu. Sen sijaan on huoneenvuokrasäännöstely huomattavasti laajentunut sekä alueellisesti että varsinkin vaikutusasteeltaan. Aikaisempien määrättyjen kuntien lisäksi on vuokrasäännöstely määrätty toimeenpantavaksi 26 kunnassa, pakollinen asunnonvälitys järjestettäväksi 43 kunnassa ja huoneistojen käytön tehostamisesta annetussa valtioneuvoston päätöksessä mainittuja n.s. toissijaisia toimenpiteitä sovellettaviksi 22 kunnassa. Talviasunnoiksi kelpaavat kesä- tai muut lomanviettoasunnot on määrätty otettaviksi pakollisen asunnonvälityksen alaisiksi 11 sellaisella paikkakunnalla, joille sanottu määräys ei ollut aikaisemmin voimassa. Vuoden lopussa oli säännöstely voimassa kaikkien kaupunkien ja kauppaloitten lisäksi 255 maalaiskunnassa, näistä 116 myös pakollinen asunnonvälitys. Talviasunnoiksi kelpaavat lomanviettoasunnot oli määrätty asunnonvälityksen alaisiksi 47 paikkakunnalla kaupungit ja kauppalat mukaanluettuina.

4. Maa- ja metsätalous.

Lannotteiden ja väkirehujen niukkuuden seurauksena maatalouden tuotantokyky pysyi edelleen verrattain alhaisena. Kertomus-

vuoden kokonaissadon ravintoarvon lasketaan vastanneen 2.14 milj. viljayksikköä, sen oltua 2.234 milj. viljayksikköä v. 1945. Verratuna vuoden 1938 satoon viime vuoden sadon rehuyksikkömäärä oli vain 51 %. Oman maan sato ei siis ole tehnyt elintarviketilanteen parantamista mahdolliseksi. Kansan kulutus oli edelleen pääasiallisesti ulkomaisen tuonnin varassa ja yhtä alhaisella tasolla kuin edellisinä vuosina.

Kotieläinkannan kehityksessä oli vaikeuksista huolimatta havaittavissa paranemista. Hevoskanta nousi 358.000:sta 1944 404.000 keväällä 1946 ja oli siten suurempi kuin ennen sotia. Lehmäluku nousi 1.121.000, ollen kuitenkin edelleen 18 % pienempi kuin 1938. Lampaiden luku on saavuttanut sodanedellisen tason, mutta saatavissa olevien virallisten tietojen mukaan sikakanta on supistunut, eikä tilastoissa näkyvä aleneva suunta ollut pysähtynyt vielä kertomusvuoden aikana. Täysi-ikäisiä sikoja ei ollut täyttä kolmannesta vuoden 1938 kannasta ja nuoriakin sikoja oli tuntuvasti vähemmän. Kanakanta oli supistunut 42 %:iin sodanedellisestä tasosta.

Metsätyöt sujuivat hakkuukautena 1945—46 yli odotusten. Asetettu tavoite, 52 milj. luovutus- m³ ylitettiin n. 10 %. Hakkuukaudeksi 1946—47 vahvistettiin 53 milj. luovutus- m³ tavoite. Kertomusvuoden aikana työt kuitenkin sujuivat heikommin. Hakkuumiehiä ei saatu riittävästi ja työteho oli heikko osaksi verojen enakkoperinnän johdosta ja osaksi yleisestä haluttomuudesta. Vaatetus- ja muonituspuolien puutteellisuudet vaikuttivat samaan suuntaan. Kertomusvuoden lopussa oli metsätoissa n. 150.000 miestä, joista hakkuumiehiä n. 110.000. Vuodenvaihteeseen mennessä oli saatu hakatuksi vaille 16 milj. luovutus- m³ eli n. 25 % tavoitteesta, vaikka aikataulun mukaan olisi pitänyt olla hakattuna lähes puolet hakkuukauden tavoitteesta.

5. Työmarkkinat.

Työmarkkinatilanteesta on olemassa jossain määrin keskenään ristiriitaisia tietoja. Eräiden työntekijäryhmien valittaessa työn puutetta — varsinkin tarvikkeiden niukkuudesta kärsivillä tuotannon aloilla — viralliset tilastot osoittavat työvoiman huomattavan puutteen olleen työmarkkinatilanteen luonteenomaisimpana piirteenä. Niinpä todetaan kertomusvuoden marraskuussa kerättyjen tietojen perusteella työvoiman vajauksen olleen vaneeritehtaissa 30 %, voimalaitosten rakennustyömailla 25 %, sahoissa, höyläamöissä ja puutalotehtaissa 21 % sekä paperi- ja selluloosateh-

taissa, Sotevan töissä ja satamatöissä noin 15 %, eli kaikkiaan lähes 15.000 henkeä. Metsätöissä todettiin vieläkin suurempi työvoiman vaje, nimittäin lähes 35.000 henkeä eli 40 %.

Huhtikuun 5 p:nä annettiin laki työtä vieroksuvien henkilöiden määräämisestä työhön tai erikoistylälaitokseen. Marraskuun loppuun mennessä olivat asianomaiset viranomaiset antaneet yhteensä 5.471 miehelle ja 1.106 naiselle kehoituksen ryhtyä säännölliseen, rehelliseen ja hyödylliseen katsottavaan työhön. Kehoituksen johdosta 3.273 miestä eli 60% ja 463 naista eli 42% hakeutui työhön tai antoi hyväksyttävän selvityksen. Määräys valtion toimesta järjestettyyn työpaikkaan oli samaan ajankohtaan mennessä annettu 1.732 miehelle ja 505 naiselle, joista 875 miestä ja 257 naista ei ollut noudattanut määräystä. Erikoistylälaitoksiin oli vuoden loppuun mennessä määrätty 70 miestä ja 27 naista.

Yleisen palkkatason kehitys määräytyi voimassa olevan palkkasäännöstelypäätöksen mukaisesti. Alkuvuodesta myönnettiin eräille työntekijäryhmille palkkakuoppien täyttämiseksi 8 % korotus. Vähitellen tämä korotus myönnettiin kaikille pitkin linjaa. Päätös 15 % urakkakompensation myöntämisestä työläisille, jotka eivät suorita urakkatyötä, vaikka tämä on tavallista asianomaisella alalla, oli omiaan nostamaan yleistä palkkatasoa. Palkkasäännöstelypäätöksen myöntämät erilaiset erikoiskorotukset ovat pyrkineet yleistymään. Paikkakuntien uudelleenjärjestely kalleuden perusteella merkitsi käytännössä palkkatason nousua. On arvioitu, että palkkataso vuoden 1945 lopusta syksyyn 1946 nousi aikapalkkaisten osalta 8—15 % ja urakkapalkkaisten kohdalla n. 15 %.

Puolen vuoden vaihteessa julistettu taloudellisen linnarauhan nimellä tunnettu yleinen palkka- ja hintasulku oli omiaan hillitsemään noususuuntaa jossain määrin.

6. Ulkomaankauppa.

Kauppasuhteet ulkomaihin vilkastuivat huomattavasti kertomusvuoden aikana. Viennin kasvaminen yhdessä ulkomaisten luottojen kanssa teki tuonnin huomattavan lisäämisen mahdolliseksi. Ulkomaankaupan kokonaisarvo, sotakorvaus- ja palautustavarain vientiä huomioon ottamatta, nousi 12.048 milj. markasta vuonna 1945 47.380 milj. markkaan 1946. Tästä varsin huomattavasta noususta osa johtui markan arvon heikkenemisestä, mutta myös kaupan volyymi, joka v. 1945 oli 18 % nousi noin 48 %:iin sodan edellisen ajan (1935) volyymistä.

Vapaan viennin arvo oli 23.064 milj. mk, vastaten 5.228 milj. mk edellisenä vuonna. Sen ohella vietiin sotakorvaus- ja palautus-

tavaroita yhteensä 9.430 milj. markan arvosta, vastaten 9.455 milj. mk vuonna 1945. Kokonaisvienti oli siis 32.494 milj. mk, vastaten 14.683 milj. mk vuonna 1945. Tuonti lisääntyi 6.821 milj. markasta 24.315 milj. markkaan.

Varsinainen kaupallinen tavaravaihto päättyi siten 1.251 milj. markan tuontienemmyyteen, vastaten 1.593 milj mk 1945 ja vielä suurempaa passiivisuutta sotavuosina.

7. Kotimaan kauppa.

Kotimaan kaupan eri aloilla oli vaikeuksista huolimatta havaittavissa elpymistä. Saatavissa olevien tietojen mukaan osuustoiminnallisten keskusliikkeiden, tukku- ja rautakauppojen sekä Kesko Oy:n yhteenlaskettu myynti oli 46,3 miljaardia mk, vastaten 24,8 miljaardia vuonna 1945. Vaikka ottaakin huomioon hintatason kehityksen vaikutukset myynnin markkamäärään voidaan arvioida myös tavaramäärän nousseen edelliseen vuoteen verraten noin 15 %:lla.

8. Liikenne.

Kansainvälisen kaupan vilkastuessa merenkulku laajeni huomattavasti. Lähteneiden laivojen lukumäärä oli kertomusvuotena 3.020, vastaten 1.412 vuonna 1945, ja niiden vetomäärä oli 2.334.000 rekisteritonnia, vastaten 973.000 rekisteritonnia edellisenä vuonna. Runsaasti puolet aluksista oli suomalaisia, mutta vetomäärältään ne edustivat vain kolmannesta. Kertomusvuoden aikana kotimainen tonnistot lisääntyi n. 66.000 bruttorekisteritonnia. Vuoden päättyessä kuului kauppalaivastoon 549 alusta, vetomäärältään yhteensä 329.800 bruttorekisteritonnia. Laivasto ei siis vastannut täyttä puolta sodanedellisen kauppalaivaston määrästä.

Rautatielaitos pystyi tyydyttämään liikennetarpeet edellistä vuotta paremmin. Kertomusvuoden tammi—marraskuussa oli matkustajaluku 50,6 milj. eli melkein muuttumaton edellisen vuoden vastaavaan aikaan verraten (50,5 milj.). Kuljetettu tavaramäärä lisääntyi lähes 25 %:lla, ollen yhdentoista kuukauden aikana 12.960.000 tonnia.

Autoliikenne helpottui entistä runsaammin bensiinin saannin kautta. Käytössä oli yhteensä n. 33.000 autoa, joista lähes puolet bensiininkäyttöisiä. Henkilöautokanta käsitti vain 30 % sodanedellisestä kannasta, mutta sen sijaan kuorma-autoja oli jonkin verran enemmän kuin silloin, Linja-autokannan kuljetuskapasiteetti pa-

rani hieman kertomusvuoden aikana, ollen kuitenkin toistaiseksi vähäinen sodanedelliseen tasoon verraten.

9. Raha- ja pääomamarkkinat.

Rahamarkkinat olivat vuoden alkaessa keveät, kun tulossa olleen stelinvaihdon takia pääomia oli virrannut runsaasti luottolaitoksiin vuoden 1945 loppupuoliskon aikana. Kertomusvuoden alussa virta kulki päinvastaiseen suuntaan, kun liikeyritykset ja yksityiset kansalaiset jälleen nostivat rahojaan. Kun luotonkysyntä oli vilkasta ja varojen kerääntyminen luottolaitoksiin hidasta, rahamarkkinat kiristymistään kiristyivät kiihtyvästi vuoden aikana.

Liikepankkien ottolainaus lisääntyi yhteensä 3.135 milj. mk eli 11 %. Lisäys oli puolta pienempi kuin vuonna 1945. Kertomusvuoden kehityksen suunta oli sikäli epäedullinen, että lisäyksestä suurin osa tuli shekkitilien hyväksi. Talletustilit lisääntyivät vuonna 1946 vain 1.006 milj. mk eli 6 %, kun lisäys vuonna 1945 oli 27 % ja sitä edellisinä vuosina säännöllisesti yli 20 %. Shekkitilit kasvoivat 2.129 milj. mk eli 18 %. Muiden luottolaitosten aika- ja avistatalletukset liikepankeissa vähenivät kertomusvuoden aikana 3.012 milj. mk eli 42 %, kun ne vielä edellisen vuoden aikana olivat lisääntyneet 2.914 milj. mk. Liikepankkien kokonaisluotto kertomusvuoden päättyessä, 35.430 milj. mk oli melkein sama kuin vuotta aikaisemmin, kun se vuonna 1945 oli lisääntynyt 9.237 milj. mk eli runsaasti 35 % ja lähinnä edellisinä vuosina oli kasvanut nopeasti.

Toiselta puolen liikepankkien luotonanto, voimassa olevasta luoton säännöstelystä huolimatta kasvoi voimakkaammin kuin minään lähinnä edellisenä vuotena. Varsinainen luotonanto talouselämälle (ja kotimaisille luottolaitoksille) lisääntyi 10.892 milj. mk eli melkein 60 %, vastaten 5.542 milj. mk ja 44 % vuonna 1945. Varoja tähän paisuneeseen luotonantoon liikepankit vapauttivat vähentämällä luotonantoaan valtiolle, supistamalla obligatiovarastojaan, ottamalla ylimäraistä luottoa keskuspankista ja vähentämällä setelinvaihdon yhteydessä poikkeuksellisen runsaiksi kasvaneita kassavarojaan.

Ulkomaisten kauppasuhteiden vilkastuessa liikepankkien ulkomaiset suhteet ovat vastaavasti laajentuneet. Kertomusvuoden päättyessä niiden ulkomainen nettosaatava oli 355 milj. mk, kun se vuotta aikaisemmin oli ollut vain 33 milj. mk; sitä edellisinä vuosina oli melkoinen nettovelka ulkomaille.

Muidenkin luottolaitosten ottolainaus oli tuntuvasti heikompa kuin edellisenä vuotena. Lisäys oli 5.417 milj. mk eli 16 % kun

se vuonna 1945, joka setelinvaihdon takia oli enntäyksellinen, oli ollut 10.559 milj. mk eli 46 %. Luotonkysyntä näistekin luottolaitoksista oli vilkas. Yltyvä rahankireys ulottui siten yleensä niihinkin.

Pääomamarkkinat olivat verrattain hiljaiset. Kaikkiaan myytiin obligatioita 2.789 milj. markan arvosta, mutta toisaalta lunastettiin vanhempien lainojen obligatioita 2.336 milj. markan arvosta. Tässä ei ole otettu huomioon korvausobligatioita, sotalainan obligatioita eikä setelinvaihdon yhteydessä otettua pakkolainaa, koska näiden arvopapereita ei myyty vapailla markkinoilla. Näiden yhteenlaskettu nettolisäys oli 9.289 milj. mk. Holding-yhtymän osuustodistuksia jaettiin 1.408 milj. markan arvosta.

Talouselämän vilkastuminen kuvastui uusien osakeyhtiöiden perustamisesta. Uusia yhtiöitä perustettiin kaikkiaan 1.355, vastaten 1.485 edellisen vuoden aikana, mutta paljon harvempia muina vuosina. Perustettujen osakeyhtiöiden osakepääoma oli 649 milj. mk, edellisenä vuotena 797 milj. mk. Osakepääoman korotuksia ilmoitettiin kaupparekisteriin 956 eli enemmän kuin kaksi kertaa niin paljon kuin edellisen vuoden aikana. Niiden nimellismäärä, 3.746 milj. mk oli monta vertaa suurempi kuin edellisenä vuotena.

Arvopaperien joulukuun kurssit olivat Unitaksen yleisindeksin mukaan 340 pistettä verrattuna 416 pisteeseen vuotta aikaisemmin. Teollisuusosakkeiden kurssi-indeksi vaihteli voimakkaasti vuoden aikana ja jäi joulukuussa 436 pisteeseen eli 20 % alemmaksi kuin vuotta aikaisemmin. Pankkiosakkeiden kehitys oli tasaisempi ja joulukuun noteerauksien indeksi osoitti kurssien heikentyneen vuoden varrella 21 %:lla. Arvopaperipörssin vaihto oli 1.188 milj. mk, vastaten 1.330 milj. mk vuonna 1945.

Ottolainauskorkojen pysyessä muuttumattomina liikepankkien luotonoton keskikorko kuitenkin aleni 2,39 %:iin, oltuaan 2,47 % v. 1945 ja 2,43 % v. 1944. Aleneminen aiheutui shekkitilien suuremmasta lisäyksestä verrattuna varsinaisiin talletustileihin. Luotonannon keskikorko nousi 6,28 %:iin, vastaten 5,31 ja 5,04% lähinnä edellisinä vuosina. Muutos johtui paitsi korkojen nousevasta suunnasta, halpakorkoisten valtionluottojen vähenemisestä.

Saatavissa olevien ennakotietojen mukaan maamme maksutaseen tulot ja menot olivat jokseenkin tasapainossa, kun maksutase vuodelta 1945 osoitti 760 milj. markan ja sotavuosina runsaampia-kin menojen suuremmuuksia. Tämän laskelman ulkopuolelle on jätetty sotakorvaukset, jotka eivät suoranaisesti vaikuta maksutaseeseen, mutta merkitsevät maalle 9.430 milj. markan köyhtymistä.

Pääomaliike oli vilkkaampaa kuin edellisinä vuosina. Uusia luottoja saatiin yhteensä 60 milj. dollaria ja 30 milj. Ruotsin kruunua, joista vuoden vaihteessa oli käyttämättä 7 milj. dollaria ja 14 milj. kruunua. Ulkomaisen vakautetun velan lisäys oli 7.910 milj. markkaa. Näkyvät väliaikaiset velat olivat kertomusvuoden päättyessä 14.570 milj. mk ja vastaavat saatavat 6.700 milj. mk, joten lyhyt nettovelka oli 7.870 milj. mk.

10. Setelin vaihto.

Rahaolojen säännöstelemisestä annetun lain nojalla hallitus antoi joulukuun 31 pnä 1945 päätökset rahaolojen säännöstelemisestä, viiden, kymmenen, kahdenkymmenen, viidenkymmenen ja sadan markan sekä ulkomailla olevien Suomen Pankin setelien vaihtamisesta ja yleisestä maksuajan lykkäämisestä. Sen ohella valtio sai pakkolainana puolet osasta tammikuun 1 pnä 1946 liikkeessä olleiden 500 markan ja sitä suurempien setelien arvosta. Vaihtoseteleitä oli tammikuun 1 päivän 1946 alkaessa liikkeessä kaikkiaan 11.291,8 miljoonan markan arvosta, joten puolet tästä olisi ollut 5.645,9 miljoonaa markkaa. Kun kuitenkin valtion ja sen laitosten, kuntien ja muiden julkisoikeudellisten yhdyskuntien, pankkien, osuuskassojen ja muiden rahaolojen säännöstelemisestä annetun valtioneuvoston päätöksen 19 §:ssä mainittujen laitosten ja yhtymien sekä ulkomaisten lähetystöjen, Liittoutuneiden valvontakomission ja täällä oleviin lähetystöihin ja konsulivirastoihin kuuluvien ulkomaiden kansalaisten hallussa tammikuun 1 pnä 1946 olleet vaihtosetelit yhteisarvoltaan 4.751,4 miljoonaa markkaa saatiin vaihtaa käypään rahaan niiden täydestä arvosta, aleni pakkolaina sanotun määrän puolella arvolla eli 2.375,7 milj. markalla. Lainaa pienensi edelleen se, että osa setelien oikeista puolikkaista ei koskaan esitetty pankeissa pakkolainakuitin saamiseksi. Tällaisten esittämättä jätettyjen setelien oikeiden puoliskojen arvo oli 15 pnä lokakuuta 1946 124,5 miljoonaa markkaa. Setelipakkolainan suuruudeksi jäi näin ollen 3.145,7 miljoonaa markkaa.

11. Verotus.

Vuodelta 1945 maksuunpantavaa tulo- ja omaisuusveroa määrättiin marraskuun 16 pnä 1944 annetulla lailla tulon osalta korotettavaksi 35%:lla sekä joulukuun 20 pnä 1945 annetulla lailla omaisuuden osalta korotettavaksi kaksinkertaiseen määrään. Saatujen ennakkotietojen mukaan maksuunpantiin pyörein luvuin 11.305 milj. mk, Tulo- ja omaisuusveron ennakkoperinnän kautta kertyi vuo-

den 1946 aikana kaikkiaan n. 13.171 milj. mk eli 6.500 milj. mk enemmän kuin vuonna 1945.

Toukokuun 5 p:nä 1945 annetun toista omaisuudenluovutusveroa koskevan lain mukainen veron määrääminen suoritettiin loppuun vuoden 1946 aikana ja veroa maksuunpantiin kaikkiaan 10.175.457.026 mk eli 675.457.026 mk tuloarvioon merkittyä määrää enemmän. Kokonaismäärästä on 263 n.s. suuryhtiötä suorittanut 4.055.274.930 mk luovuttamalla omia osakkeitaan osakepääomiaan korottaen korvaus-osakkeiden hallintoyhteisölle, joka on lisäksi saanut 55 suuryhtiöltä vieraita osakkeita veron maksuksi 204.195.540 mkn arvosta.

Liikevaihtoveroa kannettiin v:lta 1946 kaikkiaan 13.308.401.951 mk 10 penniä. Edelliseen vuoteen verraten veron tuotto on noussut 6.500 miljoonalla markalla.

Leimaveron tuotto vuodelta 1946 nousi ennakkolaskelmien mukaan 1.300 miljoonaan markkaan eli 443 miljoonaa mk suuremmaksi kuin edellisenä vuonna.

Valmisteverot kannettiin vuonna 1946 samansuuruisina kuin edellisenäkin vuonna. Myytäväksi tarjotun tavaramäärän noustessa veron tuotto kasvoi huomattavasti. Lukuunottamatta alkoholi-pitoisista juomista kannettuja valmisteveroja kertyi tätä veroa vuonna 1945 yhteensä 1.932 milj. mk ja vuonna 1946 yhteensä 3.994 milj. mk.

Ulkomaankaupan vilkastuessa tapahtui vuoden 1946 aikana tullituloissa jyrkkä nousu. Kun tullituloja kertyi vuoden 1945 aikana yhteensä 416,1 milj. mk kannettiin tullimaksuja vuoden 1946 aikana yhteensä 2.470,4 milj. mk.

12. Hintataso.

Vuonna 1945 tapahtuneen jyrkän nousun jälkeen hintatason kehitys kertomusvuoden aikana oli rauhallisempi. Vuoden alkupuoliskolla tapahtui tosin vielä eräitä hintain nousuja, mutta sen jälkeen kun taloudellinen linnarauha oli julistettu, hintaindeksit osoittavat hintatason pysyneen melkein muuttumattomana. Elinkustannusindeksi (elok. 1938—heinäk. 1939 = 100) nousi 404 pisteestä joulukuussa 1945 463 pisteeseen heinäkuussa 1946, 469 pisteeseen syyskuussa ja oli joulukuussa 468 pistettä. Nousu kertomusvuoden aikana oli siis 64 pistettä eli 15,8 %, kun vastaava nousu edellisenä vuonna oli ollut 99,0 %. Kertomusvuoden keski-indeksi oli 450 pistettä ja siten 59,6 % korkeampi kuin hintataso keskimäärin vuonna 1945.

Tukkuhintaindeksi oli joulukuussa 1945 607 pistettä ja vuotta myöhemmin 725 pistettä, joten nousu oli 19,4 %. Ulkomailta tuotavien tavaroiden hintataso oli 47,6 % korkeampi joulukuussa 1946 kuin vuotta aikaisemmin, kun vastaava nousu kotimaisten tuotteiden kohdalla oli 10,3 %.

Maataloustuotteiden luovutushintaindeksi, joka edellisenä vuotena oli kaksinkertaistunut samalla tavalla kuin useat muutkin hintaindeksit, kohosi 588 pisteestä joulukuussa 1945 653 pisteeseen joulukuussa 1946 eli 11,1 %.

13. Palkkasäännöstely.

Kesäkuun 19 p:nä 1945 annettu valtioneuvoston päätös työpalkkojen säännöstelystä oli muuttumattomana voimassa kertomusvuoden aikana. Kun kuitenkin alkoi ilmetä yleistä tyytymättömyyttä työntekijäin keskuudessa sen johdosta, että aikapalkalla työskentelevien ansiot jäivät huomattavasti jälkeen urakkapalkalla työskentelevien ansioista, antoi valtioneuvosto pääasiassa tämän epäkohdan poistamiseksi 16 p:nä toukokuuta 1946 päätöksen, jolla muutettiin alussa mainitun työpalkkojen säännöstelyä koskevan päätöksen 3, 7 ja 8 § siten, että hinta- ja palkkaneuvosto sai oikeuden n.s. kuoppien tasoittamiseksi harkintansa mukaan myöntää enintään 8 % korotuksia puhtaasti aikapalkalla työskenteleville. Päätökseen sisältyi myös se muutos, että palkkasäännöstelypäätöksen määräämän palkkatason riippuvaisuus irroitettiin maatalouden normituntipalkasta.

Toukokuun 8 p:nä 1946 valtioneuvosto säännösteli uudelleen työpalkat maataloudessa määräten näihin palkkoihin sovellettavaksi yleisestä työpalkkojen säännöstelystä annettuja määräyksiä, kuitenkin eräillä erikoismääräyksillä mm. paikkakuntaluokitukseen nähden. Tällä päätöksellä kumoutuivat aikaisemmat maatalouden työpalkkoista annetut normeerauspäätökset.

Metsä- ja uittotöitä varten kesäkuun 28 p:nä 1945 annetut urakkapalkkanormit olivat voimassa koko kertomusvuoden ajan. Aikapalkkoihin myönnettiin 26 p:nä kesäkuuta 1946 annetulla sosiaaliministeriön päätöksellä 8 % korotus.

Palkkaluokittelussa suoritettiin kertomusvuoden aikana perinpohjainen tarkistus. Sosiaaliministeriön helmikuun 28 p:nä annetun päätöksen perusteella suuri joukko paikkakuntia nousi korkeamman luokkaan, samalla kun vähäinen osa laski luokkaa tai kahta alemmaksi.

Vuoden 1945 huomattavien palkankorotusten vaikutusten alkaessa näkyä hinnoissa alkoi kertomusvuoden alkupuoliskolla ilmetä kasvavaa tyytymättömyyttä palkkoihin. Kasvavan levottomuuden torjumiseksi julisti hallitus kesäkuussa n.s. taloudellisen linnarauhan olemaan voimassa vuoden loppuun. Samalla hallitus julisti tuotannon ja elintason kohottamissuunnitelman, jonka puitteissa oli tarkoitus korjata myös palkkausjärjestelmässä mahdollisesti esiintyviä puutteellisuuksia ja epäoikeudenmukaisuuksia. Hallituksen toimenpiteet olivatkin omiaan aikaansaamaan rauhoittumista palkka- ja työoloissa, niin että valtioneuvoston asettama talousneuvosto kertomusvuoden lopulla sai valmiiksi ehdotuksen uudeksi työpalkkojen säännöstelypäätökseksi. Tämän mukaisesti valtioneuvosto antoiikin joulukuun 30 p:nä 1946 uuden palkkasäännöstelypäätöksen. Päätös ei merkinnyt yleistä palkkojen korotusta, mutta se antoi kuitenkin palkkaviranomaisille mahdollisuuden korjata eräitä palkkauksissa esiintyviä epätasaisuuksia.

Taloudellisen valtalain nojalla annettu päätös tarjoilupalkkioista ja työajasta anniskelua toimittavissa ravitsemisliikkeissä huhtikuun 26 p:ltä 1945 oli edelleen voimassa kertomusvuoden aikana. Vuoden 1946 alusta voimaan astuneella päätöksellä sitä muutettiin siten, että mainittujen ravitsemisliikkeiden muikin kuin tarjoiluhenkilökunta pääsee osalliseksi palvelurahojen ylijäämästä. Tämä osuus määrättiin 60%:ksi koko ylijäämästä. Päätöksen mukaan ylijäämää hoitaa ja sitä käyttää tarjoilupalkkiorahaston hoitokunta, jossa työntekijäin edustajain lisäksi on sosiaaliministeriön edustaja sekä tarkkailijana ilman äänioikeutta työnantajia edustava henkilö. Päätöksen perusteella maksettavia tarjoilijain enimmäispalkkoja korotettiin heinäkuun 1 päivästä lukien 1.000 mk:lla kussakin palkkaryhmässä.

Tarjoilupalkkiorahaston hallussa oli kertomusvuoden alussa 45,2 milj. markkaa ja vuoden kuluessa siihen kertyi lisäksi 29,5 milj. mk. Tästä määrästä on käytetty päätöksen edellyttämiin tarkoituksiin yhteensä 31,7 milj. markkaa.

III. SAK:n jäsenistö ja hallintoelimet.

1. Liitot ja jäsenistö.

SAK:n jäsenmäärään enempää kuin liittojenkaan lukuun ei edellisen vuoden suurryntäyksen jälkeen ollut enää vuoden 1946 aikana odotettavissa mitään suurempaa lisäystä. Päinvastoin entisten kokemusten perusteella oli pelättävissä jäsenmäärän laskua. Kerto-

musvuoden ensimmäisellä puoliskolla jäsenmäärä laskikin lähes 10.000 jäsenellä siitä huolimatta vaikka samanaikaisesti liittyi uusia-kin jäseniä. Jälkimmäisellä vuosipuoliskolla tapahtui sen sijaan yli 20.000 jäsenen lisäys, joten kertomusvuoden lisäykseksi tuli 12.231 jäsentä, SAK:n jäsenmäärän noustessa samalla vuoden päättyessä 311.796 jäseneseen. Prosenteissa on kertomusvuoden jäsenmäärän lisäys 4 %. Jäsenmäärän lisäystä oli 23 liitossa ja vähennystä 9 liitossa. Suurin numerollinen lisäys oli Maa- ja Sekatyöväen liitossa ja suurin numerollinen vähennys (Puutyöväen liittoa lukuunottamatta, joka menetti Metsä- ja Uittotyöväen liitolle lähes 10.000 jäsentään) Metallityöväen liitossa. Prosentuaalisesti oli taas suurin lisäys Muusikkojen liitossa ja suurin vähennys Metsätaloustammattiliitossa.

Jäsenliittojen luku lisääntyi kertomusvuoden aikana kolmella. Uudet liitot ovat Mekanikkojen liitto, Metsä- ja Uittotyöväen liitto ja Oppikoulunopettajain liitto. Niiden yhteinen jäsenmäärä oli vuoden päättyessä 13.274. Suurin näistä uusista liitoista on Metsä- ja Uittotyöväen liitto, jonka jäsenmäärä oli vuoden päättyessä 12.390. Jäsenliittojen luku oli vuoden päättyessä 36.

SAK:n 36 jäsenliiton 311.796 jäsenestä oli miehiä 225.357 eli 72 prosenttia ja naisia 86.439 eli 28 prosenttia, edellisen vuoden päättyessä olivat vastaavat luvut 71,4 ja 28,8. Maksavia jäseniä oli vuoden päättyessä 284.297 ja maksuista vapautettuja 25.422 eli 9 prosenttia. Edellisen vuoden päättyessä oli maksuista vapautettujen prosenttiluku 6,8. Aikaisempiin vuosiin verrattuna voidaan maksuista vapautettujen lukumäärää edelleenkin pitää verrattain alhaisena.

SAK:n jäsenistöstä laadittuja tilastoja tarkasteltaessa kiintyy edellä mainittujen seikkojen lisäksi erikoisesti huomio siihen mitkä liitot ovat nais- ja mitkä miesvoittoisia. Lähimmäksi 100 prosenttia naisvoittoisuudessa pääsee Vaatetustyöläisten liitto, jossa jäsenistä on 90 prosenttia naisia ja vain 10 prosenttia miehiä. Kaikkiaan kahdeksassa liitossa on yli 50 prosenttia naisjäseniä. Yli 90-prosenttisesti miesvoittoisia liittoja oli seitsemän.

2. SAK:n Työvaliokunta.

SAK:n puheenjohtajan tehtäviä hoiti v.t. puheenjohtajana alkupuolella vuotta Työvaliokunnan varapuheenjohtaja E. Härmä ja myöhemmin E. Huunonen. Toukokuussa pidetyssä Valtuuston kokouksessa valittiin SAK:n puheenjohtajaksi E. Huunonen sekä toiseksi puheenjohtajaksi V. Tattari, Lisääntyneiden tehtävien

vuoksi katsottiin tarkoituksenmukaisemmaksi valita keskusliitolle kaksi puheenjohtajaa. Työvaliokunnan muina jäseninä ovat olleet edustajakokouksen valisemina E. Antikainen, J. Hakulinen, G. Henriksson, A. J. Hällström, Laura Härmä, J. Kivistö, Y. Rantala, J. E. Saveri ja J. Virtanen sekä lisäjäsenenä F. Hiillos, K. Lindholm, A. Rämä ja V. Rautelin. J. Virtanen osallistui Työvaliokunnan työhön vain vuoden puoliväliin, jonka jälkeen hän siirtyi pois ammattiyhdistysliikkeen palveluksesta.

Työvaliokunta on kokoontunut vakituisesti tiistaiaamuisin kello 8.30, mutta asioiden ja tapausten luonteesta johtuen on ylimääräisiä kokouksia jouduttu pitämään hyvin usein. Työvaliokunnan kokouksia on kertomusvuoden aikana pidetty 92 kertaa ja on niistä merkitty pöytäkirjaan 586 pykälää. Työvaliokunnan sihteerinä on toiminut Aku Sumu.

Työvaliokunnan alaisina ovat toimineet seuraavat jaostot: talousjaosto, valistusjaosto, naisjaosto ja ruotsinkielinen jaosto. Selostukset jaostojen toiminnasta seuraavat edempänä.

SAK:n tilintarkastajina ovat toimineet R. K o l i n e n, August Valta, Väinö V. Salovaara ja U. Veckroth.

SAK:n henkilökunta.

SAK:n henkilökuntaan kuului kertomusvuoden alussa 34 ja vuoden päättyessä 45 henkilöä. Näistä oli vuoden päättyessä yksinomaan valistuspuolella 24 ja "Palkkatyöläisen" palveluksessa 6 henkilöä.

Alkuvuodesta SAK:n puheenjohtajana toimineen Erkki Härmän tultua nimitetyksi valtioneuvoston jäseneksi, valittiin toukuussa pidetyssä Valtuuston kokouksessa puheenjohtajaksi siihen saakka sihteerinä toiminut Emil Huunonen. Samalla Valtuusto päätti valita SAK:lle myös toisen puheenjohtajan. Toiseksi puheenjohtajaksi valittiin siihenastinen palkka-asiaain sihteeri Väinö Tattari. Puheenjohtajavaalin jälkeen siirtyi vuoden alussa toimitsijaksi tullut Uno Hiironen toiseksi sihteeriksi. Uudeksi toimitsijaksi — toimialanaan viran- ja toimenhaltijain asioiden hoitaminen — kiinnitettiin kertomusvuoden aikana Hugo Helameri. Varsinaisina SAK:n toimitsijoina oli vuoden päättyessä puheenjohtajat Emil Huunonen ja Väinö Tattari, sihteerit Aku Sumu ja Uno Hiironen, taloudenhoitaja Vilho Harinen ja toimitsija Hugo Helameri.

Toimistohenkilökunnasta oli vuoden päättyessä palveluksessa entiset kassanhoitaja Anna Mikkonen, konekirjoittajat Else Poutanen ja Lea Ollikainen, toimistonhoitaja Kerttu Muhonen, toimistoapulainen Iris Hirvonen ja lähetti Anja Julkunen sekä uusina toimistoapulaisten Margit Elovaara ja Marjatta Miettinen sekä lähetti Sylvi Rosila.

"Palkkatyöläisen" henkilökunnan muodostivat vuoden päättyessä entisinä toimihenkilöinä toimittaja Yrjö Marttila ja postittajat Lahja Kalsto, Aino Sillman sekä Elma Pietikäinen ja uusina postittajat Mirjam Kanto ja Aune Rajala.

Valistusjaoston henkilökunta, jonka keskuudessa tapahtui vuoden kuluessa useita muutoksia, esitellään lähemmin osastossa "Valistustyö".

Talousjaosto.

Talousjaosto, johon ovat kuuluneet puheenjohtajana alkuvuodesta E. Härmä ja loppuvuodesta E. Huunonen, sihteerinä V. Harinen ja muina jäseninä Y. Rantala ja J. Kivistö, on kokoontunut 14 kertaa. Talousjaosto on tehtävänsä kuuluvana valmistellut työvaliokunnalle suuremmat SAK:n talous- ja raha-asioita koskevat kysymykset sekä päättänyt itsenäisesti sellaisista pienemmistä talousasioista, joita taloudenhoitaja ei ole voinut yksinään ratkaista.

Valistusjaosto.

Valistusjaostoon ovat kuuluneet puheenjohtajana A. J. Hällström ja jäseninä J. Hakulinen, J. E. Saveri, E. Antikainen sekä O. Lindblom, L. Kantola ja hänen siirryttyään pois SAK:n palveluksesta L. Junttila. Valistusjaosto on valmistellut valistustyökysymykset sekä ohjannut ammattiyhdistysliikkeen valistustyötä. Toimintakertomuksen valistustyötä koskevassa luvussa on selostettu tärkeimmät valistustyön piiriin liittyvät kysymykset sekä toimenpiteet.

Naisjaosto.

Kertomusvuonna on naisjaoston kokoonpano ollut sama kuin edellisenä, nimittäin puheenjohtajana Laura Härmä, jäseninä Lyyli Heinonen, Hellä Järveläinen, Lempi Lehto, Elli Parkkari ja Elina Vuohio. Matkajärjestäjinä ovat toimineet Hellä Järveläinen ja Siiri Saarinen, ja pöytäkirjan pitäjänä Else

Poutanen. Naisjaosto piti kertomusvuoden aikana yhteensä 18 kokousta, joissa pöytäkirjaan merkittiin 103 pykälää. Ammatillisten Paikallisjärjestöjen yhteydessä toimivia naisosastoja oli vuoden lopussa 32.

Naisjaoston toiminta on tehtävänsä mukaisesti kohdistunut ammatilliseen valistustyöhön erikoisesti naistyöntekijäin keskuudessa, sekä sellaisten sosiaalisten ym. kysymysten eteenpäin viemiseen, joilla on tärkeä merkitys naisille työntekijöinä, perheenäiteinä ja kansalaisina. Erikoisina "merkkitapauksina" vuoden varrelta mainittakoon tavanmukainen yhteinen neuvottelupäivä Helsingissä 24. helmikuuta, paikalliset kurssi- ja neuvottelupäivät eri puolilla maata ja ammattiyhdistysnaisten pohjoismainen opintoviikko Kööpenhaminassa, johon Suomesta osallistui 14 osanottajaa. Lisäksi osallistui naisjaoston jäsen Hellä Järveläinen SAK:n valtuuskunnan matkaan Neuvostoliittoon ja puheenjohtaja Laura Härmä Mommarkissa Tanskassa pidettyyn ammattiyhdistystoimitsijani kurssiin. Sosiaalisista kysymyksistä on naisjaosto kohdistanut erikoista huomiota ansioaitien asemaan ja äitiyssuojeluun. Maailman Ammattiyhdistysten Liiton pyynnöstä lähetettiin tilastoja ja seloituksia naistyöntekijäin oloista Suomessa. Sosiaaliministeriölle on annettu m.m. lausunto naisten osapäivätyöstä ja eduskunnan työasiain valiokunnalle asiantuntijalausunto naisten yötyöstä.

Kiertokirjeiden ja alustusten avulla on pyritty henkilökohtaisten käyntien lisäksi olemaan yhteydessä ja auttamaan paikallisten naisjaostojen toimintaa ja siten pitämään ammattiyhdistystoimintaa naisten kohdalta jatkuvasti virkeänä ja toimintatarmoisena.

Ruotsinkielinen jaosto.

Vuosi 1946 oli ruotsinkielisessä ammattiyhdistystoiminnassa hyvin työntäyteinen. Vuoden alussa perustettiin kymmenkunta uutta ammattiosastoa ja vuoden lopussa oli ruotsin- tai kaksikielisten osastojen lukumäärä 287. Näiden uusien jäsenjoukkojen valistus olikin toiminnassa vallitsevana tehtävänä. Luottamusmieskursseja pidettiin Vaasassa ja Helsingissä, sekä lisäksi kymmenisen toimitsijakurssia eri paikkakunnilla. Yhdeksän vuoden väliajan jälkeen pidettiin elokuussa Työväen Akatemiassa ruotsinkielinen, 2 viikon ammattiyhdistyskoulukurssi, johon oli kutsuttu luennoitsijoita ja oppilaita myös Skandinavian maista. Kertomusvuonnakin oli Ruotsin Ammattijärjestö lähettänyt kutsun Brunnsvikin kurseille. 6 viikon kurssille valitsi jaosto järjestäjä H. Snabb in Maa- ja Sekatyöväen liitosta ja 3 kuukauden kurssille Paperiteollisuudentyöntekijäin liiton jäsenen F. Erikssonin Tolkkisesta. Myöskin ammatillisen va-

listusviikon järjestelyissä oli ruotsinkieliset jäsenet huomioitu, neljällä kiertueella oli kaksikielinen ohjelma; länsi- ja itäisellä Uudella maalla puhui V. Salmikari, Turunseudun kiertueella S. Friberg ja Pohjanmaalla R. Gustafsson. Ruotsinkielisiä juhlia oli valistusviikolla yhteensä 14.

Ruotsinkielistä valistustyötä hoiti koko kertomusvuoden ajan järjestäjä Runar Gustafsson, ollen hänen matkapäiviensä luku 126. Heinäkuun alusta otti Työvaliokunta palvelukseensa toiseksi ruotsinkieliseksi järjestäjäksi A. Sjöblomin Pietarsaaresta, mutta siirtyi hän parin kuukauden jälkeen takaisin entiseen toimeensa. Sjöblomin seuraajaksi valitsi Työvaliokunta E. Hagströmin, myöskin Pietarsaaresta, mutta erosi hän palveluksesta joulukuun 15 p:nä omasta pyynnöstään. Vuoden vaihteessa tuli helsinkiläinen M. Backman toisen ruotsinkielisen järjestäjän toimeen. Vuoden 1946 kasvoi ruotsinkielisten jäsenten liittyminen ammattiyhdistysliikkeeseen jatkuvasti. Vuoden lopussa oli ruotsinkielisten jäsenten lukumäärä lähes 30.000.

3. SAK:n Valtuusto.

SAK:n Valtuustolla oli kertomusvuoden aikana kaksi kokousta. Toukokuun 26 päivänä pidettiin sääntömääräinen kokous, jossa käsiteltiin m.m. toiminta- ja tilikertomukset, vahvistettiin SAK:n ja STK:n välinen uusi yleissopimus, päätettiin SAK:n ylimääräisen edustajakokouksen kutsun peruuttamisesta sekä ylimääräisen edustajakokouksen koolle kutumisesta, valittiin SAK:n puheenjohtajat. Valtuuston ylimääräinen kokous pidettiin 8 päivänä joulukuuta. Kokous hyväksyi m.m. julkilausuman hinta- ja palkkakysymyksistä, vahvisti julkilausuman työkurin lujittamisesta työpaikoilla.

Valtuustoon ovat kertomusvuoden aikana kuuluneet seuraavat jäsenliittojen edustajat:

ELINTARVETYÖLÄISTEN LIITTO: Anna Alho Helsingistä ja Alfons Koskimies Turusta, varalta Lauri Pöyhönen Helsingistä ja Väinö Laamanen Oulusta.

HOTELLI- JA RAVINTOLAHENKILÖKUNNAN LIITTO: Väinö Salmikari Helsingistä, varalta Lauri Ahonen Helsingistä.

JALOMETALLITYÖNTEKIJÄIN LIITTO: Nestor Isaksson Turusta, varalta I. W. Valo Turusta.

KIRJATYÖNTEKIJÄIN LIITTO: Atos Virtanen Helsingistä ja O. Lyytikäinen Turusta, varalta G. Kankare ja Uno H. Immonen Helsingistä.

KULJETUSTYÖNTEKIJÄIN LIITTO: Frans Hiillos Helsingistä, varalta Lyyli Järvinen Kotkasta.

KUNNANTYÖNTEKIJÄIN LIITTO: O. Leskinen Helsingistä G. Koskinen Tampereelta ja A. Lehtinen Turusta, varalta A. Kari Helsingistä, Ester Mattsson ja K. Isotalo Turusta.

KUTOMATEOLLISUUSTYÖVÄEN LIITTO: Y. Leiniö ja Alb. Vuori Turusta, varalta Vilho Helin Tampereelta.

LASI- JA POSLIINITYÖVÄEN LIITTO: Otto Turunen Helsingistä, varalta K. Vesiluoma Riihimäeltä.

LIIKETYÖNTEKIJÄIN LIITTO: Arvi Hautamäki ja Lempi Lehto Helsingistä ja Onni Hiltunen Varkaudesta, varalta O. Kataja Karkkilasta, A. Saxell Helsingistä ja Anni Strandberg Vaasasta.

MAA- JA SEKATYÖVÄEN LIITTO: V. Kuusela Honkilaudesta.

MERIMIES-UNIONI: Niilo Välläri Helsingistä ja H. Kankaanpää Tampereelta, varalta G. Tuomikoski ja A. Kangasmaa Helsingistä.

METALLITYÖVÄEN LIITTO: Erik Tryg Helsingistä, Reino Lindberg Tampereelta, Kosti Nyman Lauritsalasta ja Einar Pakalén Jyväskylästä, varalta Emil Ruutiainen Varkaudesta, Aarne Ray Pietarsaaresta, Väinö Pykälinen Jyväskylästä, Yrjö Nyberg Porista ja Frans Vilkmán Tainionkoskelta.

MIELISAIRAANHOITAJAIN LIITTO: Tatu Pitkänen Seinäjoelta, varalta Toivo Kasari Seinäjoelta.

MUURARIEN LIITTO: J. H. Annila Viipurista ja Johan Karvinen Helsingistä, varalta Edv. Nyqvist Helsingistä ja Kalle Oksa Tampereelta.

NAHKA-, JALKINE- JA KUMITYÖVÄEN LIITTO: Paavo Salo Tampereelta, varalta Toivo Ikonen Helsingistä.

PAPERITEOLLISUUDENTYÖNTEKIJÄIN LIITTO: Hj. Lappalainen Tampereelta ja Albin Häkkinen Kotkasta, varalta Kaisa Hiilelä Tampereelta ja Albin Valkama Nokialta.

PUUTYÖVÄEN LIITTO: Matti Taponen ja E. O. Ojala Tampereelta, varalta Antti Hiltunen Lappeenrannasta ja Matti Velling Kotkasta.

RAKENNUSTYÖLÄISTEN LIITTO: O. H. Kekäläinen Kemistä, Hannes Sahi Jyväskylästä ja A. Mäkinen Helsingistä, varalta I. Laaksonen Turusta, V. Luoto Tampereelta ja Lauri Aalto Kuusankoskelta,

RAUTATIELÄISTEN LIITTO: Y. Salo Helsingistä ja U. Tu-
lonen Riihimäeltä, varalta E. Kallio Helsingistä.

SOS.-DEM. SANOMALEHTIMIESLIITTO: Eino Kilpi Helsin-
gistä, varalta Toivo Mansner Tampereelta.

TYÖLÄISLIITTO: K. Saarnijärvi Helsingistä, varalta Fiina
Pietikäinen Helsingistä ja V. V. Mehtonen Espoosta.

VAATETUSTYÖLÄISTEN LIITTO: E. Lindroos Helsing-
istä, varalta Bruno Airola Helsingistä.

VETURIMIESYHDISTYS: K. A. Lehtonen ja H. A. Pyhä-
luoto Helsingistä, varalta L. E. Koivisto Riihimäeltä ja K. J.
Tuliara Helsingistä.

KANSAKOULUJEN MIESOPETTAJAIN YHDISTYS: E. Hak-
karainen Helsingistä.

LUOTSI- JA MAJAKKAMIESLIITTO: N. A. Merilahti Tu-
rusta.

SUKELTAJAIN LIITTO: E. Tammivirta, Helsinki.

TULLIMIESLIITTO: E. Vuoristo, Helsinki.

VANKILAVIRKAILIJAIN LIITTO: H. E. Helameri, Helsinki.

POLIISIEN LIITTO: V. Ruotsalainen ja E. Heinonen
Helsingistä.

POSTIMIESLIITTO: B. Väisänen, Helsinki.

MUUSIKKOJEN LIITTO: M. Maunola, Helsinki.

METSÄTALOUSHAMMATTILIITTO: K. A. Jyränmaa, Tam-
pere.

VALTION VAHTIMESTARIYHDISTYS: K. Itkonen, Kera-
valta.

y

4. SAK:n ylimääräinen edustajakokous.

Toukokuussa v. 1945 pidetyssä Valtuuston sääntömääräisessä kokouksessa oli esillä Työvaliokunnan ehdotuksen pohjalla kysymys SAK:n ylimääräisen edustajakokouksen koollekutsumisesta. Valtuuston kokous päättikin, että SAK:n ylimääräinen edustajakokous kutsutaan koolle sen jälkeen kuin SAK:n suurimpien ja tärkeimpien jäsenliittojen edustajakokoukset on pidetty, ja Työvaliokunnan tehtäväksi jätetään edustajakokouksen ajan määrääminen. Työvaliokunta päätti edustajakokouksen kutsuttavaksi koolle 30 päiväksi toukokuuta 1946. Edustajakokouksen valmisteluihin ryhdyttiin ja edustajien valinta jäsenliitoissa toimitettiin.

Koska toimeenpannuissa edustajain vaaleissa useiden liittojen osalta kuitenkin runsaasti esiintyi epäselvyyksiä ja väärinkäytöksiäkin, esitti SAK:n Työvaliokunta toukokuun 26 päivänä kokoon tu-

neelle SAK:n Valtuuston sääntömääräiselle kokoukselle, että SAK:n ylimääräisen edustajakokouksen kutsu peruutetaan ja sääntömääräinen edustajakokous kutsutaan koolle v. 1947, jolloin vaalit olisi toimitettava suhteellisuusperiaatetta noudattaen. Valtuuston kokous päätti äänestyksen jälkeen hyväksyä Työvaliokunnan ehdotuksen. Valtuuston kokouksesta annettiin virallinen tiedoitus, jossa lausuttiin seuraavaa:

"Kuten tunnettua, on ammattiyhdistysliike viime kuukausien aikana voimakkaasti kasvanut. Useihin liittoihin on perustettu sadoittain uusia osastoja, joiden toimintaa ei parhaalla tahdollakaan ole ehditty järjestää niin mallikelpoiseksi kuin ammattiyhdistystoiminta edellyttäisi. Näinollen ei myöskään äsken toimitettuja SAK:n edustajakokousvaaleja voitu toimeenpanna kaikissa osastoissa sillä tavoin kuin säännöt ja menettelytavat vaativat.

Edelläolevista syistä johtuen on viime sunnuntaina pidetty SAK:n valtuuston sääntömääräinen kokous hyväksynyt SAK:n työvaliokunnan sille tekemän ehdotuksen ja äänestyksen jälkeen päättänyt peruuttaa tk. 30 päiväksi koolle kutsutun SAK:n ylimääräisen edustajakokouksen sekä samalla määrännyt, että SAK:n sääntömääräinen edustajakokous on kutsuttava koolle 1947 työvaliokunnan lähemmin määräämänä aikana. Samalla on valtuusto lausunut toivomuksenaan, että seuraavat edustajakokousvaalit olisi toimitettava suhteellisuusperiaatetta noudattaen.

5. Vainajat.

Kertomusvuoden aikana on ammattiyhdistysliikkeen riveistä poistunut suuri joukko perusjärjestöjen aktiivisia toimihenkilöitä ja jäseniä, jotka ovat jättäneet aukon rivistöömme. SAK:n toimipiiristä poistui Kirjatyöntekijäin liiton taloudenhoitaja Uuno H. Immonen, joka monet vuodet oli liittonsa edustajana SAK:n Valtuustossa. SAK:n monivuotinen luennoitsija, harras ammattiyhdistystyön tekijä Toivo Espo kuoli vaikean sairauden murtamana maaliskuun 4 päivänä.

IV. Yhteistyö Kotimaisten järjestöjen ja laitosten kanssa.

1. Järjestöt ja yhtymät.

Kertomusvuoden aikana on SAK kuulunut jäsenenä tai osakkaana seuraaviin yhtymiin: Työväen Sivistysliitto, Työväen Matkailuliitto, Työväen Akatemian kannatusosakeyhtiö, Yhteiskunnallisen Korkeakoulun kannatusosakeyhtiö, Ammattienedistämislaitoksen säätiö,

Tapaturmantorjuntayhdistys, Suomen Messut r.y., Suurtalkoot r.y., Osakeyhtiö Saki, Kustannusosakeyhtiö Tammi, Lomaliitto, Vuokralaisjärjestöjen Keskusliitto, Pohjola-Norden, Suomi—Neuvostoliitto Seura, Kansan Elokuva r.y., Yleisröntgen Osakeyhtiö, Ammattilääketieteen Tutkimussäätiö, Reuma-säätiö, Folkets Bildningsförbund r.f.

2. Edustus eri kokouksissa.

SAK:n edustajina eri järjestöjen kokouksissa ovat olleet seuraavat henkilöt:

Veturiyhdistyksen ylimääräisessä edustajakokouksessa 27.3. Helsingissä V. Tattari.

Kunnantyöntekijäin liiton edustajakokouksessa 10—12.4. Helsingissä E. Huunonen.

Puutyöväen liiton edustajakokouksessa 23—26.4. Helsingissä E. Huunonen.

Metsä- ja uittotyöväen liiton perustavassa kokouksessa 26—27.4. Helsingissä V. Tattari.

Kulutusosuuskuntien Keskusliiton edustajakokouksessa 2.6. Helsingissä E. Huunonen.

Vankilavirkailijain liiton edustajakokouksessa 5—6.7. Hämeenlinnassa A. Sumu.

Veturiyhdistyksen edustajakokouksessa Porissa 6—8.7. U. Hiironen.

3. Edustus lautakunnissa, komiteoissa ja laitoksissa.

SAK:n edustajina allamainituissa elimissä ovat olleet seuraavat henkilöt:

Ammattienedistämislaitoksen säätiön hallintoneuvosto: Y. Rantala, U. Nurminen, var. E. Huunonen. Johtokuntaan on kuulunut Y. Rantala.

Työaikalautakunta: A. J. Hällström ja J. E. Saveri sekä ensinmainitun varamiehinä J. Virtanen, J. Hakulinen, jälkimmäisen varamiehinä E. Kerman, T. Kuukkanen.

Vakuutusosasto: A. Sumu ja E. Antikainen, heidän varamiehinään J. Virtanen, U. Nurminen, G. Tuomikoski, H. Lehti, K. Jokinen, V. Kuusela.

Ammattikasvatusneuvosto: U. Nurminen, Y. Rantala ja Edv. Merikoski.

H:gin kaup. työasiainlautakunta: V. Rautelin, Laura Härmä, var. V. Tattari, A. Moisander.

Työväestötoimiston nuorisosaston johtokunta: V. Liljeström ja A. Sumu, var. O. Lindblom, K. Kukkonen,

Työnvälitystoimiston henkisen työn tekijäin osaston johtokunta: J. Hakulinen, A. Saxell, var. Lempi Lehto, V. Järvinen.

Työnvälitystoimiston maatalousosaston johtokunta: U. Oras ja E. Antikainen, var. J. E. Saveri, E. Kerman.

Työnvälitystoimiston ravintolaosaston toimikunta: Y. Karisalmi, E. Kerman, var. V. Tuomioja, K. Lidholm.

Sosiaaliministeriön elinkustannusindeksin tarkkailulautakunta: E. Huunonen.

Maatalouspalkkalautakunta: E. Antikainen ja A. Sumu.

Metsäpalkkalautakunta: K. Pihlman, A. Heinonen.

Kansantaloudellinen neuvottelukunta: U. Hiironen, E. Huunonen, J. Hakulinen, A. Sumu. Neuvottelukunnan työvaliokunta: E. Huunonen.

Suurtalkoot r.y:n hallitus: B. Airola.

Työväen matkailuliiton edustajisto: E. A. Vuori, B. Airola, A. J. Hällström, varajäsenenä U. Nurminen, J. E. Saveri, K.-A. Fagerholm.

Norden-yhdistyksen hallitus: A. Sumu.

Tapaturmatorjuntayhdistys: A. Sumu, V. Tattari.

Kansan Pika-arpajaiset r.y:n johtokuntaan ovat jäseninä kuuluneet E. Huunonen ja A. Sumu.

Yhteismainos Osakeyhtiön johtokunta: E. Huunonen ja A. Sumu.

Kustannusosakeyhtiö Tammen johtokunta: A. Sumu.

Elinkeinoelämän säännöstelytoimikunta: J. Hakulinen ja L. Kantola, var. V. Kanerva, E. Huunonen.

Lomaliiton hallitus: E. Härmä.

Ravintola-alan palkkarahaston toimikunta: Puheenjohtaja E. Huunonen, varapuheenjohtaja V. Harinen, K. Lindholm, F. Heinonen, V. Salmikari, E. Hyytiäinen.

Puuvaltuuskunta: A. Heinonen ja Hj. Lappalainen, varamiehinä J. Virtanen ja E. Antikainen.

Vuokralaisyhdistyksen hallitus: A. Sumu.

Kansanhuoltoministeriön kuluttajain toimikunta: O. Lindblom ja Laura Härmä.

Ammattilääketieteen Tutkimussäätiön hallitus: A. Sumu ja V. Tattari.

Työlakeja tarkistava komitea: A. Sumu ja V. Tattari.

Valtion töiden huoltotoimikunta: O. Lindblom ja M. Kintunen.

Työmaahuolto r.y:n johtokunta: O. Lindblom, E. Salomaa, K. Lindholm.

Maataloustuotteiden hintakomitea: E. Härmä ja M. Huhta.
 Ammattiopintojen tukisäätiön hallitus: O. Lindblom.
 Yleisröntgen Oy:n johtokunta: A. Sumu, varalle V. Harinen.
 Turveteollisuuden valtuuskunta: E. Antikainen.

Työvoimaneuvosto: Y. Rantala, Laura Härmä, A. Sumu,
 V. Tattari, var. G. Henriksson, Lempi Lehto, O. Lind-
 blom, L. Kantola.

Maatyöläisten palkkakomitea: E. Antikainen, V. Tattari.
 Maataloustuotteiden hintakomitea: V. Huhta, O. Lindblom.
 Pinnarilakikomitea: V. Tattari, Lyyli Heinonen, A. J.
 Hällström.

Pinnaritoimikunta: U. Hiironen, Lyyli Heinonen, A. J.
 Hällström.

Hinta- ja palkkaneuvosto: E. Huunonen, R. Rinne, V.
 Huhta, T. Karvonen, var. O. Lindblom, A. Sumu, E. Ke-
 tola, V. Tattari. Vakinaisista jäsenistä on kaksi ensinmainit-
 tua kuulunut palkkajaostoon ja kaksi viimeainittua hintajaostoon.
 Hinta- ja palkkaneuvoston puheenjohtajana on toiminut ministeri
 E. Härmä.

Ylijäämätuotekomitea: O. Lindblom.

Sosialisoimiskomitea: E. Huunonen, V. Tattari.

Tuotantokomiteain keskustuomikunta: E. Huunonen, U. Hii-
 ronen, Y. Rantala, A. Rämä, A. Moisander, O. Turu-
 nen, M. Salminen, P. Lundström, var. O. Lindblom, V.
 Tattari, J. Kivi, M. Kitunen, V. Rautelin, Br. Airola,
 K. Lindholm, A. Myllymäki.

Talousneuvosto: E. Huunonen, U. Hiironen, E. Antikai-
 nen, var. O. Lindblom, F. Hiilos, A. Happonen.

Työneuvosto: A. Sumu, E. Salonen, V. Kanerva, var.
 U. Hiironen, Laura Härmä.

Työtuomioistuin: V. Tattari, E. Antikainen, var. L.
 Junttila, O. Lindblom, N. Jeminen, H. Snabb.

Työväen Sivistysliiton edustajistossa: Emil Huunonen, Olavi
 Lindblom, Matti Huhta, Väinö Tattari, A. J. Hällström,
 Johan Virtanen, Juho Kivistö, Laura Härmä, Lyyli Hei-
 nonen, var. Vilho Harinen, Yrjö Marttila, Kalevi Va-
 tanen, Eero Antikainen, Otto Turunen, Else Poutanen,
 Siiri Saarinen, Runar Gustafsson, Atte Räisänen,

V. Kansainvälinen yhteistyö.

1. Maailman Ammattiyhdistysten Liitto.

SAK:n suhteet Maailman Ammattiyhdistysten Liittoon ovat kertomusvuoden aikana lujittuneet ja lähentyneet. MAL:lla ei vuoden aikana ollut sellaisia kokouksia, joissa SAK olisi edustusoikeutettu, joten yhteyden pito jäi kirjeenvaihdon varaan sekä henkilökohtaiseen kosketukseen SAK:n edustajain ja MAL:n edustajain kesken muiden maiden ammatillisten järjestöjen kokouksissa. Pariisin rauhankonferenssin yhteydessä kävivät Suomen valtuuskunnassa jäseninä olevat V. Tattari, ja Y. Rantala tutustumassa myöskin MAL:n päämajaan.

MAL:n kokouksista tärkein vuoden aikana oli Moskovassa kesäkuun 22—27 päivinä pidetty toimeenpanevan komitean kokous, jossa käsiteltävänä olivat seuraavat kysymykset: 1. Kansainvälinen työjärjestö, 2. MAL:n sekä YK:n ja sosiaalisen neuvoston väliset suhteet, 3. Työläisten asema Saksassa ja Japanissa, 4. Työläisten asema siirtomaissa ja mandaattialueilla, 5. Työläisten asema Kreikassa, 6. Espanjan kysymys.

Eräs MAL:n perustamiseen ja toiminnan vakauttamiseen liittyvistä vaikeimmista ja tärkeimmistä kysymyksistä on ollut n.s. ammattisihteeristöjen asema MAL:ssa. Tässä kysymyksessä ei kertomusvuoden aikana päästy, odotuksista huolimatta, ratkaisuun. Kysymyksen selvittelyä varten oli joulukuun alkupuolelle kutsuttu Pariisiin suuri neuvottelu asian johdosta, jolloin tuloksena oli komitean asettaminen asiaa valmistelemaan.

Kun kysymys MAL:n asemasta YK:ssa tuli ajankohtaiseksi lähetti SAK MAL:n toivomuksen mukaan YK:lle seuraavan kirjeen:

"Kansainvälisen ammattiyhdistysliikkeen tehtäviin kuuluu kestävän rauhantilan luomisen ohella toiminta sellaisten olosuhteiden luomiseksi, joiden vallitessa sodat voidaan lopullisesti poistaa. Yhä selvemmäksi alkaa kaikissa piireissä vakiintua käsitys siitä, että myönteiseen tulokseen rauhan rakentamisessa ei voida päästä ilman työtätekevän kansan syvien rivien myötävaikutusta, ilman yhteiskunnallisen vaikutusvallan tuntuva laajentumista ja samanaikaisesti tapahtuvaa taantumuksellisten ja rauhanvastaisten ainesten vaikutuksen ehkäisemistä kaikissa maissa. Ammattiyhdistysliike onkin ollut valmis yhdistämään joukkovoimansa, joka yli maapallon ulottuvana sulkee piiriinsä 67 miljoonaa jäsentä, kaikkien niiden pyrkimysten tueksi, joiden tarkoituksena on näiden päämäärien toteuttaminen. Tässä mielessä on Maailman Ammattiyhdistysten liitto tehnyt esityksensä, että sille varataan täysivaltainen edustus Yhdistyneiden Kansakuntien järjestössä.

Maailman Ammattiyhdistysten liiton tätä tarkoittavat esitykset eivät kuitenkaan ole johtaneet toivottuun tulokseen. Pysyvän rauhan rakentaminen ja turvaaminen edellyttävät kuitenkin nopeaa ja myönteistä ratkaisua tässä kysymyksessä. Maailman Ammattiyhdistysten liiton jäsenenä ja hyväksymiensä periaatepäätösten pohjalla Suomen Ammattiyhdistysliike kannattaa täydellisesti Maailman Ammattiyhdistysten liiton esityksiä ja toivoo asiassa myönteistä ratkaisua."

Yhteistyö MAL:n, alaisiin ammattijärjestöihin on lujittunut. Edustusyhteys on ollut Neuvostoliiton ja pohjoismaiden ammattijärjestöihin sekä lisäksi Tshekkoslovakian ammattijärjestöön, jonka kongressissa oli SAK:n edustajana valistuspäällikkö Lauri Kantola.

2. Pohjoismainen yhteistyö.

Yhteistyö pohjoismaiden ammatillisten järjestöjen kanssa on jatkunut entiseen tapaan. Vuoden alussa pidettiin Kööpenhaminassa Pohjoismaisen Yhteistyökomitean kokous, jossa SAK:a edustivat E. Härmä ja A. Sumu. Tätä edelsi Ruotsissa Brunnsvikissa pidetty pohjoismainen neuvottelutilaisuus, jossa käsiteltävänä olivat pääasiassa talouselämään liittyvät kysymykset. Kokoukseen osallistuivat Suomesta E. Härmä, A. Sumu, O. Lindblom, E. Salomaa, R. Gustafsson, R. Rinne. Toinen pohjoismainen neuvottelutilaisuus pidettiin elokuussa Tanskassa Mommärkin kansanopistossa. Kokoukseen osallistuivat E. Huunonen, Laura Härmä, E. Salomaa, A. J. Hällström, N. Nilsson, Norjan ammattijärjestön kongressissa toukokuussa olivat SAK:n edustajina E. Härmä, U. Hiironen, G. Henriksson. Tanskan ammattijärjestön kongressissa toukokuussa olivat SAK:n edustajina A. Sumu, O. Lindblom, E. Salomaa. Ruotsin ammattijärjestön kongressissa edustivat SAK:a A. Sumu, A. Sjöblom, Pohjoismaisessa työväen suojelukongressissa oli SAK:sta osanottajina E. Salomaa, G. Henriksson, A. Ahlfors, E. Skogberg, K. Söderholm.

3. Yhteistyö Neuvostoliiton ammattijärjestön kanssa.

Yhteistyö Neuvostoliiton ammattijärjestön kanssa sai kauniin ilmaisuksensa siinä, että SAK:n valtuuskunta sai vuoden alussa kutsun matkustaa vierailulle Neuvostoliittoon. Valtuuskunta, johon kuuluivat E. Härmä, E. Huunonen, V. Tattari, L. Kantola, Y. Marttila, Hellä Järveläinen, Y. Rantala, A. J. Hällström, F. Hiilos, viipyi matkalla kolme viikkoa, vierailen Leningradissa ja Moskovassa. Sen vastaanotto kaikkialla oli sydämellinen, lukuisia käyntejä teollisuuslaitoksiin, sosiaalisii-

taide- y.m. laitoksiin tehtiin. Valtuuskunnan lähtiessä Leningradista kotimatkalle jätti se Neuvostoliiton ammattiliittojen keskusneuvostolle seuraavan kirjelmän:

"Kalliit toverit!

Palatessamme nyt kotimaahamme toteamme suurella tyydytyksellä, että kolmatta viikkoa kestänyt vierailumme Neuvostoliitossa muodostui erittäin sisältörikkaaksi, meille paljon antavaksi ja sen tarkoitus saavutettiin täydellisesti.

Sekä Moskovassa että Leningradissa saimme perehtyä sosialistisessa valtiossanne hyvin keskeisessä asemassa olevaan ammatilliseen liikkeeseen niin perusteellisesti kuin tällaisen lyhyehkön matkan puitteissa suinkin on mahdollista. Tulimme vakuuttuneiksi siitä, että työtätekevien elin- ja sivistystason kohottaminen on neuvostovalan aikana ollut ammattiyhdistysliikkeen jatkuvana toiminnan pääkohteena ja että nyt fascistisia maahantunkeutujia vastaan käydyn suuren isänmaallisen sodan päätyttyä tätä hyvinvoinnin lisäämistä tarkoittavaa työtä jatketaan tarmokkaasti rinnan sodan aiheuttamien suurten vaurioiden korjaamisen kanssa. Pyydämme toivottaa Teille parhainta menestystä tässä työssä, jota 27 miljoonaa jäsentä käsittävä ammatillinen liikkeenne monin muodoin ja suunnitelmallisesti suorittaa.

Matkallamme havaitsemamme elävä kulttuuriharrastus, vireä, suuriin saavutuksiin päässyt tieteellinen toiminta, maanne korkea taide, josta saimme nauttia, sekä se lämmin, sydämellinen toverillisuus, jota meille osoitettiin ja johon liittyi erinomainen vieraanvaraisuus, tekivät meihin syvän vaikutuksen.

Ilolla toteamme, että vierailumme suuressa maassanne merkitsee ammatillisten liikkeittemme kesken alkaneen yhteistyön muodostumista yhä läheisemmäksi ja samalla maittemme ja kansojemme ystävällisten suhteiden lujittumista. Tulemme puolestamme vaikuttamaan, jotta tämä pyrkimys onnistuisi parhaalla mahdollisella tavalla.

Kun olimme tilaisuudessa tutustumaan osaan siitä hävityksestä, jonka fascistien rikollinen hyökkäys on maallenne aiheuttanut, ymmärrämme hyvin, että maanne kansalaiset kiinnostuksella seuraavat sotasyllisyyskysymyksen käsittelyä sekä vaativat sotaan syyllisille oikeudenmukaista rangaistusta. Se on myöskin Suomen ja kaikkien Pariisissa perustettuun Ammatilliseen Maailmanliittoon liittyneiden ammattijärjestöjen hyväksymä kanta.

Pyydämme kiittää Teitä saamistamme arvokkaista tiedoista sekä ystävällisyydestä ja kaikesta hyvästä, jota niin runsaasti on tullut osaksemme vierailun aikana, vierailun, joka jää kauniina muistona pysyväisesti meidän jokaisen mieleen.

Lähetämme Teille, kalliit toverit, ja kauttanne kaikille Neuvostoliiton työtätekeville veljelliset terveiset.

Leningrad, helmikuun 4 päivänä 1946.

SUOMALAINEN AMMATTIYHDISTYSVALTUUSKUNTA.

Erkki Härmä, Emil Huunonen, Väinö Tattari, Lauri Kantola, Yrjö Marttila, Hellä Järveläinen, Yrjö Rantala, Frans Hiilos ja A. J. Hällström."

Ruotsin ammattijärjestön kongressissa syyskuussa vierailleen Neuvostoliiton valtuuskunnan, johon kuuluivat J. Belski, M. Evstratov, V. Samosudov, A. Popovkin, - V. Parshikov, K. Lublankina, Z. Kortshagina, matkusti kotimaahansa Helsingin kautta, viiptyen täällä yhden vuorokauden. Vierailun aikana oli valtuuskunnalla ja SAK:n Työvaliokunnalla yhteinen tutustumistilaisuus.

Virallinen yhteistoiminta Neuvostoliiton ammattijärjestön kanssa ei vielä kertomusvuoden aikana päässyt alkuun johtuen ilmeisesti siitä, että lopullinen rauhansopimus ei vielä ollut luonut mahdollisia edellytyksiä tähän.

4. Kansainvälinen Työjärjestö.

Kansainvälinen työkonferenssi pidettiin kertomusvuonna Kanadassa Montrealissa. Konferenssissa oli Suomen valtuuskunnan työntekijäedustajana mukana E. Huuonen. Työkonferenssissa käsitellyistä asioista olivat merkityksellisimmät Kansainvälisen työjärjestön perussäännön muuttamista ja lasten ja nuorten työntekijöiden suojelua koskevat kysymykset.

Kertomusvuoden marras—joulukuun vaihteessa pidettiin Brysselissä Kansainvälisen Työjärjestön rakennusalan ja yleisten töiden komissionin istunto, johon Suomi sai ensimmäisen kerran edustuksen. Komissionin jäseniksi valittiin V. Rautelin ja A. Suni u. Komissionissa käsiteltiin alustavasti rakennusalan ja yleisten töiden sosiaalisia kysymyksiä.

VI. Valistustyö.

1. Yleistä.

Kertomusvuotta voitaneen pitää ensimmäisenä sodanjälkeisenä toimintavuotena, jolloin SAK:n valistustyö saattoi kulkea koko vuoden suunnilleen normaalia latua, jotka edellisen toimintavuoden aikana alkoivat hahmoittua. Tosin on sanottava, että valistustyö ei luonnollisestikaan päässyt sellaisiin toimintamuotoihin, joita voitaisiin pitää yleisesti tyydyttävinä, mutta kuitenkin irtauduttiin vähitellen yksipuolisesta järjestötoimitsijain kasvatustyöstä, joka vielä edellisen vuoden aikana oli päätehtävänä.

2. Kurssitoiminta.

Vuoden alussa jatkettiin edellisenä vuonna kesken jäänyttä aluekurssisaarjaa järjestämällä maaseutuosastojen toimitsijoille jär-

jestötehtävien kolme päivää kestäneet kurssit Jyväskylässä ja Kuopiossa. Nämä onnistuivat yhtä hyvin kuin edellisetkin ja jatkuvasti ilahduttavaa oli maaseudun osastojen runsas ja harras osanotto. Välittömästi näiden jälkeen aloitettiin kurssisarja luottamusmiehille. Nämä kurssit pidettiin aluekursseilta saatujen myönteisten kokemusten johdosta kolmipäiväisinä päiväkursseina ja tästä johtuen ei niille voitu kutsua muita kuin pääasiassa pääluottamusmiehiä. Osanotto olikin jälleen ilahduttavan runsasta johtuen se suuresta koulutustarpeesta, liittojen ja osastojen antamasta auliista tuesta sekä siitä, että työnantajat miltei poikkeuksetta suorittivat kurssilaisille palkan kurssiajalta (kahdelta arkipäivältä) sekä matkakulut. Kursseja pidettiin Helsingissä, Joensuussa, Jyväskylässä, Kemissä, Sotkamossa, Kuopiossa, Kotkassa, Lahdessa, Lappeenrannassa, Oulussa, Porissa, Vaasassa, Tampereella ja Turussa. Osanottajien lukumäärä lähenteli kolmea tuhatta. Kevätkaudella järjestivät SAK:n piiriasiamiehet lisäksi runsaasti järjestötehtävien kursseja pienemmille maaseutupaikkakunnille pyrkien siten määrätietoisesti paikkaamaan niitä aukkoja, mitä aikaisempien kurssien osalta oli kentälle jäänyt. Tällaisia kursseja järjestettiin kaikkiaan 63 ja vaihteli niiden osanottajamäärä 15—100 oppilaaseen.

Kurssien lisäksi ovat toimitsijat ja piiriasiamiehet osallistuneet lukuisiin paikallisjärjestöjen ja perusjärjestöjen kokouksiin antaen niissä tilanneselostuksia ja alustaen keskustelukysymyksiä.

3. SAK:n kesäkoulu Työväen Akatemiassa.

Aikaisempaa tapaa noudattaen ryhdyttiin varhain keväällä valmisteluihin kesäkoulua varten. Kirjeelliseen ennakko-opiskeluun ilmoittautui 860 oppilasta, joista 323 suoritti kirjekurssin loppuun, suurimman osan saadessa erittäin hyvät arvosanat. Näistä tuli kesäkouluun valituksi 56 oppilasta. Koulun johtajana toimivat valituspäällikkö L. K a n t o l a ja luennoitsija S. K o u t i o sekä sihteeri U. H i i r o n e n .

SAK:n kesäkoulun osanottajat v. 1946.

Aarnio, Olavi, Hämeenlinna, Jalometallityöntekijäin Liitto.
 Ahonen, Veikko, Järvelä as., Työläisliitto.
 Ahti, Esko, Pietarsaari, Rakennustyöläisten Liitto.
 Alho, Olavi, Turku, Kutomoteollisuustyöväen Liitto.
 Danska, Yrjö, Sunila, Paperiteollisuudentyöntekijäin Liitto.
 Dunder, Onni, Karkkila, Rakennustyöläisten Liitto.
 Eronen, Tarmo, Tammela, Maa- ja Sekatyöväen Liitto.

Fabrin, Jorma, Tampere, Muurarien Liitto.
 Harjunpää, Unto, Vaasa, Puutyöväen Liitto.
 Hassinen, Vilho, Tampere, Paperiteollisuudentyöntekijäin Liitto.
 Heinonen, Arvo, Helsinki, Puutyöväen Liitto.
 Holmgren, Vilhelm, Vaasa, Elintarviketyöläisten Liitto.
 Hämäläinen, Johannes, Lappeenranta, Kuljetustyöntekijäin Liitto.
 Hämäläinen, Väinö, Seinäjoki, Rautatieläisten Liitto.
 Härkönen, Eino, Tainionkoski, Rakennustyöläisten Liitto.
 Kanerva, Helmi, Helsinki, Mielisairaanhoidtajien Liitto.
 Karhunen, Augusti, Kerkonjoensuu, Maa- ja Sekatyöväen Liitto.
 Kauppinen, Johan, Rovaniemi, Rakennustyöläisten Liitto.
 Kauppila, Erkki, Kiiminki, Puutyöväen Liitto.
 Koivisto, Seeti, Turku, Rautatieläisten Liitto.
 Korpi, Pentti, Vaasa, Puutyöväen Liitto.
 Korsi, Oiva, Turku, Veturimiesyhdistys.
 Koskinen, Lyyli, Helsinki, Vaatetustyöläisten Liitto.
 Koskinen, Vento, Tampere, Rautatieläisten Liitto.
 Kärnä, Signe, Savio, Nahka-, Jalkine- ja Kumityöväen Liitto.
 Lallo, Uuno, Lappeenranta, Työläisliitto.
 Lahti, Taito, Karhula, Metallityöväen Liitto.
 Lindberg, Taisto, Riihimäki, Lasi- ja Posliinityöväen Liitto.
 Mattila, Ahti, Kokkola, Nahka-, Jalkine- ja Kumityöväen Liitto.
 Mura, Kurre, Tampere, Kunnantyöntekijäin Liitto.
 Muru, Helena, Jyväskylä, Hotelli- ja Ravintolahenkilökunnan Liitto.
 Nieminen, Eva, Tampere, Vaatetustyöläisten Liitto.
 Nurhonen, Martti, Mommila, Maa- ja Sekatyöväen Liitto.
 Ojala, Arvo, Haapamäki, Veturimiesyhdistys.
 Olander, Kaarlo, Malmi, Puutyöväen Liitto.
 Pahlman, Voitto, Nokia, Elintarviketyöläisten Liitto.
 Piironen, Aili, Helsinki, Kunnantyöntekijäin Liitto.
 Pärn, Aune, Iittala, Lasi- ja Posliinityöväen Liitto.
 Rantanen, Alpo, Kuohu, Maa- ja Sekatyöväen Liitto.
 Salenko, Lahja, Turku, Elintarviketyöläisten Liitto.
 Salo, Niilo, Mankala, Puutyöväen Liitto.
 Salokannas, Pekka, Leppäkoski, Maa- ja Sekatyöväen Liitto.
 Salonen, Veikko, Kerava, Metallityöväen Liitto.
 Sarvisto, Kaarlo, Helsinki, Kunnantyöntekijäin Liitto.
 Sammalisto, E., Tampere, Rakennustyöläisten Liitto.
 Sjögren, Arvo, Rauma, Rakennustyöläisten Liitto.
 Sinisalo, Tauno, Lohja as., Maa- ja Sekatyöväen Liitto.
 Soininen, Veikko, Kymi, Paperiteollisuudentyöntekijäin Liitto.
 Spets, Paavo, Valkeakoski, Paperiteollisuudentyöntekijäin Liitto.

Suhonen, Heikki, Lauritsala, Kuljetustyöntekijäin Liitto.
 Tinatsuinen, Pekka, Kokkola, Liiketyöntekijäin Liitto.
 Toivonen, Arvo Haapamäki, Vetaurimiesyhdistys.
 Vesanen, Katri, Heikkilä pp., Maa- ja Sekatyöväen Liitto.
 Vesterholm, Kaarlo, Karkkila, Maa- ja Sekatyöväen Liitto.
 Vihermä, Eino, Turku, Postimiesliitto.
 Virta, Heino, Jokioinen, Metallityöväen Liitto.

Kesäkoulun luento- ja opinto-ohjelma oli seuraava:

I. Ammattiyhdistysliikkeen yhteiskunnallinen tausta.

Kulo, K.: Katsaus yhteiskunnallisten tuotantomuotojen kehityshistoriaan 6 t.
 Hautamäki, A.: Tieteellinen sosialismi ja sen pääperiaatteet, 3 t.
 Huhta, M.: Suomen talouden tämän hetken tila ja tehtävät, 4 t.
 Tattari, V.: Sosialisointi ja suunnitelmatalous, 2 t.

II. Ammattiyhdistystieto.

Kosonen, V.: Ammattiyhdistysliikkeen synty ja kansainvälinen kehityshistoria, 6 t.
 Salomaa, E.: Suomen ammattiyhdistysliikkeen historia, 6 t.
 Salonen, E.: Ammattiyhdistysliikkeen uusin historia, 2 t.
 Huunonen, E.: SAK:n tämän hetken tehtävät, 2 t.
 Airola, B.: SAK:n järjestö rakenne ja toimintamuodot, 2 t.
 Kantola, L.: Neuvostoliiton ammatillinen liike, 2 t.
 Salonen, E.: Ammattiyhdistysliike ja valtio, 2 t.
 Salonen, E.: Ammattiyhdistysliikkeen menettelytavat ja suhde poliittisiin puolueisiin, 2 t.
 Huunonen, E.: Ammatillisen liikkeen yhtenäisyys, 2 t.
 Lindblom, O.: Ammattiyhdistysliike ja rationalisointi, 2 t.
 Järveläinen, Hellä: Ammattiyhdistysliike ja naiset, 2 t.

III. Sosiaalipolitiikka.

Hautamäki, A.: Sosiaalipolitiikan käsite, 2 t.
 Hautamäki, A.: Sosiaalilasto ja tilastojen käyttö, 4 t.
 Sumu, A.: Työlainsäädäntö, 8 t.
 Mäntylä, T.: Sosiaalivakuutustoiminta, 4 t.
 Lindblom, O.: Työpaikan luottamusmiesten tehtävät, 3 t.
 Hiironen, U.: Tuotantokomiteat, 4 t.
 Järvenpää, A.: Ammattientarkastuksesta, 2 t.

IV. Käytännöllisiä aineita.

Kanerva, V.: Yhdistyslainsäädäntö, 2 t.
 Laitinen, T.: Kokoustoiminta ja puheenjohtajan tehtävät, 4 t.
 Koutio, S.: Sihteerin tehtävät, 2 t.
 Koutio, S.: Järjestökirjeenvaihto, 2 t.
 Harinen, V.: Osastojen taloudenhoito, 2 t.
 Hiironen, U.: Kirjanpito, 20 t.
 Liljeström, V.: Palkkaliikkeiden hoito, 2 t.
 Hakulinen, J.: Ammattiyhdistysliike ja mainonta, 2 t.
 Marttila, Y.: Ammattiyhdistysliike ja sanomalehtikirjeenvaihto, 4 t.
 Kosonen, V.: Suullisesta esitystaidosta, 2 t.
 Vuorenrinne, T.: Puhetaito, 2 t.
 Kosonen, V.: Opintotyö, 4 t.
 Kuusto, Lyyli: Yhteislaulua, 4 t.
 Koutio, S.: Juhlakulttuuria ja ohjelmatoimintaa, 4 t.
 Koutio, S.: Harjoituskokouksia, 20 t.

V. Erikoisluentoja.

Heurlin, L.: Lyhyt kansantalousopin katsaus, 4 t.
 Niininen, V. A.: Työn psykologia ja kasvatusoppi, 2 t.

VI. Yhteenveto:

Ammattiyhdistysliike	30 t.
Taloustiede ja sosialipolitiikka	21 t.
Työ- y.m. lakien säädäntö	23 t.
Käytännölliset aineet	50 t.
Erikoisluentoja	6 t.
Harjoituskokouksia	20 t.
Lauluharjoituksia	4 t.

Yhteensä 154 tuntia.

4. Työnjuhlat.

Työnjuhlien valmisteluihin ryhdyttiin valistusjaoston toimesta jo aikaisin ja perusjärjestöille lähetetyssä kiertokirjeessä annettiin aivan yksityiskohtaisia ohjeita juhlien järjestelyn onnistumisen varmistamiseksi. Yleensä on todettava juhlien onnistuneen entiseen tapaan, ja epäonnistumisia ei kertomusvuoden työnjuhlissa ollut niin paljon kuin ennen. Puhujia välitettiin SAK:n toimesta kaikkiaan 166 juhlaan.

5. Ammattiyhdistysviikko.

Aikaisemmin marraskuun alussa vietetyn ammatillisen valistusviikon valmisteluja suunniteltaessa keväällä 1946 päädyttiin siihen, että eräät muutokset viikon vieton suhteen ovat tarpeen vaatimia. Näin päädyttiin siihen, että viikon vietto siirrettiin kuukautta aikaisemmaksi, jolloin siitä samalla muodostui syystoimintakauden lähtölaukaus. Samalla katsottiin tarpeelliseksi tehostaa viikon propagandatehoa järjestämällä ohjelmakiertueita, joiden avulla odotettiin saatavan enemmän väkeä liikkeelle viikon juhliin ja samalla voitavan kohottaa juhlakulttuuria. Suunnitelma käsitti 16 eri ohjelmakiertuetta, joissa kussakin oli ammattiyhdistyspuhujan lisäksi 4—7 maamme parasta esittävää taiteilijaa. Työvaliokunnan erikoispäätöksellä suunnitelma hyväksyttiin ja nämä kiertueet esiintyivät kaikkiaan 276:ssa juhlassa, joiden yhteinen yleisömäärä lähenteli 75.000 henkeä, jotka miltei kauttaaltaan olivat näkemäänsä ja kuulemaansa erittäin tyytyväisiä. Juhlien onnistumiseen vaikutti huomattavalla tavalla se, että viikon mainostus hoidettiin poikkeuksellisen voimakkaasti onnistuneilla mainosjulisteilla, sanomalehti-ilmoituksin, -kirjoituksin ja pääsylippujen poikkeuksellisen tehokkaalla ennakkomyyntillä. Työväenlehistö oli tässä propagandahyökkäyksessä mukana kiitettävällä tavalla. Lisäksi oli mainittava, että viikkoa mainostettiin myös elokuvateattereissa esitellyllä voimakassävöisellä diapositiivimainoksella, jonka laskettiin tulleen noin sadantuhannen elokuvissakävijän näkemäksi. Tähän tapaan järjestetystä ammattiyhdistysviikosta, jonka nimiseksi ammatillinen valistusviikko uudelleen ristittiin, saadut kokemukset olivat myönteisiä ja saatuja kokemuksia hyväksi käyttäen on syytä vastaisuudessaakin harkita syyskauden suuria propagandahyökkäyksiä.

6. Apurahoja.

Työväen Akatemiaan ja Sirola-opistoon aikovien haettavaksi julistettiin apurahoja, jotka jaettiin seuraaville henkilöille:

Työväen Akatemiaan: Eino Rantanen ja Jorma Laaksonen 7.000:—, Irene Haapala ja Eino Rahkonen 3.000:—. Sirola-opistoon: Kaarlo Koskinen ja Sulho Koskinen 10.000:—.

Ruotsin Ammattijärjestön koulussa Brunnsvikissa oli Håkan Snabb talvikurssilla ja Frans Eriksson kesäkurssilla ja saivat he tavanmukaiset apurahat sekä liitostaan että SAK:sta.

7. Elokuvatoiminta.

SAK:n omistama äänielokuvakone kaitafilmeineen on mahdollisuuksien mukaan ollut käytössä kursseilla ja perusjärjestöjen tilaisuuksissa. Tosin ovat monet muut tehtävät asettaneet määrättyjä rajoituksia koneen mahdollisimman tehokkaalle käytölle, ja kertomusvuoden aikana saadut kokemukset ovatkin johtaneet valistusjaoston laatimaan aikaisemmasta huomattavasti poikkeavan suunnitelman elokuvan avulla tehtävästä valistustyöstä ja myös sen avulla jäsenistölle tarjottavasta viihdytyksestä. Nämä suunnitelmat eivät edustajakokousvalmistelujen johdosta vielä päässeet toteuttamisasteelle, mutta tulevat esille lähitulevaisuudessa. Tämän suunnitelman vahvistamiseksi tilattiin kertomusvuoden aikana toinen uusi elokuvakone, joka tosin ei vielä ehtinyt saapua maahan.

Ruotsin Ammattijärjestön lahjoittamana saatiin SAK:n käyttöön Ruotsissa valmistettu erinomainen tapaturmatorjuntaa ja työpaikkojen viihtyisyyttä esittävä uusi elokuva "Viihtyisyyttä ja turvallisuutta", joka yhtenä normaali- ja kolmena kaitakopiona suomeksi äänitettynä on ollut ahkerassa käytössä syyskaudella. Näiden ohella on SAK:n aikaisemmin hankkimia elokuvia myöskin esitetty ja sitäpaitsi on käytetty Kansan Elokuvan hankkimia tai valmistamia kuvia.

8. Toimitsijain kokoukset ja koulutus.

Entiseen tapaan on toimitsijoille järjestetty ajankohtaisten kysymysten käsittelemiseksi neuvottelupäiviä, joista valistusjaosto yhdessä SAK:n Toimitsijakerhon kanssa on huolehtinut. Marraskuulla kutsuttiin kaikki toimitsijat kahdessa erässä viikon kestäneille kursseille Aulangolle Hämeenlinnaan. Täällä käsiteltiin tuotantokomiteakysymyksiä ja samalla läpikäytiin valistusjaoston suunnittelemien tuotantokomiteakurssien ohjelma kokonaisuudessaan. Kurssit olivat hyvin antoisat ja osallistui niille yhteensä 87 toimitsijaa.

9. Tuotantokomiteakurssit.

Tuotantokomitealain vahvistamisen jälkeen tulivat tuotantokomiteain työntekijäjäsenille järjestettävät kurssit ajankohtaisiksi. Niiden suhteen päädyttiin monien vaikeuksien jälkeen siihen, että oli järjestettävä viikon kestävä sisäkurssi ja kurssipaikaksi valittiin Aulangon hotelli Hämeenlinnassa, jonne kutsuttiin kurssilaisia kaikkialta maasta Helsinkiä ja Tamperetta lukuunottamatta. Jouluku-

kuun aikana niitä järjestettiin kahdet Aulangolla ja kahdet Helsingissä, jonka jälkeen otettiin tauko joulun ajaksi. Kurssit jatkuivat seuraavalle vuodelle. Kustannusten alentamiseksi annettiin valtioapua. Ratkaisu avustusten suhteen siirtyi seuraavalle vuodelle.

Kurssiohjelman lisäksi sovittiin Työväen Sivistysliiton kanssa tuotantokomitealakeja käsittävistä kirjekurssista, joka sitten Liiketyöntekijäin liiton sihteeri V. Kanervan laatimana saatiinkin aikaan ja lähetettiin kullekin kurssilaiselle. Kun kirjekurssi jatkui seuraavalle vuodelle useimman osanottajan osalta ei tätä kirjoitettaessa voida vielä esittää tilastoa kurssin suorittaneista.

Kursseilla luentojen yhteydessä käydyssä keskustelussa saadut kokemukset osoittivat heti alkuvaiheessaan, että kurssien lisäksi tuotantokomiteain toimintaa on ammattiyhdistysliikkeen taholta ryhdyttävä jatkuvasti ohjaamaan.

10. Opintokerhotyö ja opinto-ohjaajakurssit.

Työväen Sivistysliittoon ilmoittautuneiden ammattiosastojen opintokerhojen lukumäärä on hitaasti kohonnut kertomusvuoden aikana ollen niiden luku vuoden alussa 108 ja vuoden lopussa 238, yhteisen oppilasmäärän noustessa 3.583:een.

Tämä lukumäärä on vielä aivan liian alhainen huomioonottaen ammattiyhdistysliikkeen jäsenmäärän ja ammatiosastojen luvun. Tutkittaessa tähän vaikuttavia perussyitä on todettu syynä olevan sopivien koulutettujen opintoohjaajien, opintoaineisin ja kirjeisiin kohdistuvan entistä suuremman vallinnanvaraisuuden ja lisäksi sopivien toimintahuoneistojen puute.

Opinto-ohjaajia ryhdyttiin kouluttamaan järjestämällä Röykässä kahdet 10 päivää kestäneet leirikurssit opinto-ohjaajia tai sellaisiksi aikovia varten. Kursseilla oli yhteensä 125 oppilasta. Kurssit onnistuivat puutteellisista oloista huolimatta erinomaisesti ja osoittivat, että niitä on syytä järjestää vastaisuudessaakin.

Opintoaineisiin nähden on myös kertomusvuoden aikana ryhdytty valmistelutoimenpiteisiin hankkimalla useita liittoja varten sopivaa aineistoa liiton oman kirjekurssin laatimista varten.

11. Valistusjaoston alaiset toimitsijat.

Kertomusvuoden aikana lisättiin valistustyön piirissä työskentelevien toimitsijain lukua edelleen. Uusia piiriasiamiehiä palkattiin perustettuihin Kainuun ja Lapin piireihin.

Valistuspäällikkönä toimi Lauri Kantola marraskuun 15 päivään saakka, jolloin hän siirtyi Yleisradion palvelukseen. Uudeksi

valistuspäälliköksi valittiin Lauri Junttila. Järjestösihteerinä on toiminut edelleen Olavi Lindblom. Luennoitsijoina ovat toimineet Toivo Espo jonka monivuotinen ja harras työ ammattiyhdistysliikkeessä päättyi vaikean sairauden jälkeen hänen kuolemaansa 4. 3. 46. Hänen paikkansa täytettiin siirtämällä piiriasiamies Siivo Koutio Jyväskylän piiristä luennoitsijaksi. Toisena luennoitsijana toimi edelleen Erkki Salomaa. Piiriasiamiehinä ovat toimineet Alb. Vuori Turun piirissä, Tampereen piirissä A. Myllymäki 1. 13. saakka, josta lähtien E. Lilja, Vaasan piirissä R. Tuori 1. 12. saakka, josta lähtien Fr. Holmlund, Lappeenrannan piirissä A. Räisänen ja hänen jouduttuaan heinäkuussa parantolaan väliaikaisena V. Vanhanen, Kymenlaakson piirissä K. Lindstedt, Porin piirissä N. Hellberg, Jyväskylän piirissä S. Koutio 1. 4. saakka, josta lähtien T. Anttila, Oulun piirissä V. Nenola, Kemin piirissä H. Karppinen sekä 1. 5. stä lähtien Kainuun piirissä A. Ritvanen ja Lapin piirissä T. Kaukonen. Maa-seutujärjestäjänä on edelleen toiminut V. Valander ja naisjärjestäjinä Siiri Saarinen ja Hellä Järveläinen. Ruotsinkielisinä järjestäjinä ovat toimineet R. Gustafsson sekä 6. 7. lähtien A. Sjöblom 30. 9. saakka, E. Hagström ajalla 15. 10—15. 12. ja Savon piirissä U. Oras 15. 3. asti sekä sen jälkeen P. Nykänen.

Valistustyöntekijäin matkapäivien luku käy selville seuraavasta taulukosta:

Vuori	187
Valander	186
Kaukonen	173
Nenola	156
Karppinen	150
Ritvanen	141
Saarinen	140
Räisänen	133
Nykänen	131
Tuori	131
Koutio	122
Anttila	113
Järveläinen	111
Lindstedt	109
Lindblom	104
Salomaa	94
Lilja	94
Gustafsson	88

Hellberg	83
Vanhanen	75
Oras	36
Myllymäki	26
Hagström	21
Sjöblom	14
Holmlund	6

2624

Valistusjaoston puheenjohtajana on toiminut A. Hällström sekä jäsenenä J. Hakulinen, J. Saveri, E. Antikainen.

12. Kustannustoiminta.

Kertomusvuoden aikana jatkettiin mahdollisuuksien antamissa rajoissa tarpeelliseksi osoittautunutta kustannustoimintaa. Vuoden aikana otettiin Järjestötoimitsijain käsikirjasta ruotsinkielinen painos "Föreningshandboken". Lisäksi kustannettiin kirjanen "Maailman Ammattiyhdistysten liiton perustaminen", "Lyhyt kirjanpidon opas" sekä "Ammattiyhdistysväen laulukirja".

Työnjuhliin ilmestyi entiseen tapaan V. Harisen toimittama Työn juhlaulkaisu.

Edellämainittujen lisäksi on välitetty entiseen tapaan erilaista kirjallisuutta.

13. Palkkatyöläinen.

Kertomusvuoden kevätpuolella saapuivat lopultakin Ruotsin Ammattijärjestön SAK:lle lahjoittamat postituskoneet, jolloin päästiin kiireellisesti postittamaan niitä osoitteita, joiden osalta lehden lähetyksipulma oli suurin. Vuoden kuluessa lehden postituskysymys alkoikin vähitellen järjestyä tyydyttävään kuntoon. Luonnollisesti esiintyy edelleenkin huomattavia puutteellisuuksia, mutta niiden suurimpana aiheuttajana ovat sellaiset tekijät, joiden osalta parannus on vain hitaasti aikaansaavissa. Tällaisista mainittakoon tilaajien jatkuva vaihtuvaisuus ja monien osalta myös osoitteiden vaihtuminen.

Lehden sisältöä on pyritty jatkuvasti parantamaan niissä puitteissa kuin teknilliset olosuhteet ja paperin säännöstely ovat antaneet siihen mahdollisuuksia.

Lehden toimittajana on edelleen toiminut toimittaja Yrjö Marttila.

14. Liittojen lehdet.

Vuoden 1946 aikana on 14 SAK:n jäsenliittoa kustantanut omaa lehteä jäsenistölleen ja näiden ohella useat liitot ovat julkaisseet joko pysyväisesti tai tilapäisesti omaa vaihtosivuaan "Palkkatyöläisessä".

VII. Taloudellinen demokratia.

1. Tuotantokomiteat.

Taloudellisen kansanvallan toteuttaminen on yksi ammattiyhdistysliikkeen peruseriaatteita. Siitä huolimatta, vaikka tämä periaate onkin ollut ammatillisen liikkeen ohjelmassa liikkeen alkua ajoista lähtien, ei sen toteuttamiseen käytännössä ole ollut mahdollisuuksia ennenkuin toisen maailmansodan päättymisen jälkeen. Kansanvaltaisten voimien voittoon päättynyt sota loi — samalla kun se antoi mahdollisuudet poliittiselle demokratialle — edellytykset myöskin taloudellisen kansanvallan toteuttamiselle. Eikä se luonut ainoastaan edellytyksiä, vaan se teki taloudellisen kansanvallan toteuttamisen myöskin välttämättömäksi. Kun sodan jälkilaskujen muodossa saimme kannettavaksemme raskaan taakan ja kun se aiottiin säilyttää yksinomaan palkkatyöntekijäin harteille, oli luonnollista, että työntekijät eivät voineet sitä hyväksyä. Erittäin voimakkaana esitettiin heidän taholtaan vaatimus raskaiden taseiden tasaamisesta eri väestöryhmien kesken niiden kantokyvyn mukaan ja samalla vaadittiin työntekijöille oikeutta edustajiensa kautta tuotannollisen toiminnan ohjaukseen ja valvontaan.

Kun välirauhan solmimisen jälkeen muodostettu kansanvaltainen hallitus ryhtyi miettimään keinoja sekasortoiseen tilaan joutuneen talouselämämme saattamiseksi jälleen raiteilleen, joutui se kiinnittämään huomiota myöskin ammatillisten järjestöjen taholta esitettyihin vaatimuksiin. Hallitus totesi, että tuotannon teho oli laskenut huomattavasti ennen sotaa vallinnutta tasoa alemmaksi ja että ainoa keino selviytyäksemme vaikeuksistamme oli tuotannon tehon kohottaminen. Oli vain löydettävä keinot, jotka muuttuneissa olosuhteissa antaisivat parhaan mahdollisen tuloksen. Ja koska demokraattisia periaatteita oli menestyksellisesti sovellettu poliittiseen elämään, oli aivan luonnollista, että hallitus teki aloitteen niiden soveltamisesta myöskin talouselämään. Kun työ oli tunnustettu ja kun työntekijä tunnustettiin ratkaisevaksi tekijäksi tuotantoprosessissa, olivat toimenpiteet työntekijäin vaikutusvallan aikaansaamiseksi tuotannolliseen toimintaan välttämättömiä. Tässä

tarkoituksessa hallitus asetti v. 1945 ministerivaliokunnan tutki-
maan mahdollisuuksia tuotantokomiteain perustamiselle teollisuus-
laitoksiin. Ministerivaliokunta asiaa harkittuaan asetti n.s. juristi-
komitean valmistelemaan lakiesitystä tuotantokomiteoista. Juristi-
komiteassa olivat edustettuina myöskin SAK ja S. Työnantajain
Keskusliitto. Komitea työskentelikin nopeassa tahdissa, joten hallitus
voi vielä v. 1945 lopussa jättää lakiesityksen eduskunnan käsiteltä-
väksi.

Eduskunnassa ei asian käsittely kuitenkaan sujunut yhtä nope-
asti kuin hallituksessa. Lakiesitys kohtasi ankaraakin vastustusta
ja joutui se käymään lävitse kaikki mahdolliset käsittelyvaiheet.
Asian käsittely pitkittyi niin, että vasta 4 päivänä kesäkuuta 1946
eduskunta kolmannessa käsittelyssä hyväksyi lain. Tasavallan pre-
sidentti vahvisti lain 21 päivänä kesäkuuta ja tuli se voimaan 1
päivänä syyskuuta 1946.

Tässä yhteydessä on syytä palauttaa mieliin lain valmisteluvai-
heessa käyty periaatteellinen kiista työnantajain ja työntekijäin
edustajain välillä siitä, onko komiteat perustettava lakisääteisesti
vaiko työmarkkinajärjestöjen kesken tehtävillä vapaaehtoisilla so-
pimuksilla. Työnantajain edustajat, jotka silloin kun ajatus tuotan-
tokomiteain perustamisesta herätettiin, asettuivat kokonaan kieltei-
selle kannalle komiteain perustamiseen nähden, tarkistivat kanta-
taansa senjälkeen kun hallitus päätti antaa lakiesityksen eduskun-
nan käsiteltäväksi, ryhtyen sangen ponnekkaasti esittämään ajatus-
ta, että sikäli kuin tuotantokomiteain perustaminen osoittautuu tar-
peelliseksi, on ne perustettava työmarkkinajärjestöjen kesken teh-
tävillä vapaaehtoisilla sopimuksilla. Kantaansa perustelivat he sillä,
että useissa maissa, joissa tämän laatuksia elimiä on muodostettu,
ovat ne muodostetut järjestöjen keskeisillä sopimuksilla, sekä myös-
kin sillä, että lakisääteisesti muodostetut komiteat eivät tulisi saa-
vuttamaan työnantajain ja työntekijäin keskinäistä luottamusta,
joka heidän käsityksensä mukaan on yksi komiteain menestyksel-
lisen toiminnan perusedellytyksiä.

Työntekijäin edustajat taas asettuivat alunpitäen kiinteästi sille
kannalle, että komiteat on muodostettava lanisäädännön kautta.
Perusteluina esitettiin, että meillä ei ole vielä sellaista luottamus-
ta työnantajain kanssa tehtäviin sopimuksiin kuin monessa muussa
maassa — lähinnä Skandinaavian maissa — joissa sopimustoiminta
perustuu pitkäaikaiseen kokemukseen. On muistettava, että vielä
viime vuosiin saakka maamme työnantajapiirit vastustivat kaiken-
laatuisten joukkosopimusten tekemistä työntekijäin järjestöjen
kanssa, periaatteellisista syistä, niinkuin he silloin avoimesti ja eri-

koisesti korostaen julistivat. Vasta toisen maailmansodan kuumimmillaan riehussa päästiin keskusjärjestöjen välillä sopimussuhteeseen ja sodan päätyttyä saatiin solmituksi ensimmäiset laajemmalla pohjalla olevat, kokonaisia työaloja käsittävät työehtosopimukset. Kun sopimustoiminta on meillä vielä verrattain nuorta eikä siitä ole ehditty saada riittävästi kokemuksia, oli ymmärrettävää, että työntekijäin edustajat eivät voineet jättää niin tärkeän ja kauaskantoisen asian kuin mitä tuotantokomiteain perustaminen oli, vapaaehtoisten sopimusten varaan.

Lisäksi perustelivat työntekijäin edustajat lakisääteistä kantaansa tuotantokomiteoiden perustamiseen nähden sillä, että kun maassamme on vielä useita sellaisia teollisuuslaitoksia, joiden omistajat eivät kuulu työnantajain järjestöihin, eivätkä työmarkkinajärjestöjen kesken tehdyt sopimukset näinollen koske tällaisia työnantajia, on lainsäädäntö välttämätön kaikkien määrätyn suuruisten teollisuuslaitosten saamiseksi tuotantokomiteain vaikutuspiiriin.

Tämä eri etupiirien välillä käyty periaatteellinen kiista päättyi, kuten aikaisemmin on mainittu, työntekijäin toivomusten mukaisesti siten, että eduskunta hyväksyi tuotantokomitealain 4 päivänä kesäkuuta 1946.

Lain määräysten mukaisesti on tuotantokomitea perustettava jokaiseen sellaiseen teollisuuslaitokseen, jossa vuosittain suoritetaan vähintään 120.000 työtuntia. Tämä edellyttää sitä, että työpaikassa työskentelee säännöllisesti 50 työntekijää. Ottamalla työtuntien lukumäärä komiteain muodostamisen perustaksi on pyritty siihen, että täten saataisiin myöskin kausiluontoiset teollisuuslaitokset tuotantokomitealain alaisiksi.

Teollisuuslaitoskäsitetä ei tuotantokomitealaki ole tarkemmin määritellyt, eikä sitä ole yksityiskohtaisemmin määriteltä missään aikaisemminkaan säädetyssä laissa. Sosiaaliministeriön toimesta on kuitenkin lain voimaan tultua tulkittu teollisuuslaitoskäsité mahdollisimman laajasti, jotta komitea voitaisiin perustaa mahdollisimman moneen työpaikkaan. Sellaisia teollisuuslaitoksia, joihin lain määräämä tuotantokomitea on muodostettava, laskettiin maassamme olevan n. 800. Tämä laskelma pitääkin paikkansa, sillä lain tultua voimaan perustettiin tuotantokomitea 768 teollisuuslaitokseen, vaikkakaan järjestelmän uutuuden aiheuttamasta epätietoisuudesta johtuen ei komiteaa ehditty v. 1946 lopulla vielä jokaiseen lain edellyttämään työpaikkaan valita.

Komitean jäsenet valitaan kalenterivuosittain, ensi kerralla kuitenkin sen kalenterivuoden loppuun, jolloin laki astuu voimaan. Kun ensimmäiset vaalit oli toimitettava syyskuun kuluessa 1946,

muodostui ensimmäisten komiteain toimintakausi varsin lyhyeksi, vain vajaaksi kahdeksi kuukaudeksi, joten ne eivät ehtineet päästä toiminnassaan alkua pitemmälle. Kuitenkin voitiin jo tänä lyhyenäkin aikana todeta, että laki rajoittaa komiteain toiminnan sangen ahtaisiin puitteisiin. Vaikkakin n.s. sosiaalisten asiain piiri, jossa komiteoilla on oikeus lain puitteissa liikkua, on varsin laaja, supistuvat niiden valtuudet teollisuuslaitosten tuotannolliseen toimintaan nähden hyvin vähäisiksi.

Kun komiteat ovat määrätyn teollisuuslaitoksen piirissä toimivia elimiä ilman minkäänlaista virallista yhteyttä toisiinsa, ja kun ne lisäksi ovat ammattiyhdistysliikkeestä irrallaan olevia, jää niiden toiminta kokonaan riippuvaiseksi siitä, kuinka toiminta- ja aloitekykyisiä henkilöitä kussakin teollisuuslaitoksessa on komiteaan valittu.

Kun on ilmeistä, että tuotantokomiteajärjestelmä asiain näin olleen ei vastaa tarkoitustaan, on asiaan saatava korjaus. Kun tuotantokomitealain säätämällä otettiin ensimmäinen askel taloudellista demokratiaa kohti, on tämä askel saatava pitäväksi. Lainsäätäjän tarkoitus ei suinkaan ollut, että tuotantokomiteoista muodostuu vain näennäisiä elimiä, vaan tarkoitus oli, että komiteoissa olevien työntekijäin edustajain kautta annetaan työntekijöille totuudenmukaiset tiedot kaikista yrityksen toimintaan ja tuotantoon vaikuttavista tekijöistä ja siten saadaan työntekijät ilman haitallisesti vaikuttavia ennakkoluuloja suhtautumaan työhönsä.

Siitä huolimatta, vaikka laki ei tullutkaan hyväksytyksi sellaisena kuin työntekijät olisivat toivoneet, otettiin se kuitenkin työntekijäin piireissä myönteisesti vastaan. Uskottiin, että lain ahtaista puitteista huolimatta voidaan molemminpuolisella — työnantajain ja työntekijäin — hyvällä tahdolla saavuttaa hyviäkin tuloksia. Myönnettävä on, että useassa tapauksessa on näin tapahtunutkin, mutta on myös valitettavan monia sellaisia tapauksia, joissa työnantajain taholta on suhtauduttu ynseästi tuotantokomiteoihin ja pyritty vaikeuttamaan niiden toimintaa.

Vaikka tuotantokomitealaki onkin säädetty määräaikaiseksi, olemaan voimassa vuoden 1946 loppuun, ei se merkitse sitä, että kysymyksessä olisi väliaikainen toimenpide, vaan on lain määräaikaisuus käsitettävä siten, että kun on kysymyksessä meillä uusi järjestelmä, on tarkoituksen mukaista, että lakia voidaan määräjän kuluessa saavutettujen kokemusten perusteella tarkistaa. Eikä lain määräaikaisuus suinkaan estä lain tarkistamista aikaisemminkin, jos osoittautuu, että järjestelmä nykyisen lain puitteissa ei muodostu tarkoitustaan vastaavaksi,

Siitä huolimatta, vaikka ammattiyhdistysliikkeellä ei olekaan lain määäämiä velvollisuuksia tuotantokomiteoita kohtaan, on ammattiyhdistysliike omaksumiensa periaatteiden mukaisesti velvollinen ohjaamaan komiteoiden toimintaa. Komiteatoiminnan alkuvaiheessa onkin SAK:n toimesta järjestetty opastuskursseja tuotantokomiteain työntekijäsenille. Tämä ei kuitenkaan vielä riitä, vaan on komiteain toimintaa jatkuvasti seurattava ja opastettava etupäässä sellaisten komiteoiden toimintaa, jotka eivät syystä tai toisesta ole saaneet toimintaansa tehokkaaseen käyntiin. SAK:n antaman tuen turvin voidaan tuotantokomiteatyö saada käyntiin sellaisillakin työpaikoilla, joilla työnantajain taholta suhtaudutaan asiaan kielteisesti tai välinpitämättömästi.

2. Työmaaluottamusmiehet.

Työmaaluottamusmiesten toiminnan, aseman ja oikeuksien määrittelyssä merkitsi kertomusvuosi huomattavaa askelta eteenpäin. Kuten useat työlaeistamme edellyttävät on työmailla ammattiyhdistysliikkeen myötävaikutuksella jo vuosikausia ollut toiminnassa luottamusmiehiä, joiden hoidettavana on ollut ne tehtävät, mitkä näissä laeissa määritellään. Tämän lisäksi on työehtosopimusten määräysten perusteella ollut toiminnassa järjestöjen valitsemissa luottamusmiehiä, joiden tehtävänä on pääasiassa ollut sopimuksesta johtuvien seikkojen valvominen. Useissa tapauksissa ovat lakimääräisen luottamusmiehen ja sopimusmääräisen luottamusmiehen tehtävät yhdistyneet samaan henkilöön, mikä onkin ollut oikea ratkaisu. Mutta on myöskin ollut tapauksia, jolloin näitä tehtäviä ovat hoitaneet eri henkilöt, mikä on ollut omiaan aikaansaamaan sekaannusta. Erikoisesti ilmeni käytännössä vaikeuksia lakimääräisten luottamusmiesten vaalitoimitukseen nähden.

SAK:n ja STK:n välisessä v. 1944 solmitussa yleissopimuksessa määriteltiin 4-kohdassa lähinnä luottamusmiesten vaalia koskevia seikkoja, mikä jo osittain toi selvennyksen tähän kysymykseen. Kun sitten mainittu yleissopimus irtisanottiin ja neuvottelut kertomusvuoden aikana johtivat uuteen yleissopimukseen, sisältyivät uuden sopimuksen tärkeimmät parannukset juuri luottamusmiesten toimintaa koskeviin sopimuskohtiin. Tällöin erikoisesti määriteltiin luottamusmiesten korvaus siitä ansion menetyksestä, joka heille mahdollisesti aiheutuu luottamusmiestoiminnastaan.

Joskin keskusliittojen sopimuksessa oli edellytetty, että järjestöjen valitsema pääluottamusmies on ehdokkaana valittaessa lakimääräistä luottamusmiestä, niin ei tällä määräyksellä ole vielä

voitu poistaa sitä kaksinaisuutta, joka työmarkkinoilla on vallinnut luottamusmiestoiminnassa. Luottamusmiesten aseman kiinteämpää määrittelyä ja kehittämistä silmälläpitäen, ryhdyttiin siinä komiteassa, jonka sosiaaliministeriö oli asettanut valmistelemaan eräiden työlakien uudistusta varten, tutkimaan mahdollisuuksia erillisen työmaaluottamusmiehiä koskevan lain säätämiseksi. Asiaa ei kuitenkaan saatu komiteassa valmiiksi, ennenkuin komitea joutui lopettamaan toimintansa vuodenvaihteessa.

Kertomusvuoden aikana on luottamusmiestoiminta kehittynyt hyvin voimakkaasti eteenpäin. Useille suuremmille työpaikoille m.m. Helsingissä, Tampereella ja Turussa on valittu vakinaisesti palkatut pääluottamusmiehet, joiden työansion menetyksen on kokonaisuudessaan korvannut työnantaja. Kiinteästi palkattujen pääluottamusmiesten toiminta on ollut kehityksen alaisena, sillä heidän asemaansa ei ole määritelty kirjallisesti, vaan on se kussakin tapauksessa määräytynyt käytännön tietä. Luottamusmiestoiminta on käytännössä osoittautunut hyvin tulokselliseksi ja sen kautta on voitu joustavasti ratkaista lukuisia työpaikoilla ilmenneitä pulmakysymyksiä ja riitaisuuksia. Käytäntö on kuitenkin osoittanut, että nyt hajallaan eri laeissa olevat luottamusmiestoimintaa koskevat lakimääräykset olisi koottava yhdeksi laiksi, jossa määriteltäisiin luottamusmiesten asema, oikeudet ja velvollisuudet sekä myös poistettaisiin se kaksijakoisuus, mikä luottamusmiestoiminnassa on vallinnut samoin kuin saatettaisiin luottamusmiestoiminta niveltymään yhteen tuotantokomiteain toiminnan kanssa.

VIII. SAK:n asenne eräisiin päivänkysymyksiin.

1. Suhteiden katkaiseminen Francon Espanjaan.

Maailman Ammattiyhdistysten liiton kehoitusten mukaisesti on SAK kertomusvuoden aikana tehnyt useita esityksiä maamme diplomaattisten suhteiden katkaisemisesta Francon Espanjaan. Jo helmikuun 28 päivänä kävi SAK:n lähetystö ensimmäisen kerran ulkoministeri Enckellin ja Sventon luona esittämässä, että Suomen olisi katkaistava suhteet Francon hallitsemaan diktatuuriseen Espanjaan. Erikoisesti korosti lähetystö niitä teloituksia, joihin Francon hallitus oli äskettäin ryhtynyt. Ministerit ilmoittivat esittävänsä asian hallitukselle lähiaikoina. Elokuun alussa hyväksyi SAK jälleen Espanjan kysymyksestä julkilausuman ja muutamia päiviä myöhemmin kävi SAK:n lähetystö valtioneuvostossa jättäen seuraavan kirjelmän:

"Yhtyneiden Kansakuntien periaatepäätöksiin nojautuen, joihin sisältyy fascismin erilaisten ilmenemismuotojen tyrehdyttäminen kaikkialla maailmassa, on Maailman Ammattiyhdistysten Liitto kehoittanut kansallisia jäsenjärjestöjään esittämään maansa hallitukselle diplomaattisten suhteiden katkaisemista Francon hallitsemaan fascistiseen Espanjaan.

Ammattiyhdistysten Maailmanliiton jäsenjärjestönä ja sen päätökseen yhtyen allekirjoittanut Suomen Ammattiyhdistysten Keskusliitto (SAK) r.y. uudistaa aikaisemmin Valtioneuvostolle suullisesti esittämänsä kannan mukaisesti esityksen, että Valtioneuvosto harkitsisi sekä ryhtyisi toimenpiteisiin maamme diplomaattisten suhteiden katkaisemiseksi vallankaappauksen kautta aikaansaatuun Francon hallitukseen ja tunnustamaan Espanjan demokraattisen ja tasavaltalaisen hallituksen lailliseksi ja perustuslain mukaiseksi hallitukseksi".

2. Rauhan valmistelut.

Ammattiyhdistysliikkeen osuus rauhan puolesta käydyssä kamppailussa oli todettu jo edellisinä vuosina ja osittain tästä johtui, että Suomen valtuuskuntaan, joka matkusti Pariisiin rauhankonferenssiin, valittiin myös kaksi ammattiyhdistysmiestä nimittäin V. Tattari ja Y. Rantala. He viipyivät matkalla koko sen ajan kuin valtuuskunnan asiantuntijajäsenistökin.

3. Sosialisointi.

Valtioneuvoston asetettua kertomusvuoden aikana laajan sosialisointikomitean, ei sen työ kuitenkaan sujunut niin nopeasti kuin oli odotettu. Tämän vuoksi laajoissa palkkatyöntekijäin joukoissa ilmeni levottomuutta asian viivästymisen johdosta, jolloin SAK lähetti kauppaja teollisuusministeriölle seuraavan kirjelmän:

"Keskusliittomme perusjärjestöt ovat lukuisissa kokouksissaan huomioineet tämän vuoden helmikuulla asetetun sosialisointikomitean työn edistyvän perin hitaasti. Varsin yleisesti oudoksutaan jäsenistömme keskuudessa sitä, että vaikka mainittu komitea on istunut jo yli yhdeksän kuukautta niin julkisuuteen ei ole annettu, erästä vähäistä poikkeusta lukuunottamatta, tietoja komitean työsuunnitelmista, puhumattakaan siitä, että joku merkityksellisempi vaihe sen tutkimuksista alkaisi lähestyä ehdotusasteelle. Vaikka jäsenistömme taholla käsitetäänkin, että laajemman sosialisointiohjelman tutkiminen vie oman aikansa, niin toisaalta on ollut vaikeaa ymmärtää sitä, ettei komitea tietävästi ole vielä päässyt

edes alustavaan työhön sellaistenkaan alojen tutkimuksissa, jotka melkoisen laajan yleisen käsityksen mukaan tuntuisivat olevan helposti sosialisoitavia. Viimeksimainitulla erikoisesti tarkoitetaan suurpankkien ja vakuutuslaitosten valtion haltuun ottamista.

Edellä olevan perusteella sekä samalla korostaen, että valtavat palkkatyöntekijäin joukot kärsimättäminä odottavat sosialisointikomitean niin hyvin osatöiden kuin kokonaistutkimuksen valmistumista, rohkenee allekirjoittanut keskusliitto esittää, että arv. ministeriö sopivaksi harkitsemallaan tavalla kiirehtisi sosialisointikomitean työtä."

4. Suhtautuminen työpaikkakokouksiin ja työnseisauksiin.

Alkukesästä alkoi työmarkkinoilla ilmetä levottomuutta, joka sai ilmauksensa työmailla pidetyissä kokouksissa ja äkillisissä lyhyissä työnseisauksissa, joka huipentui eduskuntatalon edustalle 7.6. 46 kokoontuneeseen suureen mielenosoitusmarssiin. Näiden tapausten johdosta antoi SAK:n Työvaliokunta seuraavan tiedoituksen:

"Koska SAK:lle on tullut työpaikoilta lukuisia tiedusteluja miten ammattiyhdistysliikkeen johtoelimet suhtautuvat viime aikoina pidettyihin työpaikkakokouksiin ja suunniteltuihin työnseisauksiin, katsoo SAK:n Työvaliokunta velvollisuudekseen tiedoittaa asiasta seuraavaa:

Eri puolilla maata pidetyistä kokouksista enempää kuin niiden valitsemista lähetystöistä tai suunnitteilla olevista työnseisauksista ei SAK:n Työvaliokunnalla ole muuta tietoa kuin mitä niistä on sanomalehdissä kerrottu. SAK:lle ei ole niistä enakkoon mitään ilmoitettu eivätkä ammatillisen liikkeen johtoelimet ole olleet niitä suunnittelemassa. Näin ollen SAK:lla ei ole myöskään lähempää tietoa, kenenkä toimesta ko. puuha on pantu alulle.

Harkitessaan tilannetta SAK ei voi pitää oikeana ja ammattiyhdistysliikettä rakentavana seikkana sitä, että liikkeen ulkopuolella olevista piireistä ja ohi ammattiyhdistysliikkeen virallisen johdon annetaan kehoituksia ja määräyksiä työnseisausten aloittamiseen. Ne, jotka ovat tähän puuhaan ryhtyneet, eivät kunnioita ammattiyhdistysliikkeen itsenäisyyttä eikä yhtenäisyyttä.

SAK ei hyväksy suunniteltuja äkillisiä työnseisauksia, koska niihin moniin sinänsä hyväksyttäviin päämääriin, joihin julkaistujen ponsien perusteella näillä mielenosoituksilla pyritään, voidaan päästä parlamentaaristakin tietä käyttämällä siihen koko työväenliikkeen yhtynyt voimaa. Tällaiset äkilliset työnseisaukset vain heikentävät tuotannollista toimintaa, viivyttävät sotakorvausten täsmällistä suoritusta ja saattavat eräissä työn teknillisissä vaiheissa

tuottaa suurempia kansantaloudellisia vahinkoja kuin sinänsä muutamman tunnin työnkeskeytys aiheuttaa.

Osallistumista työn aikana toimeenpantuihin kokouksiin tai varsinaiseen työnseisaukseen ei SAK pidä suotavana. Sen sijaan vapaa-aikoina toimeenpantaviin kokouksiin tai mielenosoituksiin jokainen voi suhtautua "vakaumuksensa mukaan".

Mainitun tiedoituksen johdosta ilmoittivat Työvaliokunnan jäsenet V. Tattari ja K. Lindholm eriävän mielipiteensä ja vastalauseensa.

5. Talouspoliittiset kysymykset.

SAK on kertomusvuoden aikana hyvin määrätietoisesti ja pontevasti joutunut esiintymään hinta- ja palkkakysymyksissä esittäen useita kertoja sekä julkilausumissaan että hallitukselle jätetyissä kirjelmissään käsityksensä näistä kysymyksistä. Näiden asioiden johdosta on käyty useita yhteisiä neuvotteluja hallituksessa olevien työväen edustajien, Sosialidemokraattisen Puolueen ja Kommunistisen Puolueen sekä ensinmainitun puolueen ja SKDL:n eduskuntaryhmien edustajain kanssa. Neuvotteluissa on suurin piirtein voitu sopia yhteisestä linjasta, jonka pääperiaatteena on ollut taistelu jatkuvaa inflatiota vastaan turvaten palkkatyöntekijäin toimeentulon ja elämisen ehdot. Heti vuoden alussa antoi SAK seuraavan julkilausuman, jossa kosketeltiin talouspoliittisia kysymyksiä:

"Palkka- ja hintasuhteiden viimeaikaista kehitystä seuranneet palkkatyöläiset ovat niissä todenneet huolestuttavaa kehitystä. Kun palkat on pysytetty valtioneuvoston vahvistaman säännöstelypäättöksen puitteissa, ovat hinnat sitävastoin varsin voimakkaasti kohonneet. Yhä jatkuva elin- ja välttämättömien kulutustarvikkeiden niukkuus on vaikeuttanut tilannetta. Syvä ja vakava huolentunne on tämän johdosta vallannut tuhannet työläiset. Varsinkin alemmissa palkkaluokissa, ellei työläisillä ole ollut tilaisuutta lisätä ansioitaan urakkatyötä tekemällä, ovat palkat käyneet riittämättömiksi kaikkien vaatimattomimpaankin toimeentuloon. Tämä koskee niin maataloudessa työskenteleviä kuin kaupungeissa ja kauppalloissa asuvia, palkallaan eläviä työläisiä.

Vaikeutuneen tilanteen johdosta ovat sadat työväen ammatilliset perusjärjestöt kääntyneet SAK:n Työvaliokunnan puoleen selostaen niitä seikkoja, jotka välittömimmin raskauttavat työläisten elämää ja esittäen keinoja niiden korjaamiseksi. Tämän ohella on esitetty luottavaisia lupauksia siitä, että koko työväestö seisoo yksimielisesti keskusjohtoa tukemassa kaikkien niiden toimenpiteiden toteuttamiseksi, jotka asiain korjaamiseksi osoittautuvat välttämättömiksi.

Amatillisesti järjestynyt työväestö tuntee, että sillä on nyt järjestöissä voimaa, jonka käyttöön keskusjärjestö voi tarvittaessa luottaa.

Ammatillisesti järjestyneen työväestön vaatimukset ovat lähinnä tähänneet niiden esitysten toteuttamiseen, jotka SAK:n Valtuusto viime marraskuussa pitämässään kokouksessa hyväksyi. Ne on omaksuttu myöskin koko työväestön yhteisiksi vaatimuksiksi. Erikoisen kiireellisinä on pidetty tehokkaan hintasulun aikaansaamista sekä tuotantokomiteoita tarkoittavan lain viipymätöntä käsittelyä ja vahvistamista.

Keskusjärjestölle saapuneista tiedoituksista ilmenee työväestön selvästi vaistoavan sen, että palkkojen yleiseen koroitukseen on turvauduttava vain kaikkein äärimmäisessä tapauksessa, jos keskusjärjestön kaikista ponnistuksista huolimatta ei sen esityksiä valtiovallan taholta riittävästi sekä viivyttämättä huomioida.

SAK:n Työvaliokunta on viimeksi kuluneina viikkoina monasti joutunut harkitsemaan näin vaikeutunutta tilannetta. Työvaliokunta on asiasta neuvotellut myöskin Sosialidemokraattisen puolueen, Kommunistisen puolueen ja SKDL:n edustajain sekä näiden eduskuntaryhmien ja hallituksessa olevien ministereiden kanssa. Näissä neuvotteluissa, jotka ovat kuvastaneet mitä suurinta asiallisuutta ja tilanteen perusteellista harkintaa, on yleensä yhdytty yhtenäisiin päätelmiin. Tämä osoittaa, että sekä ammatillisesti että poliittisesti järjestyneiden työläisten edustajat poliittisista mielipide-eroavaisuuksista huolimatta käsittävät nykyisen tilanteen ja sen korjaamiseksi välttämättömät toimenpiteet samalla tavalla.

Näissä neuvotteluissa on esitetty jyrkästi se käsitys, että inflaatorinen kehitys on keinoilla millä tahansa saatava pysäytetyksi. Hintojen nousu ei saa jatkua, vaan päinvastoin on hintoja nyt jo ryhdyttävä asteittain alentamaan.

On pidetty mahdollisena, että niiden kauppasopimusten perusteella, joita viimeksi kuluneina kuukausina on Suomen ja muiden maiden välillä solmittu, sekä ulkomailta saatujen erilaisten lainojen avulla voitaisiin niin paljon lisätä elin- ja kulutustarvikkeiden tuontia maahamme, että sen perusteella osittainen hintojen alentaminen kävisi mahdolliseksi. Saatujen kokemusten perusteella on oltu yksimielisiä myöskin siitä, että palkkojen yleisestä koroittamisesta olisi toistaiseksi pidättäydyttävä, sillä nykyisen tavarapuutteen vallitessa on vähän mahdollisuuksia estää niiden vaikutusta hintoihin. Sitävastoin täytyy löytyä mahdollisuuksia kaikkein alemmin palkattujen ja yksinomaan aikapalkalla työskentelevien työläisten palkkojen osittaiseen korjaamiseen.

Sekä yhteisissä neuvotteluissa että erikseen pitämissään kokouksissa on SAK:n Työvaliokunta täysin hyväksynyt edellä esitetyt ajatukset. Olemme vakuutettuja myöskin siitä, että ammatillisesti järjestynyt työväki voi ne yhteisvoimin toteuttaa.

Mutta ei yksistään hinta- ja palkkasuhteiden järjestelyssä tilanne maassamme ole vaikea, vaan samanlaisia vaikeuksia ilmenee muillakin aloilla. Onnettoman sotamme aiheuttamat vahinko- ja sotakorvaukset sekä siirtoväen auttaminen jälleen elämisen alkuun vaativat kansaltamme mitä suurimpia ponnistuksia.

Sotavahinko- ja korvausvelvollisuudet samoin kuin muutkin välirauhasopimuksen ehdot on mitä suurimmalla täsmällisyydellä kaikilta osiltaan täytettävä, se on ammatillisesti järjestyneen työväestön jo aikaisemmin ilmaisema yksimielinen tahto.

Näistä suurista velvoituksista samoin kuin muistakin vaikeuksista selviäminen vaatii työväestöltä suuria ponnistuksia. Niiden voittamiseksi on rivimme koottava ja terästettävä. Meidän on päättävästi torjuttava yritykset vierittää koko kuorma työväestön kannettavaksi. SAK:n Valtuuston esitysten mukaisesti on valtion tuotannollisen toiminnan keskityksen sekä muun taloudellisen suunnitelmallisuuden kautta päästävä sekä tuotannon lisäämiseen että hintojen nykyistä parempaan kontrolliin. Pääomaa on rohkeasti verotettava niiden vaurioiden korjaamiseksi, jotka järjetön sotapolitiikka on aiheuttanut.

SAK:n Työvaliokunta on tietoinen siitä, että nämä vaatimukset on kiireellisesti toteutettava ja tätä korostaen se vetoaa valtiovaltaan.

Erikoisesti juuri tällaisina vaikeina aikoina on tähdellistä, että perusjärjestöjen ja jäsenistön toiminta järjestyy sääntöjen ja edustajakokoustemme päätösten mukaisesti. Olisi kohtalokasta, jos työväestön järjestäytynyttä luokkavoimaa käytettäisiin harkitsemattomasti ja sitä tuhlattaisiin korpilakkoihin ja muihin sellaisiin otteisiin, joilla vain vahingoitetaan sitä yhteistä asiaa, jota on tarkoitus edistää.

Rauhallisesti ja asiallisesti harkiten on työväestön torjuttava yksilölliset ja ryhmäpyyteet sekä asetettava koko työväenluokan etu kaiken toiminnan perustaksi. Lujasti ja määrätietoisesti kuten tähänkin asti toimien on järjestöjen valvottava, että SAK:n valtuuston esittämät oikeutetut vaatimukset nopeasti toteutetaan".

Helmikuun 16 päivänä kävi SAK:n lähetystö pääministeri Paasikiven luona esittämässä SAK:n käsitykset eräistä talouspoliittisista kysymyksistä.

Lähetystön taholta lausuttiin ensinnä tyytyväisyys siitä, että valtioneuvosto on toteuttanut ammattiyhdistysliikkeen taholta jo aikaisemmin esitetyn hinta- ja palkka-asioiden keskitetymmän johdon. Samalla korostettiin, että myöskin tuotannon ja pääoman sijoitustoiminnan ohjaaminen olisi mahdollisimman pikaisesti saatava sillä tavoin keskitetysti hoidetuksi kuin SAK on esittänyt.

Toisena kysymyksenä lähetystön taholta kiinnitettiin pääministerin huomiota siihen epäkohtaan, joka on syntynyt nykyisten palkkaolojen päätöksen aikana erinäisten aikapalkkoilla työskentelevien palkoissa, josta maataloustyöläiset muodostavat suurimman ryhmän. Näihin ns. kuopassa oleviin palkkoihin toivottiin saatavan pikainen korjaus valtioneuvoston edellisenä päivänä antaman julkilausuman pohjalla ja ilman, että sen täytyisi vaikuttaa hintoihin. Työntekijäin reaaliensioiden parantamisen ja yleisen hintatason alenemisen kannalta katsoen lähetystö piti välttämättömänä palkansaajien verotuksen ja työvoiman saannin johdosta yleistä hintojen tarkistusta.

Ennen hallituksen TEKÖ-ohjelman vahvistamista kävi SAK:n lähetystö jälleen hallituksen puheilla esittämässä keskusliiton käsitykset hallituksen suunnitteleman vakauttamisohjelman yhteydessä esiintyviin hinta- ja palkkakysymyksiin nähden.

Lähetystö lausui ilmi huolestumisensa sen johdosta, että on esiintynyt voimakkaita vaatimuksia määrättyjen tuotteiden hintojen korottamiseksi ennen vakauttamisohjelman vahvistamista. Näiden vaatimusten toteuttaminen tietäisi vakavaa uhkaa ohjelman toteuttamiselle jo alusta lähtien sen vuoksi, että tällöin jäisivät palkkatyöntekijät nykyistäkin vaikeampaan asemaan.

Erikoisesti korostettiin palkkatyöntekijäin ehdotonta vaatimusta pitävän hintasulun aikaansaamiseksi. Koska on esiintynyt tietoja m.m. pyrkimyksistä maataloustuotteiden hintojen nostamiseksi, korostettiin sitä, että nykyiset hinnat olisi välttämättä pysytettävä paikallaan ja sen ohessa pyrittävä hintojen alentamiseen kaikilla aloilla sitä mukaa kun tuotannon lisääntyminen antaa siihen mahdollisuuksia.

SAK:n Työvaliokunta on luonnollisesti omissa kokouksissaan lukuisia kertoja käsitellyt talouspoliittisia kysymyksiä, jolloin etualalla ovat olleet hinta- ja palkkakysymykset. Näiden asioiden valmistelua varten ja ammattiyhdistysliikkeen ohjelman määrittämiseksi talouspolitiikan piiriin kuuluvissa kysymyksissä asetti Työvaliokunta kertomusvuoden syksyllä keskuudestaan talouspoliittisen jaoston, joka jo tämän vuoden aikana laati SAK:n esityksen verohelpotuskysymyksistä. Työvaliokunnan ja liittojen toimitsijain

yhteisillä neuvottelupäivillä on käsitelty talouspoliittisia kysymyksiä ja marraskuussa pidetyssä SAK:n jäsenliittojen liittotoimikuntien kokouksessa olivat nämä kysymykset käsiteltävinä. SAK:n Valtuuston joulukuussa pidetty kokous hyväksyi keskusliiton lähiajan talouspoliittisen ohjelman, joka on julkaistu Valtuuston pöytäkirja-selostuksen yhteydessä.

5 % hintojen alennus.

SAK:n Valtuuston joulukuussa pidetyn kokouksen hyväksymään talouspoliittiseen ohjelmaan sisältyvä vaatimus 5 % hintojen alennuksesta johtikin tulokseen. Valtioneuvoston 30 päivänä joulukuuta eräiden hintojen ja maksujen alentamisesta annetulla päätöksellä alennettiin seuraavan vuoden tammikuun 1 päivästä lukien 5 %:lla kaikkien niiden tarvikkeiden hinnat ja maksut, jotka kansanhuoltoministeriö on vahvistanut tai joille ministeriö on vahvistanut hinnoitteluperusteet. Tämä alennus ei koskenut maa- ja karjatalouden tuotteita eikä myöskään niitä muita tuotteita, jotka on mainittu kansanhuoltoministeriön 30 päivänä joulukuuta 1946 antamassa päätöksessä eräiden hintojen ja maksujen alentamista koskevista tarkemmista määräyksistä.

Verohelpotukset.

Palkkatason noustessa ja veroasteikon pysyessä edelleen muuttumattomana alkoi verorasitus yhä raskaampana painaa palkkatyöntekijöitä. SAK:n Valtuuston kokouksen joulukuun alussa hyväksymässä talouspoliittisessa ohjelmassa kiinnitettiin huomiota verotukseen ja lausuttiin, että on kiireellisesti ryhdyttävä toimenpiteisiin sellaisten voimassaolevissa verolaeissa ilmenevien epäkohtien korjaamiseksi, jotka joko suorastaan jarruttavat tuotannon tehostamista tai saattavat pienipalkkaiset kohtuuttoman verotuksen alaiseksi, jolloin m.m. voimaantuleva veroasteikko on tarkistettava nykyistä rahanarvoa vastaavaksi. Joulukuun 18 päivänä kävi SAK:n Työvaliokunnan valitsema lähetystö pääministerin luona, jolloin saapuvilla olivat kaikki hallituksen jäsenet.

Viitattuaan aluksi SAK:n valtuuston tekemään päätökseen erinäisistä talouspoliittisista kysymyksistä lähetystö huomautti, että sen jälkeen tehty päätös maa- ja karjataloustuotteiden hintojen osalta on olleellisesti muuttanut silloista pohjaa. Kun SAK ei tästä huolimatta haluaisi olla mukana jatkamassa kiihtyvää inflatorista kehitystä, olisi palkansaajille muuta tietä annettava hyvitystä tapahtuneesta elinkustannusten noususta. Hallituksen periaatepäätös

hintojen alentamisesta keskimäärin 5 prosentilla, varsinkin kun tämän ulkopuolelle jäävät oleellisesti vaikuttavat maa- ja kalataloustuotteet, joiden hinnat osittain nousivat, sekä säännösteltyt vuokrat, ei ole riittävä ehkäisemään tuntuva uutta palkkavyöryä. Näin ollen ei inflatiota ehkäisevän palkansaajien compensation myöntämiselle löydy muita keinoja kuin verohelpotukset. Tämä on muutoinkin tärkeä, koska palkkatulot ovat muodostuneet suhteettoman raskaan verotuksen kohteiksi.

SAK:n lähetystö katsoikin, että vähin mitä voidaan tehdä on:

että tulo- ja omaisuusveron kohdalla varsinaisesta palveluksesta saatua palkkatulon ennakkopidätyksen alaista veromäärää alennetaan 20—25 prosentilla;

että tätä sovelletaan vuoden vaihteessa voimaan tulevan asteikon mukaisesti tulevan tammikuun 1 p:stä lukien;

että tulo- ja omaisuusveron verovapaa tuloraja toisen työstä saadusta ansiotyöstä määrätään I veroluokassa 40.000 mk ja II ja III luokassa 70.000 markkaa; •

että aviopuolisoiden palkkatulojen verotus toimitetaan erikseen;

että veron perintä, progressiivisuudesta luopumatta, järjestetään siten, ettei sillä ole tuotantoa haittaavaa ja jarruttavaa vaikutusta urakka-, yli- ja lyhytaikaisissa töissä.

Samalla lähetystö kiinnitti huomiota liikevaihtoveron perinnän tehostamista koskevaan kysymykseen korostaen, että se olisi toimitettava tuotannon lähteillä, pääasiassa joko tuotannon tai tukku-kaupan asteella. Edelleen lähetystö piti yleensä veroasioiden kunnon ja suunnitelmallisen hoidon kannalta välttämättömänä verohallituksen perustamista.

Verohelpoituksia koskeva kysymys ei tullut ratkaisuun kertomusvuoden aikana, vaan siirtyi seuraavan vuoden puolelle, jolloin SAK joutui täsmällistämään edellämainittua esitystään.

IX. Palkka- ja sopimuskysymykset.

1. Palkkakehitys.

Palkkasäännöstely.

Kertomusvuoden aikana oli palkkasäännöstely edelleen voimassa edellisenä vuonna annetun uuden palkkasäännöstelypäättöksen nojalla. Kuten toimintakertomuksen talouselämää käsittelevässä luvussa on selostettu alkoi laajoissa palkkatyöntekijäin joukoissa kuitenkin ilmetä kasvavaa tyytymättömyyttä jatkuvan hintojen nousun johdosta. Erikoisen vaikeaksi muodostui aikapalkalla työ-

kentelevien asema ja täten valtioneuvosto joutuikin 16 päivänä toukokuuta antamaan muutoksen palkkasäännöstelypäätökseen. Tämän päätöksen kautta annettiin hinta- ja palkkaneuvostolle oikeus myöntää n.s. kuoppien tasoittamiseksi harkintansa mukaan enintään 3 % koroituksia ohjepalkkoihin puhtaasti aikapalkalla työskenteleville.

Edellämainittu valtioneuvoston päätös ei kuitenkaan kyennyt hälventämään tyytymättömyyttä riittävästi ja kun oli olemassa vaaraa uudelle inflatiovyörylle, julisti hallitus kesäkuun 21 päivänä n.s. linnarauhan olemaan voimassa vuoden loppuun. Hallituksen TEKO-ohjelma sisälsi tuotannon ja elintason kohottamissuunnitelman, jonka puitteissa myöskin palkkausjärjestelmässä esiintyviä puutteellisuuksia oli korjattava. Nämä toimenpiteet olivatkin omiaan saamaan aikaan rahoittuneisuutta ja hallituksen asetettua myöhemmin talousneuvoston valmistelemaan talouselämän piiriin kuuluvia eri kysymyksiä, valmisti se myöskin ehdotuksen uudeksi palkkasäännöstelypäätökseksi, joka astui voimaan vuoden vaihteessa. Uusi palkkasäännöstelypäätös on julkaistu vuosikirjan liitteenä.

Paikkakuntaluokittelu.

Paikkakuntaluokittelussa tapahtui laajempi uudistus sosiaaliministeriön annettua 28 päivänä helmikuuta päätöksen uudesta paikkakuntaluokittelusta. Tämän päätöksen kautta nousivat useat paikkakunnat korkeampaan luokkaan samalla kun tapahtui myöskin joitakin laskuja. Uuden luokittelun kautta joka tapauksessa korjattiin monia sellaisia vääryyksiä ja kohtuuttomuuksia, joita oli sisältynyt aikaisempaan luokitteluun. Ministeriön päätöksen jälkeenkin on eräitä maaseudun teollisuusalueita siirretty korkeampaan luokkaan kuin mihin muu osa kunnasta kuuluu.

Palkkataso.

Palkkatasossa tapahtui kertomusvuoden aikana hiljaista kehitystä eteenpäin, joka oli osaksi mahdollista palkkasäännöstelypäätökseen sisältyvien n.s. lisiä koskevien momenttien perusteella sekä osaksi edellämainitun kuoppatasoitusmomentin perusteella. Kuitenkin on todettava, että aikapalkalla ja urakkapalkalla työskentelevien työntekijäin ansioiden välinen ero muodostui epäsuhtaiseksi ja tilanne siinä suhteessa vaikeutui. Vuoden aikana toimitettiin ensimmäinen laajempi tuotantoelämää koskeva virallinen palkkatilaston kerääminen. Tämän palkkatilaston luvut esitetään SAK:n tilastokirjassa.

2. Työtaistelut.

Vuoden aikana kärjistyivät eräitä laajojakin työntekijäryhmiä käsittävät palkkaliikkeet avoimiksi työtaisteluiksi, joiden yhteydessä ilmeni useissa sellainen valitettava piirre, että lakot aloitettiin joko ilman SAK:n ja liiton lupaa taikka liiton myötävaikutuksella vastoin SAK:n nimenomaista lupaa.

Maatyöväen lakko.

Maataloustyöläisten palkkaliike johti vaikeaan kriisiin, jonka seurauksena oli muutaman päivän kestänyt työtaistelu, jonka Maa- ja sekatyöväen liitto aloitti ilman SAK:n Työvaliokunnan lupaa. Maa- ja sekatyöväen liiton jätettyä Maataloustyönantajain liitolle ehdotuksen alan työehtosopimukseksi, päästiin sopimuksen muista kohdista yksimielisyyteen palkkoja lukuunottamatta. Tältä osalta asia jäi valtiovallan ratkaistavaksi. Maataloustyöläisten palkkakysymyksen oltua täten päiväjärjestyksessä koko kevätkauden teki valtioneuvosto toukokuun 8 päivänä maatalouden työpalkkojen säännöstelystä seuraavan päätöksen:

1) Palkat määrätään valtioneuvoston kesäk. 19 p:nä 1945 työpalkkojen säännöstelystä tehdyn päätöksen mukaisesti kuitenkin niin, että sanotun päätöksen 4. pyk. 7. mom. mainittuja raskaus- ja likaisuusmääräyksiä ei huomioida eikä myöskään saman päätöksen 7. pyk. 2. mom. koske maataloustöitä.

2) 18 vuotta täyttäneen miehen palkka on em. valtioneuvoston päätöksen tarkoittaman 4:n paikkakuntaluokan I palkkaryhmässä 23 mk tunnilta.

3) 18 vuotta täyttäneen naisen palkka on 4:n palkkaluokan I palkkaryhmässä 19:50 vähennettynä 5 pros.

Samanaikaisesti valtioneuvosto päätti korottaa eräiden maataloustuotteiden hintoja sekä puutavaran kantohintoja 15 %:lla samoin kuin suorittaa eräitä muitakin hintajärjestelyjä.

Korotettujen palkkojen voimaantuloajaksi määrättiin t.k. 1 päivä, maataloustuotteiden hintojen muutosten 15 päivä ja perunan uusien hintojen satokauden alku. Korotetut puutavarain kantohinnat koskevat kaikkia 1946—47 hankintakauden myyntitavoitteiden täyttämiseksi tehtyjä metsäkauppoja.

Maa- ja sekatyöväen liiton liittovaltuusto käsitteli asiaa t.k. 9 p:nä ja perusteellisen harkinnan jälkeen päätti, ettei se voi peruuttaa aikaisemmin tehtyä lakkopäätöstä, koska ratkaisu ei ole tyydyttävä erityisesti sen seikan tulkintaan nähden, minkälaisia työläisryhmiä olisi sijoitettava korkeampaan kuin mainittuun 23 mk

tuntipalkkaluokkaan. Kysymys oli n.s. henkilökohtaisesta lisästä hyvälle työntekijöille, jota lisää saadaan maksaa aina 15 prosenttiin saakka.

SAK:n työvaliokunta oli koolla samanaikaisesti ja asiaa harkittuaan päätyi siihen, ettei se katso tässä tapauksessa voivansa myöntää Maa- ja sekatyöväen liitolle SAK:n sääntöjen mukaista lakkolupaa. Se suositteli valtioneuvoston päätöksen hyväksymistä edellyttäen, että solmittavassa työehtosopimuksessa paikkakuntien kalteusluokittelu järjestetään lähinnä tähän asti voimassa olleen normeerauksen mukaisesti.

Lakkoa ei kuitenkaan voitu välttää, vaan alkoi se määrää aikana, kesäkuun 10 p:nä. Lakon alettua esitti pääministeri Pekkala radiossa vetoimuksen maataloustyöläisille ja myös ministeri Härmä piti asiasta radiopuheen.

Maanantai-iltaan mennessä onnistuttiin järjestämään kiistanalainen seikka siten, että työntekijäpuoli katsoi voivansa sen hyväksyä. Tulos saavutettiin neuvotteluissa hinta- ja palkkaneuvostossa, joka kuultuaan asiantuntijoina työntekijäin ja työnantajain edustajia päätyi ratkaisuun, että

hyvityksenä on maksettava maataloustyöläisille: 18 vuotta täytäneelle ja sen jälkeen kaksi vuotta työskennelleelle 5 pros., neljä vuotta työskennelleelle 8 pros. ja kahdeksan vuotta työskennelleelle 12 pros.

Lisäksi voidaan n.s. hyvän miehen lisää maksaa palkkasäännöstelypäätöksen 4. pyk. 6. mom. mukaan niin, että se em. korotusten kanssa tekee yhteensä 15 pros.

Arabian lakko.

Arabia OY:n tehtaalla alkoi lokakuun 12 päivänä korpilakko, joka sai alkunsa korjauspajan työntekijäin palkoista ja valuosaston työn järjestelyä koskevista erimielisyyksistä.

Tehtaalla oli ollut erimielisyyttä korjauspajan työntekijäin palkoista ja valuosaston työjärjestelystä. Tämän jälkeen oli kutsuttu koko tehtaan työläiset yleiseen kokoukseen ja tässä kokouksessa oli päätetty lopettaa työnteko ja jäädä tehtaalle istumaan. Kokouksen koolle kutumisesta ei oltu tehty päätöstä osaston missään elimissä. Liitolle ei myöskään tehty mitään ilmoitusta kokouksen pitämisestä, sekä nyt sattuneista erimielisyyksistä. Aikaisemminkaan ei liitolle ole tehty mitään ilmoitusta epäkohdista tehtaalla, lukuunottamatta koristamo-osastoa.

Myöhemmin pitämässään kokouksessa osasto päätti hyväksyä lakon ja ryhtyä sen johtoon. Tästä tehtiin ilmoitus liitolle. SAK:n Työvaliokunta käsitteli Arabian selkkausta kokouksessaan ja päätti seuraavaa:

1) SAK kehoittaa Arabia Oy:n työntekijöitä viipymättä ryhtymään työhön.

2) SAK kehoittaa Suomen Lasi- ja Posliinityöntekijäin liittoa ja Helsingin Posliinityöntekijäin ammattiosastoa viipymättä ryhtymään neuvotteluihin työehtosopimuksen edellyttämällä tavalla ja jatkamaan neuvotteluja uuden työehtosopimuksen solmiamiseksi, joihin neuvotteluihin myös SAK:n edustaja osallistuu.

3) SAK esittää Valtioneuvostolle, että se selkkauksen selvittämiseksi viipymättä määräisi Arabia Oy:n tehtaassa toimeenpantavaksi puolueettoman tutkimuksen niistä epäkohdista, joista valituksia on tehty ja jotka eivät sisälly työehtosopimuksen piiriin."

Liittotoimikunta yhtyi SAK:n Työvaliokunnan päätökseen ja puolestaan päätti tehdä voitavansa syntyneen selkkauksen selvittämiseksi. Kehoituksista huolimatta työntekijät eivät kuitenkaan ryhtyneet työhön ja lakko jatkui edelleen.

Valtioneuvosto asetti esitetyn komitean tutkimaan työoloja Arabian tehtaalla. Työnantajain Yleisen Ryhmän kanssa käytiin neuvotteluja lakon selvittämiseksi. Kun valtioneuvoston asettama komitea esitti, ettei se voisi tutkimuksia suorittaa, elleivät työntekijät ole suorittamassa työtään ja kun työnantajaliiton kanssa neuvotteluissa oli myös sovittu, että sarjatyöhön siirtyminen jätetään siksi kunnes asia on kokonaisuudessaan tutkittu ja että korjauspajan työläisten palkkakysymys otetaan liittojen kesken selvitettäväksi, päättivät työntekijät puolestaan palata työhön. Tämän jälkeen vielä käytiin neuvotteluja työnantajain liiton kanssa, sillä heidän taholtaan esitettiin ehtoja työhön palaamiselle. Neuvotteluissa kuitenkin sovittiin, että työhön voidaan palata siinä järjestyksessä kun se järjestelyn mukaan on mahdollista. Lakko kesti 8 päivää. Työhön palaamisen jälkeen valtioneuvoston asettama komitea antoi mietintönsä.

SAK:n vetoamus.

Koska työmarkkinoilla ilmeni jatkuvaa levottomuutta, antoi SAK:n Työvaliokunta jäsenistölle seuraavan vetoamuksen:

"Ammattiyhdistysliikkeemme on saavuttanut sellaisen voiman, että se asettaa sen johdolle ja jäsenille suuren vastuun. Meidän ääntämme kuullaan ja meillä on vaikutusvaltaa, mutta emme saa

sitä kuitenkaan käyttää väärin. Pieninkin virhe tai poikkeaminen tieltämme vahingoittaa yhteistä liikettämme ja vähentää arvovaltaamme ja mahdollisuuksiamme. Sen vuoksi on tarkoin harkittava, mitä teemme tai jätämme tekemättä.

Niinpä työläisten vaikea taloudellinen asema on vienyt heidän kärsivällisyytensä äärimmilleen. Emme voi jatkaa loppumattomiin palkkojen ja hintojen kilpajuoksua, meidän on löydettävä vakavampi perusta päämääriemme toteuttamiselle. Sen vuoksi on SAK, kuten kaikki työväenpuolueemme, hyväksynyt hallituksen suunnitelman tuotannon ja elintason kohottamiseksi, jota varten hallitukselle on myönnetty n.s. linnarauha vuoden loppuun. Siihen mennessä suoritetaan valmistelut suunnitelmallisemmalle ja tehokkaammalle talouspolitiikalle. Vakava käsityksemme on, että yhteinen lupauksemme on pidettävä. Näissä suurissakin vaikeuksissa on noudatettava palkkasäännöstelyä. Ennen kaikkea on pidettävä kiinni järjestöjemme päätöksistä ja voimassaolevista työehtosopimuksista. Jos niitä itse rikomme, on turhaa pyrkiä sopimuksia solmimaan. Tämän vuoksi emme saa antaa aseita työnantajille, vaan meidän on sopimuksia kunnioitettava ja pakotettava myös taantumukselliset työnantajat niitä noudattamaan. Äsken voimaantullut joukkotyöriitojen sovittelulaki, työehtosopimuslaki, vuosilomalaki ja suuria aloja käsittävät työehtosopimukset ovat sellaisia ammattiyhdistysliikkeemme suursaavutuksia, joita meillä ei ole varaa ryhtyä rikkomaan.

Tältä vankalta järjestyksen tieltä emme saa poiketa edes silloin, * kun ryhdytään toteuttamaan suuria tavoitteita, mm. pankkien, suurteollisuuden ja vakuutuslaitosten sosialisointia. Tämän vuoksi SAK katsoo tarpeelliseksi toimia sääntöjensä mukaisesti taloudellisen kansanvallan toteuttamiseksi tuotannollisessa elämässä ja edistämään tuotantojärjestelmän rakentamista yhteiskunnan kokonaisuutena palvelemaan. Vakaa käsityksemme on, että maamme talouselämässä ei ole paluuta entiseen. Olemme astumassa uusiin olosuhteisiin, mutta sen on tapahduttava pysyen lujasti demokratian tiellä, jota kaikki työväenpuolueemme ovat sanoneet kunnioittavansa.

Näiden toteuttaminen vaatii kuitenkin ammattiyhdistysliikkeemme jokaiselta järjestöltä ja jäseneltä yksimielisyyttä ja kurinalaisuutta sekä yksimielisesti hyväksytyjen sääntöjen ja tehtyjen sopimusten noudattamista. Vain lujasti pysymällä tällä tiellä ja toimimalla järjestöjen päätösten mukaisesti me voimme muuttaa olosuhteet ja kohottaa työväenluokan ja koko kansan hyvinvointia. On luotettava niihin elimiin, joita hallitus on asettanut muun muassa

sosialisoimista valmistelevaan ja joilta elimiltä odotamme työn nopeata suorittamista. Mutta sosialisointi, jos mikään, vaatii suunnitelmallisuutta ja järjestystä. Tehostaakseen yhteisiä talouspoliittisia vaatimuksiamme on SAK:n Työvaliokunta asettanut talouspoliittisen jaoston, jonka tehtävänä on selvittää ja ohjelmallisesti määritellä yhteiset lähiajan päämäärät.

Toverit! Meidän on pysyttävä lujalla tiellä. Meidän on tuettava hallituksemme ponnistuksia. Meidän on noudatettava sopimuksia. Tämän vuoksi SAK:n Työvaliokunta on yksimielisesti kehoittanut selvittämään kaikki syntyneet selkkaukset ammatillisten järjestöjen avulla, ammattiyhdistysliikkeessä hyväksytyjä sääntöjä ja menettelytapoja noudattaen. Vakaa käsityksemme on, että jokainen vastuuntuntoinen jäsen tukee yhteisiä pyrkimyksiämme."

Valtion viran- ja toimenhaltijain palkkaus.

Valtion viran- ja toimenhaltijain palkkauksessa ei varsinaisten peruspalkkojen osalta kertomusvuoden aikana tapahtunut muutoksia, vaan korotukset tapahtuivat edelleen n.s. kalliinajan lisien muodossa. Lisämenoarviossaan hallitus esitti viran haltijain palkkoja korotettavaksi kalliinajan lisän muodossa alemmissä palkkaluokissa suunnilleen työntekijäin palkkoja vastaavasti ja ylemmissä palkkaluokissa 8 %:lla, ollen korotus ylemmissä palkkaluokissa kuitenkin enintään 700 mk. Koska veturimiehet olivat oman erillisen palkkaliikkeensä kautta saaneet palkkoihinsa tätä suuremmat korotukset, ei nyt esitetty korotus koskenut heitä. Samalla kun kalliinajan lisäkorotus järjestettiin, korotettiin myöskin n.s. erikoislisiä 200 mk:lla kuukaudessa. Kun TEKO-suunnitelman mukaan oli myöskin tutkittava sekä työsopimussuhteessa olevien että viran ja toimenhaltijain palkkasuhteet tarkoituksella poistaa palkoissa vallitsevat epäsuhteet, asetti valtioneuvosto 3-jäsenisen toimikunnan valmistelevaan kysymystä. Vuoden lopussa toimikunta jätti ehdotuksensa valtiovarainministeriölle, mutta sen käsittely siirtyi seuraavan vuoden puolelle.

Sopimukset.

SAK:n ja STK:n välistä uutta yleissopimusta koskevat neuvottelut saatiin päätökseen ja uusi sopimus voitiin allekirjoittaa toukokuun 15 päivänä. Valtuuston kokouksessa 30 päivänä toukokuuta vahvistettiin sopimus, joka merkitsi parannuksia ja selvennyksiä moniin kohtiin, mm. luottamusmiesten asemaa ja työansion

menetyksen korvaamista koskeviin seikkoihin. Uuden yleissopimuksen teksti on painettu toimintakertomuksen liitteeksi. Keskusliittojen välinen neuvottelukunta on entiseen tapaan käsitellyt yleissopimuksen edellyttämällä tavalla palkoista ja työehdoista aiheutuneita tulkintaerimielisyyksiä. Neuvottelukuntaan ovat kuuluneet E. Huunonen, V. Tattari, Y. Rantala ja U. Hiironen.

Työehtosopimukseen nähden merkitsi kertomusvuosi sen kehityksen täydentymistä, joka oli alkanut jo" edellisellä vuonna. Osaksi uusittiin niitä sopimuksia, joita aikaisemmin oli tehty, osaksi tehtiin uudet sopimukset sellaisille aloille, joilla niitä ei aikaisemmin vielä ollut. Voidaankin todeta, että joitakin poikkeuksia lukuunottamatta, voitiin työehtosopimuslinja kertomusvuoden aikana viedä lävitse kaikilla laajemmilla ja tärkeimmillä aloilla. Erikoisesti on pantava merkille, että maataloustyöalalla saatiin ensimmäinen maatakosittava tätä alaa koskeva työehtosopimus. Työnantajaliitoista on Suomen Työnantajain Yleinen Ryhmä ehkä ainoa, jonka piirissä sopimussuhteissa ei vielä ole päästy toivottuihin tuloksiin.

SAK:n vuosikirjan liitteet v. 1946.

LIITE N:o 1.

Pöytäkirja Suomen Ammattiyhdistysten Keskusliiton (SAK) r.y. Valtuuston kokouksesta, joka pidettiin toukokuun 26 päivänä Helsingin Työväentalon Aulassa. Kokouksen puheenjohtajana toimi Yrjö Rantala ja sihteerinä Vilho Harinen. Kokouksessa oli saapuvilla 54 Valtuuston ja 11 Työvaliokunnan jäsentä sekä runsaasti SAK:n ja eri ammattiliittojen toimihenkilöitä.

Kokouksen avaus ja alkutoimenpiteet.

Kokous aloitettiin laulamalla Kansainvälisen työväenmarssin 1. ja 4. säkeistö. Avauspuheen piti Emil Huunonen, esitellen lyhyesti kokouksen esityslistaan merkityt tärkeimmät asiat. Puhuja omisti muistosanat manalle menneille ammattiyhdistystovereille, joiden muistoa kokous kunnioitti hetken hiljaisuudella. — Todettiin kokous sääntömääräisesti kokoonkutsutuksi ja päätösvaltaiseksi. Nimenhuudossa todettiin saapuvilla olevan 54 valtuuston ja 11 Työvaliokunnan jäsentä. Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin Yrjö Rantala ja sihteeriksi Vilho Harinen. Pikakirjoittajaksi oli kutsuttu A. Valta. Kokoukselle esitetty työjärjestys hyväksyttiin.

SAK:n toiminta- ja tilikertomukset.

SAK:n toimintakertomus vuodelta 1945 hyväksyttiin keskustelutta yksimielisesti. Tilikertomusta esitellessään taloudenhoitaja V. Harinen totesi, että inflatoorinen kehitys ja ammattiyhdistysliikkeen numerollinen laajentuminen oli aiheuttanut tulojen ja menojen paisumisen suuresti yli sen mitä tulo- ja menoarviota laadittaessa oli voitu arvioida. Palkkatyöläisen painos on noussut noin 50.000 vuosikerrasta 200.000 vuosikertaan. Sen jälkeen kun taloudenhoitaja oli antanut tyydyttävän selvityksen Osakeyhtiö Työväentaloa koskevaan kyselyyn, hyväksyttiin tilikertomukset sellaisinaan.

Katsaus SAK:n toimintaan v. 1946 alkukuukausilta.

E. Huunonen esitti katsauksen SAK:n toimintaan vuoden 1946 alkukuukausina. Puhuja selosti SAK:n osuutta harjoitetussa palkkapolitiikassa ja kosketteli erikoisesti maatyöläisten palkkakäytännön eri vaiheita sekä maatyöläisten lakkoa, oikaisten eräitä lakon aikana harhaanjohtavia ja vääriä tietoja. Edelleen hän mainitsi SAK:n ja STK:n välisen saman toukokuun aikana solmitun uuden yleissopimuksen. — Vuoden alussa vieraili Neuvostoliitossa sikäläisten ammatillisten järjestöjen kutsumana SAK:n valtuuskunta, johon kuuluivat: Erkki Härmä, puheenjohtajana, E. Huunonen, V. Tattari, L. Kantola, Hellä Järveläinen, IY. Marttila, Y. Rantala, A. J. Hällström ja Fr. Hiilos. Valtuuskunnan matka kesti kaikkiaan 18 päivää. — Huhtikuun lopulla nimitettiin SAK:n v.t. puheenjohtaja E. Härmä valtioneuvoston jäseneksi. SAK:n puheenjohtajan tehtäviä on sen jälkeen hoitanut väliaikaisesti E. Huunonen.

Esitetty katsaus hyväksyttiin keskustelutta.

SAK:n ja STK:n välisen yleissopimuksen vahvistaminen.

Valtuusto päätti yksimielisesti hyväksyä toukokuun 15 p:nä solmitun SAK:n ja STK:n välisen uuden yleissopimuksen. Merkittiin, että Merimies-Unionin edustajat G. Tuomikoski ja H. Kankaanpää olivat ilmoittaneet Unionin puolesta, ettei sopimus sovi merimiehiin nähden noudatettavaksi, joten Merimies-Unioni ei katsonut voitavansa siihen yhtyä.

SAK:n vakinaisten toimihenkilöiden ryhmähenkivakuutuksen vakuutussummien korottaminen.

SAK:n Työvaliokunnan ehdotuksen mukaisesti päätettiin korottaa SAK:n vakinaisten toimihenkilöiden ryhmähenkivakuutussummat 100 prosentilla.

Palkkioiden määrääminen.

Työvaliokunnan ehdotuksen mukaisesti päätettiin korottaa tilintarkastajain palkkion 8.000 markkaan. Työvaliokunnan jäsenten kokouspalkkiot päätettiin nostaa 50 markasta 75 markkaan. Valtuuston jäsenten päivärahasi hyväksyttiin Työvaliokunnan esityksen mukaisesti Helsingin ulkopuolelta oleville 400 mk ja helsinkiläisille 300 mk päivältä.

Tulo- ja menoarvio vuodelle 1946.

Taloudenhoitaja V. Harinen esitteli lyhyesti vuoden 1946 tulo- ja menoarvion, todeten SAK:n tulo- ja menoarvion päättyvän 15.045.000 markkaan ja Palkkatyöläisen vastaavasti 10.650.000 markkaan eli yhteensä 24.695.000 markkaan. Salmikarin saatua tyydyttävän vastauksen tiedusteluunsa tarjoilupalkkatoimikunnan myöntämän 10 miljoonan markan erän kirjaamisesta tulo- ja menoarvio hyväksyttiin yksimielisesti.

SAK:n ylimääräisen edustajakokouksen peruuttaminen ja sääntömääräisen edustajakokouksen koollekutsuminen.

Huunonen ilmoitti Työvaliokunnan käsiteltään eräitä kokoonkutsuttuun ylimääräiseen edustajakokoukseen liittyviä asioita päätäneen esittää, että ylimääräinen kokous peruutettaisiin sekä annettaisiin Työvaliokunnalle Valtuuston päätöksellä oikeus kutsua koolle SAK:n sääntömääräinen edustajakokous, johon edustajat valitaan jokaisessa liitossa suhteellista vaalitapaa noudattaen.

Hiilos ei pitänyt annettua selvitystä tyydyttävänä eikä katsonut voitavansa hyväksyä Työvaliokunnan ehdotusta. Ehdotti toimitettavaksi nimiäänestyksen. Trygg kannatti Työvaliokunnan ehdotusta ja Järvinen Hiiloksen tekemää ehdotusta. Toimitetussa lippuäänestyksessä annettiin yhteensä 65 ääntä, joista 53 Työvaliokunnan ehdotuksen puolesta ja 12 sitä vastaan. Äänestyksen tuloksen perusteella todettiin tulleen hyväksytyksi Työvaliokunnan ehdotus, että SAK:n ylimääräinen edustajakokous ja siihen kohdistuneet vaalit

peruutettiin ja SAK:n sääntömääräisen edustajakokouksen koollekutsuminen annettiin Työvaliokunnan tehtäväksi.

SAK:n puheenjohtajakysymys.

Ylimääräisen edustajakokouksen tultua peruutetuksi oli Valtuuston kokouksessa valittava SAK:lle puheenjohtaja. Päätettiin valita kaksi puheenjohtajaa, ensimmäinen ja toinen puheenjohtaja. Ensimmäiseksi puheenjohtajaksi valittiin E. Huunonen ja toiseksi puheenjohtajaksi V. Tattari.

Kokouksen lopettaminen.

Kokouksen puheenjohtaja lausui kokoukselle päättäjäissanat, toivottaen vastavalituille puheenjohtajille menestystä vastuunalaissilla paikoillaan. Uusien puheenjohtajien esitettyä kiitoksensa osakseen tulleesta luottamuksesta kokous päättyi yhteisesti laulettuun Työväen marssiin.

LIITE N:o 1.

Pöytäkirja Suomen Ammattiyhdistysten Keskusliiton (SAK) r.y. Valtuuston kokouksesta, joka pidettiin Helsingissä, Paasivuorenkatu 5, Helsingin Työväentalon A-salissa sunnuntaina joulukuun 8 päivänä 1946.

Alkutoimenpiteet ja avaus.

Aluksi laulettiin yhteisesti Työväen marssi. Sen jälkeen toimitettiin kokouksen valokuvaus.

SAK:n puheenjohtaja E. Huunonen toimitti kokouksen avauksen, todeten avauspuheessaan ammattiyhdistysliikkeen vahvistuneen ja vakiintuneen. Puhuja lausui muistosanat vainajille, mainiten erikoisesti Uno H. Immosen ja Ruotsin Ammattijärjestön puheenjohtajan Gunnar Anderssonin. Kokous kunnioitti riveistä poistuneiden ammattiyhdistysmiesten muistoa hetken hiljaisuudella.

Todettiin kokous sääntömääräisesti kokoonkutsutuksi ja päätösvaltaiseksi ja vahvistettiin työjärjestys. Toimitetussa nimenhuudossa todettiin saapuvilla olevan 56 Valtuuston jäsentä ja Työvaliokunnan jäsenet sekä SAK:n toimitsijat U. Hiironen, L. Junttila, V. Harinen ja H. Helameri. Kokouksen puheenjohtajana toimi SAK:n puheenjohtaja E. Huunonen ja pöytäkirjaa pitämään kutsuttiin SAK:n järjestösihteeri O. Lindblom.

Työvaliokunnan suunnitelma palkka- ja hinta-asiain järjestämiseksi vuoden vaihteessa.

Puheenjohtaja E. Huunonen esitti laajan katsauksen palkkausolojen viimeaikaisesta kehityksestä ja lähiajan mahdollisuuksista. Asia aiheutti laajan keskustelun, jonka päätyttyä Valtuusto hyväksyi seuraavan julkilausuman:

"Kuultuaan selostuksen hinta- ja palkkatilanteesta SAK:n Valtuusto päätti ammattiyhdistysliikkeen kantana lausua seuraavaa:

SAK:n Valtuusto toteaa tyydytyksellä, että valtiovallan taholla on pääasiassa otettu huomioon ne talouspoliittiset näkökohdat, jotka vuosi sitten esitettiin maan hallitukselle jätetyssä kirjelmässä ammattiyhdistysliikkeen käsityksenä. Laatiessaan tuotannon ja elintason kohottamissuunnitelmaansa, jonka yksityiskohtaisempi valmistelu ja osittain toteuttaminen on jätetty äskettäin perustetulle Talousneuvostolle. Valtioneuvoston ajatukset kysymysten perusasettelusta käyvät yhteen ammattiyhdistysliikkeen kannan kanssa. Tyydytyksellä on myöskin todettava se, että yhä laajemat kansalaispiirit alkavat realisella pohjalla ymmärtää kansantaloutemme köyhtyneen tilan sekä käsittää, ettei sitä voida korjata muutoin kuin hyvin suunnitelluilla koko kansakunnan etua tarkoittavilla, voimakkailla otteilla.

Tutustuessaan kuluvan vuoden puolivälissä Valtioneuvoston tätä tarkoittaviin suunnitelmiin, ammatillinen liike lupautui määrätyn edellytyksin takaamaan pyydetyn

työrauhan niiden lähempää kehittelyä varten. Se on pitänyt myöskin lupauksensa, vaikka toisaalta on ollut selvästi nähtävissä, miten vaikeaa sen täyttäminen on ollut. Elinkustannusindeksi on "linnarauhan" aikanakin tuntuvasti noussut. Tosin tänä aikana ei ole myönnetty mainittavimpia hintojen korotuksia, vaan indeksin nousuun ovat vaikuttaneet seuraukset aikaisemmista hintojen korotuksista, vaikka suuri yleisö ei ole ollut aina tästä tietoinen. Varsinkin pienipalkkaisten palkansaajien kohdalla tilanne on ollut ja on edelleenkin vaikea. Palkkojen riittämättömyys yleisiin elinkustannuksiin verrattuna ja toisaalta kohtuutomuuteen nouseva verotus saattaa heidän kärsivällisyytensä äärimmäisyyden rajoille.

Palkkauksessa ilmenevät epäkohdat niin ruumiillisen kuin henkisen työn aloilla on kiireesti korjattava ja saatettava oikeaan suhteeseen huomioonottaen työn edellyttämä taito, työteho, vastuu ja opinnot. Myös kaikkialla, missä tuotantoa kohottava urakkatyöjärjestelmä on mahdollinen, on sitä käytettävä ansioiden lisäämiseksi.

Ammattiyhdistysliike on edelleenkin valmis koko voimallaan tukemaan hallitusta sen pyrkimyksissä rahanarvon ja talouselämän vakauttamisessa, sekä yleensä tuotannon ja elintason kohottamista tarkoittavien suunnitelmien toteuttamisessa. SAK on neuvotellut asiasta myöskin työväen poliittisten puolueiden ja eduskuntaryhmien kanssa. Nämä ovat ilmoittaneet antavansa ammattiyhdistysliikkeelle yksimielisen kanntatuksensa ja tukensa seuraavan minimiohjelman toteuttamiseksi.

Ottaen huomioon sosiaaliset ja yleiset kansantaloudelliset näkökohdat, SAK:n Valtuusto, yhtyen Työvaliokunnan kantaan, pitää välttämättömänä:

että tulevan tammikuun 1 päivästä lähtien Valtioneuvoston erikoispäätöksellä alennetaan — lukuunottamatta maa- ja kalataloustuotteiden hintoja sekä säännöstelltyjä vuokria — kaikkien muiden teollisuustuotteiden ja kulutustarvikkeiden hintoja keskimääräisesti vähintään 5 %:lla;

että kiireisesti ryhdytään toimenpiteisiin sellaisten voimassaolevissa verolaeissa ilmenevien epäkohtien korjaamiseksi, jotka joko suorastaan jarruttavat tuotannon tehostamista tai saattavat pienipalkkaiset kohtuuttoman verotuksen alaiseksi, jolloin m.m. ensi vuonna voimaantuleva veroasteikko on tarkistettava nykyistä rahanarvoa vastaavaksi;

että valtion talouden tasapainoon saattamiseksi kiireisesti tutkitaan kotimaisten sotalainojen ja niiden korkojen suoritusten järjestämistä lähivuosina siten, ettei niillä kohtuuttomasti rasiteta valtion taloutta;

että tuottamattomia valtion menoja yleensä ja varsinkin sotilasmenojen kohdalla pyritään kaikin käytettävissä olevin keinoin vähentämään ja säästämään;

että sosialisoimiskysymyksen ratkaisua kiirehdi-

kaikkea osastoihin ja työpaikoille, sekä sellaisissa tapauksissa, jolloin siihen on aihetta, ryhtymällä sääntöjen edellyttämiin kurinpidollisiin toimenpiteisiin."

Laulukirjan painattaminen

Taloudenhoitaja Harinen esitteli uuden ammattiyhdistysväen laulukirjan julkaisemissuunnitelmat. Asiain yhteydessä tiedusteltiin, voitaisiinko kirjaan ottaa myöskin joitakin ruotsinkielisiä lauluja. Taloudenhoitajan ilmoitus, että ruotsinkielinen sivistysliitto valmistaa laulukirjan, joka sopii myös ruotsinkieliselle ammattiyhdistysväelle, merkittiin varteen otettavaksi.

Kokouksen lopettaminen.

Esityslistaan merkittyjen asioiden tultua loppuun käsitellyiksi lausui puheenjohtaja Huunonen kokouksen päättäjäissanat. Lopuksi laulettiin Työväen marssin ensimmäinen ja viimeinen säkeistö.

Y L E I S S O P I M U S .

Suomen Työnantajain Keskusliitto ja Suomen Ammattiyhdistysten Keskusliitto ovat tammikuun 24 p:nä 1940, todeten vapaan, järjestetyn toiminnan merkityksen yhteiskunnassa, sopineet tulevansa luottamuksellisesti neuvottelemaan kaikista niiden toimialalla ilmaantuvista kysymyksistä näiden ratkaisemiseksi mikäli mahdollista yhteisymmärryksessä. Sanottujen keskusliittojen kesken on käyty neuvotteluja liittojen välisten suhteiden edelleen kehittämistä ja on tällöin pohjaksi sovittu seuraavaa:

1. kohta:

Työnantaja- tahi työntekijäliiton, joka haluaa neuvotella vastaavan järjestön kanssa niiden toimialaan kuuluvista työoloja koskevista kysymyksistä, ei kuitenkaan 2. kohdassa mainituista asioista, tulee tästä sekä neuvotteluissa käsiteltävistä kysymyksistä antaa toiselle asiapuolelle kirjallinen ilmoitus, ja on neuvottelut aloitettava kahden viikon kuluessa sen jälkeen, ellei asian erityinen kiireellisyys vaadi nopeampaa käsittelyä.

Elleivät liittojen keskeiset neuvottelut johda tulokseen, voidaan asia, mikäli sillä on yleistä kantavuutta, jommankumman liiton vaatimuksesta ja toisen liiton toimintavapautta rajoittamatta, alistaa keskusliittojen yhteisesti käsiteltäväksi lausunnon saamista varten. Molempien liittojen edustajille on varattava tilaisuus osallistua asian käsittelyyn ennen lausunnon antamista.

2. kohta:

Jos jollakin työalalla syntyy sellaisia riitaisuuksia, jotka voivat johtaa työselkkaukseen, järjestöt sitoutuvat, mikäli asia niiden toi-

mivaltaan kuuluu, tekemään parhaansa saadakseen riittäsuudet sovinnossa järjestetyksi, ja tässä tarkoituksessa mm. noudattamaan seuraavaa menettelyä:

a) Jommankumman järjestön esittäessä neuvotteluja, on ne aloitettava ensi tilassa ja viimeistään yhden viikon kuluessa esityksen tekemisestä. Neuvottelut on käytävä kaikkea tarpeetonta viivästystä välttäen. Neuvottelujen kestäessä ei uhkavaatimusta työnseisauksesta ole esitettävä.

b) Elleivät neuvottelut johda sovintoon, on sen järjestön, joka aikoo turvautua työnseisaukseen, siitä ilmoitettava toiselle järjestölle viimeistään yhtä viikkoa ennen aiottua seisausta.

3. kohta:

Keskusliitot pyrkivät kumpikin omien järjestöjensä piirissä edistämään neuvottelusuhteiden kehittämistä ja työehtosopimuksilla järjestettyjen työsuhteiden yleistymistä sekä omalta osaltaan valvomaan tehtyjen sopimusten noudattamista.

4. kohta:

Työväenlainsäädännön edellyttämä luottamusmies valitaan työpaikan työntekijöistä ja edustaa hän kaikkia työpaikan työntekijöitä niissä asioissa, jotka hänelle lain mukaan kuuluvat.

Vaalitoimituksen käytännöllistä järjestämistä voi tarvittaessa se paikallinen ammatillinen järjestö avustaa, johon työpaikan työntekijät pääasiassa kuuluvat.

Ammattiyhdistysten toimesta työpaikan työntekijöistä valitut luottamusmiehet edustavat ammattiyhdistystä työpaikalla kaikissa asioissa, jotka koskevat järjestöjen kesken solmittujen palkka- tai työehtosopimusten soveltamista. Ammattiyhdistysten valitsema pääluottamusmies edustaa ensisijaisesti näitä järjestöjä kaikissa neuvotteluissa työnantajan kanssa.

Keskusliitot pitävät suotavana, että ammattiyhdistysten valitsema pääluottamusmies olisi ehdokkaana valittaessa 1 momentissa mainittua lakimääräistä luottamusmiestä.

Työnjakoa, työnjohtoa ja työn teknillistä järjestelyä koskevilla kysymyksissä tulee työntekijän kääntyä välittömästi työnjohtajan puoleen.

Työnantaja korvaa sen ansion, jonka pääluottamusmies menettää toimiessaan työajalla joko paikallisissa neuvotteluissa tai työnantajan toimeksiannosta muualla. Jos pääluottamusmies suorittaa työnantajan toimeksiantoja varsinaisen työajan jälkeen, maksetaan näin menetetyistä ajasta ylityökorvaus tai sovitaan hänen kanssaan muunlaisesta lisäkorvauksesta.

Työnantaja korvaa sen ansion, jonka luottamusmies menettää työajalla joko paikallisissa neuvotteluissa työnantajan kanssa tai toimiessaan muuten tämän toimeksiannosta.

Luottamusmiehenä toimivaa työntekijää ei tämän tehtävän tähden saa siirtää huonompipalkkaiseen työhön kuin missä hän oli luottamusmieheksi valituksi tullessaan eikä häntä luottamusmiehtävän takia saa erottaa työstä.

5. kohta:

Työnantajalla on oikeus ottaa toimeen ja erottaa työntekijä ja määrätä työn johtamisesta. Jos se järjestö, johon työntekijä kuuluu, katsoo, että työntekijäin toiminta ammattiyhdistyksessä on välittömästi antanut aiheen työntekijäin erottamiseen, voidaan erottaminen alistaa keskusliittojen yhteisesti valitseman elimen tutkitavaksi.

Työnantajilla ja työntekijöillä on oikeus vapaasti päättää liittymisestään ammatillisiin järjestöihin.

6. kohta:

Suomen Työnantajain Keskusliitto ryhtyy toimenpiteisiin, jotta siihen kuuluvat työnantajat, vaikka työsuhde olisikin sovittu päättyväksi irtisanomisaikaa noudattamatta tai lyhyemmän irtisanomisaajan kuluttua, eivät puolestaan lopeta yhtäjaksoisesti vähintään kolme vuotta jatkunutta työsuhdetta ilmoittamatta siitä ainakin kaksi viikkoa ennen sekä, jos työsuhde on keskeytymättä jatkunut viisi vuotta, vähintään kolme viikkoa, ja jos se on jatkunut kymmenen vuotta, vähintään neljä viikkoa ennen. Tämä ei kuitenkaan koske niitä tapauksia, joissa työnantaja lain mukaan on oikeutettu purkamaan työsopimuksen taikka työt ylivoimaisen tapahtuman takia on kokonaan tai osaksi keskeytettävä.

7. kohta:

Kumpikin keskusliitto toteaa, että työpaikoilla järjestettävät työn- ja aikatutkimukset ovat tarpeellisia ja tarkoittavat paitsi työn tulosta, myöskin työntekijäin ansioiden parantamista, mutta toteaa samalla, etteivät niitten johdosta ehkä tapahtuvat muutokset töiden järjestelyssä saa aiheuttaa työntekijäin yllätyksellistä eivätkä myöskään haitallisesti vaikuttaa heidän normaaliin palkkatuloihinsa.

Työntekijäin asianomaisille luottamusmiehille on varattava mahdollisuus työpaikalla perehtyä työn- ja aikatutkimusten suoritustapaan samoin kuin niiden perusteella toimeenpantuihin uudistuksiin etenkin palkkojen järjestelyssä. Mahdollisesti syntyvät erimielisyydet käsitellään työehtosopimuksissa lähemmin määrättyllä tavalla.

8. kohta:

Työnantajan järjestämä sosiaalinen toiminta — kuten huolto-konttorit, ammattikoulutus, lastenseimet, asuntojen hankinta, kodinhoitokurssit, palstaviljelytoiminta — on kannatettavaa, mutta edellytetään, ettei se aseta esteitä työntekijäin vapaalle omaehtoisuudelle ja järjestötoiminnalle.

9. kohta:

Tämä sopimus sitoo sellaisenaan Suomen Työnantajain Keskusliittoa sekä Suomen Ammattiyhdistysten Keskusliittoa, ja ryhtyvät

ne puolestaan kaikkiin tarpeellisiin toimenpiteisiin sopimuksen saattamiseksi myös niiden jäsenjärjestöjä ja yleisiä ryhmiä velvoittavaksi.

10. kohta:

Jos jompikumpi keskusliitto haluaa muutosta tähän sopimukseen, on ehdotus siitä kirjallisesti laadittuna toimitettava toiselle keskusliitolle, ja on asia kuukauden kuluessa sen jälkeen otettava käsiteltäväksi keskusliittojen välisissä neuvotteluissa.

Jos keskusliitto haluaa luopua tästä sopimuksesta, on siitä kirjallisesti ilmoitettava toiselle keskusliitolle, ja lakkaa sopimus kuukauden kuukauden kuluttua sen jälkeen.

Helsingissä, toukokuun 15 pnä 1946.

**Suomen Työnantajain
Keskusliitto.**

Yrjö Vesa.
Arno Solin.
J. W. Walden.
Lauri Luoma.
V. A. M. Karikoski.

**Suomen Ammattiyhdistysten
Keskusliitto (SAK) r.y.**

Emil Huunonen.
Erkki Härmä.
Väinö Tattari.
Aku Sumu.
Yrjö Rantala.

LIITE N:0 4.

T I L A S T O J A

Liittojen jäsenluku v. 1946 verrattuna vuoteen 1945.

Liitto	Jäsenluku		Lisäys tai vähennys v. 1945 verraten			
	1945	1946	lukum.			
Elintarvetyöläisten	10. 433	10. 013		420	– 4	
Hotelli- ja Ravintolahenkilök.	3. 789	5. 025	+	1. 236	+	33
Jalometallityöntekijäin	1. 007	1. 299	+	292	+	29
Kansakoulujen Miesopettajain Yhd.	870	1. 012	+	142	+	16
Kirjatyöntekijäin	7. 777	8. 001	+	224	+	3
Kuljetustyöntekijäin	17. 720	18. 351	+	631	+	4
Kunnantyöntekijäin	16. 159	16. 841	+	682	+	4
Kutomateollisuustyöväen	13. 261	13. 622	+	361	+	3
Lasi- ja Posliinityöväen	3. 309	3. 293		16		–
Liiketyöntekijäin	21. 004	20. 628	–	376	–	2
Luotsi- ja Majakkamies	528	581	+	53	+	1
Maa- ja Sekatyöväen	14. 843	20. 903	+	6. 060	+	41
Mekanikkojen		564	+	564		–
Merimies-Unioni	5. 004	5. 721	+	677	+	14
Metallityöväen	55. 809	53. 118	–	2. 691	–	5
Metsätalousammatti	1. 063	515		548		52
Metsä- ja Uittotyöväen		12. 398	+	12. 398		–
Mielisairaanhoitajain	1. 334	1. 504	+	170	+	13
Muurarien	3. 058	3. 254	+	196	+	6
Muusikkojen	600	1. 248	+	648	+	108
Nahka-, Jalkine- ja Kumityöväen 1.	8. 269	8. 019	–	250	–	3
Oppikoulunopettajain		320	+	320		–
Paperiteollisuudentyöntekijäin	14. 259	14. 868	+	609	+	5
Poliisien	3. 757	3. 936	+	179	+	5
Postimiesten	1. 800	2. 352	+	532	+	30
Puutyöväen	31. 096	22. 763		8. 333	–	27
Rakennustyöläisten	30. 519	28. 799	–	1. 720	–	6
Rautatieläisten	12. 223	12. 528	+	305	+	2
Sanomalehtimies	87	89	+	2	+	2
Sukeltajain	130	131	+	1		–
Tullimies	584	620	+	36	+	6
Työläis	8. 989	9. 600	+	611	+	7
Vaatetustyöläisten	6. 103	5. 461		642		11
Valtion Vahtimestarien	180	180		–		–
Vankilavirkailijain	1. 044	1. 139	+	95	+	9
Veturimiesyhdistys	2. 917	3. 100	+	183	+	6
Yhteensä	299. 565	311. 796	+	12. 231	+	4

Liittojen jäsenten jakautuminen sukupuolen mukaan v. 1946.

Liitto	Miehiä	%	Naisia	%	Yht.
Elintarvetyöläisten	3.207	32	6.806	68	10.013
Hotelli- ja Ravintolahenkilök.	594	12	4.431	88	5.025
Jalometallityöntekijäin	1.054	81	245	19	1.299
Kansakoulujen Miesopettajain Yhd.	1.012	100	–	–	1.012
Kirjatyöntekijäin	4.211	53	3.790	47	8.001
Kuljetustyöntekijäin	16.845	92	1.506	8	18.351
Kunnantyöntekijäin	11.570	69	5.271	51	16.841
Kutomateollisuustyöväen	3.029	22	10.593	78	13.622
Lasi- ja Posliinityöväen	1.572	48	1.721	52	3.293
Liiketyöntekijäin	7.203	35	13.425	65	20.628
Luotsi- ja Majakkamies	581	100	–	–	581
Maa- ja Sekatyöväen	18.470	88	2.433	12	20.903
Mekanikkojen	564	100	–	–	564
Merimies-Unioni	5.319	93	402	7	5.721
Metallityöväen	46.985	88	6.133	12	53.118
Metsätalousammatti	515	100	–	–	515
Metsä- ja Uittotyöväen	12.020	97	378	3	12.398
Mielisairaanhoitajain	425	28	1.079	72	1.504
Muurarien	3.251	100	3	–	3.254
Muusikkojen	1.248	100	–	–	1.248
Nahka-, Jalkine- ja Kumityöväen 1.	3.645	45	4.374	55	8.019
Oppikoulunopettajain	320	100	–	–	320
Paperiteollisuudentyöntekijäin	9.989	67	4.879	33	14.868
Poliisien	3.936	100	–	–	3.936
Postimiesten	2.277	97	75	3	2.352
Puutyöväen	16.215	71	6.548	29	22.763
Rakennustyöläisten	26.089	91	2.710	9	28.799
Rautatieläisten	11.390	99	1.138	9	12.528
Sanomalehtimies	78	88	11	12	89
Sukeltajain	131	100	–	–	131
Tullimies	619	100	1	–	620
Työläis	6.100	64	3.500	36	9.600
Vaatetustyöläisten	567	10	4.894	90	5.461
Valtion Vahtimestarien	180	100	–	–	180
Vankilavirkailijain	1.046	92	93	8	1.139
Veturimiesyhdistys	3.100	100	–	–	3.100
Yhteensä	223.357	72	86.439	28	311.796

Liittojen jäsenluku neljännesvuosittain v. 1946

Liitto	I neljännes			II neljännes			III neljännes			IV neljännes		
	miehiä	naisia	yht.	miehiä	naisia	yht.	miehiä	naisia	yht.	miehiä	naisia	yht.
Elintarvetoilain	3.443	7.176	10.619	3.065	6.732	9.797	3.035	6.521	9.556	3.207	6.806	10.013
Hotelli- ja Ravintolahenkilök.	446	3.424	3.870	534	3.426	3.960	498	3.335	3.833	594	4.431	5.025
Jalometallityöntekijäin	879	232	1.111	918	233	1.151	946	233	1.179	1.054	245	1.299
Kansakoulujen Miesopettajain Yhd.	958	—	958	1.012	—	1.012	1.012	—	1.012	1.012	—	1.012
Kirjatyöntekijäin	4.157	3.722	7.879	4.165	3.717	7.882	4.104	3.643	7.747	4.211	3.790	8.001
Kuljetustyöntekijäin	15.820	1.461	17.281	15.634	1.697	17.331	16.752	1.642	18.394	16.845	1.506	18.351
Kunnantyöntekijäin	11.200	5.185	16.385	11.404	5.371	16.775	10.700	4.998	15.698	11.570	5.271	16.841
Kutomateollisuustyöväen	3.161	10.584	13.745	3.160	10.515	13.675	3.024	10.222	13.246	3.029	10.593	13.622
Lasi- ja Posliinityöväen	1.648	1.852	3.500	1.453	1.674	3.127	1.456	1.506	2.971	1.572	1.721	3.293
Liiketyöntekijäin	7.184	12.869	20.053	6.718	11.999	18.717	7.373	12.974	20.347	7.203	13.425	20.628
Luotsi- ja Majakkamies	516	—	516	516	—	516	516	—	516	516	—	581
Maa- ja Sekatyöväen	13.945	1.672	15.617	12.961	1.639	14.600	16.873	1.784	18.657	18.470	2.433	20.903
Mekanikköjen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	564
Merimies-Unioni	4.823	206	5.029	5.185	383	5.568	5.221	389	5.610	5.319	402	5.721
Metallityöväen	48.394	6.280	54.674	47.673	6.442	54.115	46.879	6.150	53.029	46.985	6.133	53.118
Metsätalousammatti	716	—	716	716	—	716	515	—	515	515	—	515
Metsä- ja Uittotyöväen	—	—	—	—	—	—	9.761	322	10.083	12.020	378	12.398
Mielisairaanhoidtajain	387	798	1.185	387	798	1.185	425	1.079	1.504	425	1.079	1.504
Muurarien	2.996	2	2.998	3.052	3	3.055	2.955	3	2.958	3.251	3	3.254
Muusikkojen	710	—	710	1.000	—	1.000	1.050	—	1.050	1.248	—	1.248
Nahka-, Jalkine- ja Kumityöväen l.	3.839	4.762	8.601	3.737	4.634	8.371	3.950	4.761	8.711	3.645	4.374	8.019
Oppikoulunopettajain	320	—	320	320	—	320	320	—	320	320	—	320
Paperiteollisuudentyöntekijäin	9.984	5.098	15.082	9.730	4.919	14.649	9.798	4.700	14.498	9.989	4.879	14.868
Poliisien	3.150	—	3.150	3.150	—	3.150	3.125	—	3.150	3.936	—	3.936
Postimiesten	2.025	75	2.100	2.100	100	2.200	2.125	100	2.225	2.277	75	2.352
Puutyöväen	25.588	7.254	32.842	25.443	6.907	32.350	16.162	6.471	22.633	16.215	6.548	22.763
Rakennustyöläisten	23.947	2.352	26.299	24.024	2.611	26.635	23.740	2.535	26.275	26.089	2.710	28.799
Rautatieläisten	9.889	1.400	11.289	9.443	1.287	10.730	9.952	1.156	11.108	11.390	1.138	12.528
Sanomalehtimies	81	12	93	81	12	93	78	11	89	78	11	89
Sukeltajain	117	—	117	155	—	155	125	—	125	131	—	131
Tullimies	579	1	580	582	1	583	584	1	585	619	1	620
Työläis	5.716	3.277	8.993	5.503	3.755	9.258	4.986	3.384	8.370	6.100	3.500	9.600
Vaatetustyöläisten	601	4.867	5.468	524	4.853	5.377	546	4.603	5.149	567	4.894	5.461
Valtion Vahtimestarien	180	—	180	160	20	180	180	—	180	180	—	180
Vankilavirkailijain	951	93	1.044	1.046	93	1.139	1.046	93	1.139	1.046	93	1.139
Veturimiesyhdistys	2.800	—	2.800	2.700	—	2.700	3.000	—	3.000	3.100	—	3.100
Yhteensä	211.150	84.654	295.804	208.251	83.821	292.072	212.846	82.616	295.462	225.357	86.439	311.796

Liittojen ja työttömyys- ja matka-apukassojen maksamat avustukset v. 1946.

Liiton tai kassan nimi	Työttömyys- kassan varoista		Liiton varoista				Avustuksia yhteensä
	Työttö- ja matka-av.	matka-av.	Sairausav.	Hautausav.	Oikeusav.	Muita av.	
Elintarvetyöläisten	*) 6.760:—	—	205.064:—	18.600:—	—	3.300:—	233.724:—
Hotelli- ja Ravintolahenkilök.	*) 32.582:—	—	74.630:—	9.500:—	29.300:—	54.700:—	200.712:—
Jalometallityöntekijäin	*) 2.005:—	—	18.043:—	—	—	20.000:—	40.048:—
Kansakoulujen Miesopettajain Yhd.	—	—	—	—	—	—	—
Kirjatyöntekijäin	10.344:—	—	728.889:—	49.100:—	—	—	788.333:—
Kuljetustyöntekijäin	—	—	—	34.800:—	—	—	34.800:—
Kunnantutyöntekijäin	1.956:—	—	327.534:—	79.300:—	2.720:—	—	411.510:—
Kutomateollisuustyöväen	—	—	133.699:—	5.700:—	—	149.410:—	288.809:—
Lasi- ja Posliinityöväen	—	—	—	12.600:—	—	—	12.600:—
Liiketyöntekijäin	79.235:—	—	439.889:—	32.300:—	—	47.260:—	598.684:—
Luotsi- ja Majakkamies	—	—	—	—	—	—	—
Maa- ja Sekatyöväen	—	—	55.060:—	14.960:—	11.000:—	5.766:—	86.786:—
Mekanikkojen	—	—	—	—	—	—	—
Merimies-Unioni	—	—	54.378:—	30.700:—	25.165:—	—	110.243:—
Metallityöväen	7.270:—	—	433.515:50	83.600:—	8.869:—	960:—	534.214:50
Metsä- ja Uittotyöväen	—	—	9.280:—	—	—	—	9.280:—
Metsätalousammatti	—	—	—	—	—	—	—
Mielisairaanhoidtajain	—	—	—	—	—	—	—
Muurarien	—	—	85.448:—	41.400:—	—	—	126.848:—
Muusikkojen	—	—	—	—	6.720:—	—	6.720:—
Nahka-, Jalkine- ja Kumityöväen l.	—	—	3.700:—	—	—	412.723:—	416.423:—
Oppikoulunopettajain	—	—	—	—	—	—	—
Paperiteollisuudentyöntekijäin	830:—	—	303.113:—	63.700:—	4.900:—	—	372.543:—
Poliisien	—	—	—	—	—	—	—
Postimiesten	—	—	—	—	—	—	—
Puutyöväen	1.936:—	—	521.721:—	61.100:—	8.000:—	88.990:—	681.747:—
Rakennustyöläisten	21.517:—	—	334.496:—	96.500:—	1.000:—	4.236:—	457.749:—
Rautatieläisten	—	—	277.839:—	112.200:—	—	—	390.039:—
Sanomalehtimies	—	—	—	—	—	—	—
Sukeltajain	—	—	—	—	—	—	—
Tullimies	—	—	—	—	1.202:—	—	1.202:—
Työläis	—	—	100.015:—	23.600:—	10.187:—	155.890:—	289.692:—
Vaatetustyöläisten	—	—	73.983:—	10.300:—	—	—	84.283:—
Veturimiesyhdistys	—	—	—	—	14.726:25	—	14.726:25
Yhteensä	164.435:—	4.180.296:50	779.960:—	123.789:25	943.235:—	6.191.715:75	

*) Liiton varoista.

Tietoja liittojen toimistoissa hoidettavista työttömyys-
ja matka-apukassojen varoista v. 1946.

Kassan nimi	Kassan osakast. lukum.	Tulot			
		Osakasmaks.	Valtiolta	Korkoja	Yhteensä
Kirjatyönt.	8.001	361,853:90	53.245:—	34.484:15	449.583:05
Kunnantyöntek. .	16.782	413.202:—	102.307:50	25.329:50	540.839:—
Kutomateoll.t. .	13.622	520.302:—	81.132:—	26.396:05	627.830:05
Liiketyöntek.	20.628	684.000:—	166.743:85	42.766:20	893.510:05
Metallityöväen .	8.400	803.515:50	61.195:—	41.216:80	905.927:30
Paperiteoll.t.	14.626	767.224:25	87.876:—	44.959:20	900.059:45
Puutyöväen	22.763	3.209.819:65	137.392:—	42.902:90	3.390.114:55
Rakennustyöl. .	28.799	2.275.959:50	97.237:—	81.299:60	2.454.496:10
Yhteensä	133.621	9.035.876:80	787.128:35	339.354:40	10.162.359:55

Työttöm. av.	Matka-av.	Menot			Varat			Velat	
		Hoitokust. y.m. menoja	Yhteensä	Yhteensä	Yhteensä	Velkoja	Puhdas omaisuus		
9.770:—	574:—	260.389:—	270.733:—	1.172.820:10	—	—	1.172.820:10		
1.704:—	252:—	600.419:—	602.375:—	941.330:50	—	—	941.330:50		
—	—	216.071:—	216.071:—	1.039.279:05	—	—	1.039.279:05		
37.127:—	42.108:—	411.423:50	490.658:50	1.475.031:15	—	—	1.475.031:15		
6.180:—	1.090:—	213.019:—	220.289:—	1.810.451:75	—	—	1.810.451:75		
830:—	—	221.174:25	222.004:25	1.725.858:55	58.624:—	—	1.667.594:55		
1.012:—	924:—	866.583:60	868.519:60	3.774.419:65	—	—	3.774.419:65		
21.229:—	288:—	147.713:—	169.230:—	4.055.142:45	—	—	4.055.142:45		
77.852:—	45.236:—	2.936.792:35	3.059.880:35	15.994.333:20	58.264:—	15.936.069:20			

Vv. 1945—1946 voimassa olleet työehtosopimukset.

Liitto	Maatakäsitt. sopimuksia		Paikallisia sopimuksia		Sopimuksia yhteensä		Sopimuksen alaisia työntek.		Sopimuksen alaisia työntek.	
	1945	1946	1945	1946	1945	1946	1945	1946	1945	1946
Elintarvetyöläisten	6	6	60	40	66	46	5.000	6.000	—	—
Hotelli- ja Ravintolahenkilök.	1	1	—	—	1	1	12.000	12.000	850	850
Jalometallityöntekijäin	3	5	—	—	3	5	1.500	2.000	250	346
Kirjatyöntekijäin	3	3	16	16	19	19	8.874	9.126	200	200
Kuljetustyöntekijäin	6	14	—	—	6	14	15.000	37.000	6	14
Kunnantyyöntekijäin	—	—	20	32	20	32	8.000	10.500	20	32
Kutomateollisuustyöväen	1	3	—	2	1	5	18.000	20.000	57	63
Lasi- ja Posliinityöväen	3	4	2	2	5	6	2.000	3.500	44	45
Liiketyöntekijäin	5	11	143	58	148	69	75.000	75.000	—	—
Maa- ja Sekatyöväen	—	2	—	—	—	2	—	9.600	—	4.000
Mekanikkojen	1	1	—	—	1	1	250	250	35	35
Merimies-Unioni	3	3	4	4	7	7	5.610	5.721	467	467
Metallityöväen	10	15	—	7	10	22	55.000	60.000	—	—
Metsä- ja Uittotyöväen	—	—	—	22	—	22	—	16.000	—	22
Muurarien	1	1	—	—	1	1	3.250	3.250	—	—
Nahka-, Jalkine- ja Kumityöväen l.	6	6	5	5	11	11	8.000	9.000	280	310
Oppikoulunopettajain	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Paperiteollisuudentyöntekijäin	1	3	2	6	3	9	14.000	16.000	48	60
Puutyöväen	1	4	15	1	16	5	4.500	21.936	238	1.413
Rakennustyöläisten	4	5	1	2	5	7	24.000	20.000	885	895
Rautatieläisten	5	5	—	4	5	9	15.000	16.000	1	5
Sanomalehtimies	1	1	—	—	1	1	100	100	13	13
Sukeltajain	1	1	1	1	2	2	130	131	—	—
Työläis	3	1	5	11	8	12	5.400	10.450	—	—
Vaatetustyöläisten	7	7	4	4	11	11	9.100	9.100	—	—
Yhteensä	72	102	278	217	350	319	289.714	372.664	3.394	8.770

työnseisauksia v. 1946.

Työala	Työnseisausten alaisia	
	Luku	Työnantajia Työntekijöitä
Purkaustyöt	1	18
Lastilaivat: perämiehet		852
Puhelinlaitos: puhelinvälittäjät . .		517
Saunat: kylvettäjät	7	27
Valimot_	1	96
Sahat	1	70
Laivat_	1	89
Valimot	1	326
Kumikorjaamot	14	230
Sahat ja puuseppätehtaat	6	119
Maataloustyöt		3.000
Telakat_	1	1.430
Tiilitehtaat	1	60
Kutomot	1	383
Sukellustyöt	—	110
Radiosähkötyö	—	64
Maanviljelystyöt	1	8
Putkijohtotyöt	14	710
Posliinitehtaat	1	16
Lautatarhat	5	46
Sorvimot ja imuketehtaat	1	15
Purkamistyöt	1	60
Valssaamot	1	74
Konepajat	1	278
Puuastiatehtaat	3	88
Purkamistyöt	1	7
Asbestitehtaat	1	18
Posliinitehtaat	1	1.783
Lihanjalostustehtaat	10	344
Rakennustyöt_	1	14
Purkamistyöt	3	158
Laivaveistämöt	1	350
Puuvillatehtaat	1	59
Myllyt	1	31
Panimot ja virvoitusjuomatehtaat	9	821
Metallitehtaat	1	183
Myllyt	4	219
Kirjapainot_	1	65
Rakennustyöt	1	144
Yhteensä koko maassa	41	99 12.882

Suomen talouselämän kehitys.

Vuosi ja kuukausi	Elinkustannusindeksi	Ravintoindeksi 8.—38. — 7.—39 100	Kotimarkkina-teollisuuden tuotantoarvon indeksi	Vienti-teollisuuden tuo- tantovolyymin indeksi	Kotimaankaupan arvon indeksi	Osakekurssien indeksi	Vienti milj. mk.	Tuonti milj. mk.	Ulkomaankauppa			Tukkuhin-taindeksi	Valtion velka milj. mk	Suomen Pankin setelistö milj. mk.
									+	Tase milj. mk.	+			
1935	108	111	100	100	100	100	6241	5344	+	897	+	100	4020	1387
1936	131	136	107	107	112	136	7215	6343	+	872	+	103	3818	1630
1937	150	157	117	117	137	134	9368	9277	+	91	+	122	3828	2052
1938	181	188	105	105	145	129	8398	8607	—	209	—	114	3552	2086
1939	108	111	93	93	146	120	7710	7573	+	137	+	120	5893	4039
1940	131	136	37	37	150	146	2875	5180	—	2305	—	161	16994	5551
1941	150	157	39	39	169	207	4251	8818	—	4567	—	197	27235	7317
1942	181	188	43	43	177	238	5328	9549	—	4221	—	243	36563	9617
1943	197	196	48	48	214	219	8714	12881	—	4167	—	276	51385	10825
1944	203	196	41	41	207	209	¹⁾ 6331	8919	—	2588	—	305	67322	15657
1945	404	474	47	47	339	415	²⁾ 5228	6820	—	1592	—	438	85506	13598
1946	468	488	64	64	649	340	³⁾ 23070	24314	—	1244	—	686	104726	18233

Suomen Pankin rakennuskustannusindeksi vv. 1936—1946.
1935 = 100

Nimike	Punnus	1946										Kes- kim.				
		1936	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944	1945		I	II	III	IV
Rakennuskustannusindeksi	1000	106	120	127	131	161	191	228	255	273	432	564	613	657	683	629
1. Rakentajan indeksi	943	106	120	127	131	162	192	230	257	276	436	570	619	664	689	636
A. Rakennusaineet	377	103	122	124	126	162	196	243	277	299	484	684	762	800	824	768
a. Kiviaineet	200	104	113	117	120	146	170	213	251	281	469	736	726	766	774	751
b. Puuaineet	67	110	162	157	160	193	271	347	372	376	609	794	911	911	911	882
c. Metallaineet	56	98	131	116	117	218	249	275	275	275	516	665	833	935	935	842
d. Eristys- ja peiteaineet	38	97	197	120	121	135	166	223	279	312	354	374	629	627	791	605
B. Alaurakatyöt	223	106	118	124	131	170	199	231	253	265	396	525	563	601	660	587
C. Työpalkat	190	110	122	140	145	159	188	214	237	262	423	467	487	559	559	518
a. Ammatityöt	120	108	119	138	142	157	182	205	227	249	388	425	447	513	513	475
b. Sekatyöt	55	116	129	145	149	166	204	236	263	291	512	573	588	675	675	628
D. Työmaan yleiskulut	60	106	113	121	127	140	159	194	220	229	368	464	509	516	516	501
a. Työnjohto ja sos. menot	32	111	120	135	139	140	147	184	200	209	335	398	462	474	474	452
b. Muut kulut	23	100	103	105	112	141	177	209	252	262	422	577	584	584	584	582
H. Rakennuttajan indeksi	57	105	115	121	125	150	174	205	226	241	373	489	530	569	591	545
E. Arkkitehtipalkkio	22	106	113	119	123	142	162	186	201	212	320	419	454	488	506	467
F. Rakennuspääoman korot	28	104	116	122	126	155	184	219	245	263	415	543	590	632	657	606

Eräiden rakennusaineiden ja alaurakkatöiden hintakehitys vv. 1936—1946.

Nimike	Punnus	1936	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944	1945	1946			Kes- kim.
												I	II	III	IV
Saviaineet:															
Tilit (punaiset)	45	113	149	150	157	197	209	269	284	284	473	899	899	899	899
Sementti	38	98	95	106	103	139	146	175	207	237	411	627	627	701	101
Puuaineet:															
Muottilaudat	18	106	168	183	178	222	354	408	429	429	619	802	992	992	945
Ovet ja ikkunat	36	110	167	148	159	181	237	339	369	371	618	833	884	884	871
Metalliaineet:															
Betonirauta	34	96	133	120	114	231	240	263	265	265	546	714	906	969	890
Kattopelti	7	107	157	143	144	231	336	394	394	394	472	538	538	975	757
Eristys- ja peiteaineet:															
Eristyshuopa	7	100	102	106	111	143	216	280	415	515	762	944	944	920	925
Linoleumi	27	96	96	126	125	136	158	212	256	282	295	295	600	600	584
Alaurakkatyöt:															
Maalaus	31	100	120	127	133	180	205	242	270	308	392	493	493	493	493
Vesijohdot	77	101	114	120	130	160	183	196	198	198	300	383	446	472	468

SAK:n

TILASTOLLINEN

VUOSIKIRJA

vv. 1943—1945

Liittojen jäsenluku vv. 1930—1945.

Liitto	Jäsenluku vuoden päätyessä															
	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944	1945
Työläisliitto	8403	2817	1161	1353	2362	3071	2287	243	479	436	703	3270	2802	3200	4175	8989
Liiketyöntek.	2375	2230	2185	2210	2515	3007	3528	4177	4817	4593	6112	8019	8513	8835	9251	21004
Kutomateollisuust.	1448	1351	1310	1402	2228	2777	3503	5798	4912	4661	4198	4397	3544	3361	4238	13261
Paperiteollis.	1382	1142	1035	1049	1165	1083	1346	1874	1891	1214	1916	3448	3228	3412	4735	14259
Jalometallityönt.	285	252	211	254	236	273	278	342	371	266	319	366	357	368	404	1007
Lasit- ja Posliimit.	218	148	290	281	403	431	616	695	756	534	1069	1191	1131	889	1814	3309
Rautatieläisten	856	763	720	747	1209	1345	1533	2024	2282	2182	2834	3443	3636	4168	5429	12223
Metallityöväen	—	3198	3002	3167	4005	5516	8104	12332	12411	13114	12641	17283	17280	18252	24970	55809
Rakennustyöläisten	—	1820	1787	1966	2844	3370	4773	6744	8703	9690	6345	7811	7568	7529	8795	30519
Muurarien	—	851	680	681	850	1570	1830	2300	2663	2835	2577	2290	2333	2190	2254	3058
Kirjatyöntekijäin	—	3372	3311	3327	3392	4006	3827	4161	4690	4941	4172	4350	4706	4869	5131	7777
Puutyöväen	—	1376	1611	1606	2797	3145	4179	5976	5975	4338	4073	5179	4706	4680	5657	31096
Sanomalehtimies	—	70	70	60	65	65	65	71	68	68	72	71	70	80	83	87
Kunnantyöntekijäin	—	—	617	901	1024	1852	2551	4101	5411	6195	6054	7280	7302	8005	8738	16159
Elintarvetyöläisten	—	—	940	843	1079	1303	1946	2552	3140	2805	3421	3685	3651	3408	3556	10433
Merimies-Unioni	—	—	—	—	959	1069	2209	3308	3832	4048	3342	3588	3574	3674	3622	5044
Kuljetustyöntekijäin	—	—	—	—	—	—	1953	4192	4558	3670	1946	1244	1410	1455	3002	17720
Nahka-, Jalkine- ja Kumit.	—	—	—	—	—	—	—	1395	1569	1536	1893	1574	1209	1365	2684	8269
Vaateustyöläisten	—	—	—	—	—	—	—	2099	1820	1481	1419	1526	1218	1569	2005	6103
Hotelli- ja Ravint.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1277	744	936	1306	1746	3789
Mielisairaanhoit.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	601	563	744	984	1334
Veturimiesyhdistys	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2707	2742	2917
Kansak. Miesopett. Yhd.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	870
Luotsi- ja Majakkam.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	528
Maa- ja Sekatyöv.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14843
Metsätalousammatti	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1063
Muusikkojen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	600
Polisien	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3757
Postimies	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1800
Sukeltajain	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	130
Tullimies	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	584
Valtion vahtimest.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	180
Vankilavirkailijain	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1044
	14967	19390	18930	19847	27160	33883	44525	64384	70348	68507	66383	81360	79737	86068	106015	299565

Liittojen jäsenluku v. 1943 verrattuna vuoteen 1942.

Liitto	Jäsenluku		Lisäys tai vähenys v. 1942 verraten		
	1942	1943		lukum.	%
Elintarvetyöläisten	3. 651	3. 408		243	– 6
Hotelli- ja Ravintolahenkilök.	936	1. 306	+	370	+ 39
Jalometallityöntekijäin	357	368	+	11	+ 3
Kirjatyöntekijäin	4. 706	4. 869	+	163	+ 3
Kuljetustyöntekijäin	1. 410	1. 455	+	45	+ 3
Kunnantyöntekijäin	7. 302	8. 005	+	703	+ 9
Kutomateollisuustyöväen	3. 544	3. 361	–	183	– 5
Lasi- ja Posliinityöväen	1. 131	889	–	242	– 21
Liiketyöntekijäin	8. 513	8. 835	+	322	+ 3
Merimies-Unioni	3. 574	3. 674	+	100	+ 2
Metallityöväen	17. 280	18. 254	+	974	+ 5
Mielisairaanhoidtajain	563	744	+	181	+ 32
Muurarien	2. 333	2. 190	–	143	– 6
Nahka-, Jalkine- ja Kumityöväen	1. 209	1. 365	+	156	+ 12
Paperiteollisuudentyönt.	3. 228	3. 412	+	184	+ 5
Puutyöväen	4. 706	4. 680	–	26	– 1
Rakennustyöläisten	7. 568	7. 529	–	39	– 1
Rautatieläisten	3. 636	4. 168	+	532	+ 14
Sanomalehtimies	70	80	+	10	+ 14
Työläis	2. 802	3. 200	+	398	+ 14
Vaatetustyöläisten	1. 218	1. 569	+	351	+ 23
Veturimieyhdistys	–	2. 707	+	2. 707	–
	79.737	86.068	+	6.331	+ 7

Liittojen jäsenistön jakautuminen sukupuolen mukaan v. 1943.

Liitto	miehiä	%	naisia	%	Yht.
Elintarvetyöläisten	1.226	36	2.182	64	3.408
Hotelli- ja Ravintolahenkilök.	174	13	1.132	87	1.306
Jalometallityöntekijäin	278	76	90	24	368
Kirjatyöntekijäin	2.678	55	2.191	45	4.869
Kuljetustyöntekijäin	1.149	79	306	21	1.455
Kunnantyöntekijäin	5.488	69	2.517	31	8.005
Kutomateollisuustyöväen	1.006	30	2.355	70	3.361
Lasi- ja Posliinityöväen	567	64	322	36	889
Liiketyöntekijäin	4.302	49	4.533	51	8.835
Merimies-Unioni	3.589	98	85	2	3.674
Metallityöväen	16.716	92	1.538	8	18.254
Mielisairaanhoitajain	266	36	478	64	744
Muurarien	2.186	99	4	1	2.190
Nahka-, Jalkine- ja Kumityöväen	748	55	617	45	1.365
Paperiteollisuudentyönt.	2.669	78	743	22	3.412
Puutyöväen	3.782	81	898	19	4.680
Rakennustyöläisten	7.227	96	302	4	7.529
Rautatieläisten	3.610	87	558	13	4.168
Sanomalehtimies	73	91	7	9	80
Työläis	2.425	76	775	24	3.200
Vaatetustyöläisten	250	16	1.319	84	1.569
Veturimiesyhdistys	2.707	-	-	-	2.707
	63.116	73	22.952	27	86.068

Liittojen jäsenluku

Liitto	I neljännes			
	miehiä	naisia	yht.	miehiä
Elintarvetyöläisten	1.182	2.423	3.605	1.219
Hotelli- ja Ravintolahenk.	138	970	1.108	156
Jalometallityöntekijäin	276	87	363	273
Kirjatyöntekijäin	2.655	2.101	4.756	2.643
Kuljetustyöntekijäin	1.062	309	1.371	1.152
Kunnantyöntekijäin	5.442	2.310	7.752	5.511
Kutomateollisuustyöväen	1.043	2.464	3.507	1.026
Lasi- ja Posliinityöväen	540	505	1.045	511
Liiketyöntekijäin	4.013	4.477	8.490	3.896
Merimies-Unioni	3.491	85	3.576	3.478
Metallityöväen	16.151	1.971	18.122	16.134
Mielisairaanhoidtajain	128	401	529	128
Muurarien	2.330	3	2.333	2.111
Nahka-, Jalkine- ja Kumityöv.	690	520	1.210	709
Paperiteollisuudentyönt.	2.508	697	3.205	2.379
Puutyöväen	3.775	943	4.718	3.753
Rakennustyöläisten	7.142	294	7.436	7.233
Rautatieläisten	3.192	418	3.610	3.291
Sanomalehtimies	72	7	79	72
Työläis	2.285	842	3.127	2.282
Vaatetustyöläisten	241	1.053	1.294	232
Veturimiesyhdistys	2.648	–	2.648	2.661
Yhteensä	61.004	22.880	83.884	60.850

neljännesvuosittain v. 1943.

II neljännes			III neljännes			IV neljännes		
naisia	yht.	miehiä	naisia	yht.	miehiä	naisia	yht.	
2.183	3.402	1.221	2.242	3.463	1.226	2.182	3.408	
1.382	1.538	170	1.100	1.270	174	1.132	1.306	
91	364	276	91	367	278	90	368	
2.110	4.753	2.643	2.104	4.747	2.678	2.191	4.869	
321	1.473	1.047	330	1.377	1.149	306	1.455	
2.491	8.002	5.315	2.407	7.722	5.488	2.517	8.005	
2.291	3.317	991	2.221	3.212	1.006	2.355	3.361	
472	983	618	359	977	567	322	889	
4.416	8.312	4.199	4.226	8.425	4.302	4.533	8.835	
88	3.566	3.535	86	3.621	3.589	85	3.674	
1.867	18.001	16.376	1.541	17.917	16.716	1.538	18.254	
401	529	266	478	744	266	478	744	
3	2.114	2.039	4	2.043	2.186	4	2.190	
568	1.277	711	546	1.257	748	617	1.365	
691	3.070	2.507	676	3.183	2.669	743	3.412	
972	4.725	3.634	928	4.562	3.782	898	4.680	
272	7.505	7.373	316	7.689	7.227	302	7.529	
512	3.803	3.290	487	3.777	3.610	558	4.168	
7	79	72	7	79	73	7	80	
789	3.071	2.335	792	3.127	2.425	775	3.200	
841	1.073	238	988	1.226	250	1.319	1.569	
-	2.661	2.680	—	2.680	2.707	-	2.707	
22.768	83.618	61.536	21.929	83.465	63.116	22.952	86.068	

Liittojen maksavat ja vapautetut jäsenet IV neljänneksellä 1943.

Liitto	Maksavia jäseniä			Vapautettuja jäseniä						Yht.
	I lk.	II lk.	III lk.	Yht.	Tyött.	Sair.	Vap.j.	Sota- Muu palv. sy		
Elintarvetyöläisten	431	1.222	1.100	2.753	30	71	80	466	8	655
Hotelli- ja Ravintolahenk.	142	933	166	1.241	11	7	—	48	—	66
Jalometallityöntekijäin	134	7	5	146	2	1	26	166	27	222
Kirjatyöntekijäin	1.106	898	801	2.805	26	191	513	1.034	248	2.012
Kuljetustyöntekijäin	129	443	336	908	123	69	20	426	—	638
Kunnantyöntekijäin	4.925	728	—	5.653	29	104	112	1.833	274	2.352
Kutomateollisuustyöväen	714	1.062	549	2.325	180	85	121	508	143	1.037
Lasi- ja Posliinityöväen	302	187	—	489	—	37	21	270	8	336
Liiketyöntekijäin	2.843	2.170	1.111	6.124	104	139	62	2.378	28	2.711
Merimies-Unioni	1.923	—	—	1.923	193	138	6	1.391	23	1.751
Metallityöväen	7.458	—	3.730	11.188	5	266	437	6.343	15	7.066
Mielisairaanhoitajain	197	—	444	641	—	—	—	69	34	103
Muurarien	993	103	—	1.096	527	50	197	763	4	1.541
Nahka-, Jalkine ja Kumiit.	367	306	273	946	70	35	30	282	2	419
Paperiteollisuudentyönt.	1.240	526	129	1.895	10	77	160	1.247	19	1.513
Puutyöväen	1.892	—	564	2.456	70	196	166	1.848	52	2.332
Rakennustyöläisten	2.604	—	262	2.866	31	160	205	4.224	43	4.663
Rautatieliäisten	1.684	1.534	233	3.451	—	37	158	521	1	717
Sanomalehtimies	80	—	—	80	—	—	—	—	—	—
Työläis	1.453	821	—	2.274	50	53	4	817	2	926
Vaatetustyöläisten	402	398	582	1.382	405	44	24	56	—	529
Veturimiesyhdistys	2.471	—	—	2.471	—	2	219	12	3	236
Yhteensä	33.490	11.338	10.285	55.113	1.866	1.762	2.561	24.702	934	31.825

Liittojen tilitykset SAK:lle v. 1943.

Liitto	Jäsenveroa	Palkkatyöl.	Toiminta- välin.	Ilm. ym. sekal.	Yhteensä	Saanut SAK:lta
Elintarvetyöläisten	23.461:20	36.200:—	2.102:25	6.133:30	67.896:75	80.000:—
Hotelli- ja Ravintolahenk.	22.906:—	360:—	2.527:—	3.000:—	28.793:—	—
Jalometalityöntekijäin	3.301:65	4.040:—	203:50	1.292:—	8.837:15	80.000:—
Kirjatyöntekijäin	37.639:35	—	551:55	2.343:40	40.534:30	—
Kuljetustyöntekijäin	10.482:20	11.120:—	2.455:50	2.000:—	26.057:70	80.000:—
Kunnantyöntekijäin	93.008:10	106.302:25	12.762:35	40.261:40	252.334:10	532:50
Kutomateollisuustyöväen	37.127:70	50.560:—	1.082:50	6.596:70	95.366:90	80.000:—
Lasi- ja Posliinityöväen	10.208:25	17.470:—	2.689:—	4.052:60	34.419:85	80.000:—
Liiketyöntekijäin	101.623:60	6.520:—	1.539:95	8.750:—	118.433:55	2.134:85
Merimies-Unioni	37.815:45	—	28:80	4.750:—	42.594:25	400:—
Metallityöväen	195.276:—	288.922:25	5.061:25	85.232:50	574.492:—	—
Mielisairaanhoidtajain	5.257:20	—	—	308:—	5.565:20	—
Muurarien	24.745:65	45.465:—	22:50	7.547:70	77.807:85	—
Nahka-, Jalkine ja Kumiit.	12.978:75	16.080:—	4.143:50	8.080:—	41.282:25	80.000:—
Paperiteollisuudentyönt.	35.331:60	36.215:25	6.899:50	1.000:—	79.446:35	80.000:—
Puutyöväen	48.967:80	52.710:—	4.222:65	12.956:90	118.857:35	80.000:—
Rakennustyöläisten	57.556:40	65.830:—	2.683:75	12.174:50	138.244:65	—
Rautatieläisten	55.715:40	51.700:—	3.875:75	10.856:05	122.147:20	80.000:—
Sanomalehtimies	1.854:45	—	—	2.250:—	4.104:45	—
Työläis	37.781:90	30.100:—	7.124:50	10.860:60	85.867:—	34.028:45
Vaateustyöläisten	11.976:45	15.385:—	2.504:—	24.928:90	54.794:35	80.000:—
Veturimiesyhdistys	57.107:70	—	—	3.500:—	60.607:70	—
Yhteensä	922.122:80	834.979:75	62.479:80	258.901:55	2.078.483:90	917.095:80

Tietoja liittojen toimistoissa hoidettavista työttömyys- ja matkakassojen varoista v. 1943.

Kassan nimi	Kassan osakasten lukum.	Tulot		
		Osakasmaks.	Valtiolta	Korkoja
Kirjatyöntekijäin	4.869	139.547:25	14.607:—	22.785:75
Kunnantyöntekijäin	8.005	142.811:—	24.015:—	8.556:—
Kutomateollisuust.	3.361	30.685:60	10.083:—	14.305:90
Liiketyöntekijäin	8.835	108.000:—	32.842:50	3.832:30
Metalityöväen	4.563	104.844:25	13.809:—	18.355:40
Paperiteollisuudent.	3.169	67.137:25	9.472:—	85.887:20
Puutyöväen	4.680	88.751:15	14.040:—	21.896:45
Rakennustyöläisten	7.529	110.562:—	22.931:50	29.249:30
Yhteensä	45.011	792.388:50	141.800:—	128.209:05
				1.062.397:55

Työttöm. av.	Menot		Varat		Velat	
	Matka-av.	Hoitokust. ym. menoja	Yhteensä	Yhteensä	Velkoja	Puhdas omaisuus
—	—	104.732:20	104.732:20	667.637:05	—	667.637:05
2.657:—	—	119.288:65	121.945:65	679.439:90	13.084:15	666.355:75
150:—	—	40.751:45	40.901:45	339.916:05	—	339.916:05
5.473:—	20.187:—	85.005:95	110.665:95	274.262:22	—	274.262:22
180:—	—	78.992:05	79.172:05	568.920:35	—	568.920:35
—	—	22.053:—	22.053:—	273.791:05	—	273.791:05
—	—	125.065:—	125.065:—	419.843:70	12.433:50	407.410:20
2.949:—	351:—	61.124:75	64.424:75	909.619:45	—	909.619:45
11.409:—	20.538:—	637.013:05	668.960:05	4.133.429:77	25.517:65	4.107.912:12

Liittojen ja työttömyys- ja matka-apukassojen maksamat avustukset v. 1943.

Liiton tai kassan nimi	Työttömyyskassan varoista					Liiton varoista		Muuta avust.	Avustuksia yhteensä
	Työttöm. ja matka-av.	Sairausav.	Hautausav.	Oikeusav.		Hautausav.	Oikeusav.		
Elintarvetyöläisten	1) 320:—	25.345:—	4.950:—	—	—	—	—	13.619:—	44.234:—
Hotelli- ja Ravintolahenk.	—	3.350:—	—	—	—	—	—	—	3.350:—
Jalometallityöntekijäin	1) 720:—	—	—	—	—	—	—	—	720:—
Kirjatyöntekijäin	—	235.448:50	40.200:—	—	—	—	—	140.618:—	416.266:50
Kuljetustyöntekijäin	—	—	4.000:—	—	—	—	—	—	4.000:—
Kunnantyöntekijäin	2.657:—	85.378:—	31.700:—	—	—	—	—	—	119.735:—
Kutomateollisuustyöväen	150:—	26.984:—	5.900:—	—	—	—	—	—	33.034:—
Lasi- ja Posliinityöväen	—	—	5.800:—	—	—	—	—	—	5.800:—
Liiketyöntekijäin	25.660:—	105.292:—	16.700:—	2.000:—	—	—	—	114.200:—	263.852:—
Merimies-Unioni	—	8.368:—	12.900:—	23.261:50	—	—	—	19.500:—	64.029:50
Metallityöväen	180:—	88.453:—	66.400:—	—	—	—	—	220.012:—	375.045:—
Mielisairaanhoidtajain	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Muurarien	—	66.856:—	28.800:—	—	—	—	—	5.876:—	101.532:—
Nahka-, Jalkine ja Kumi.	—	5.346:—	2.850:—	—	—	—	—	—	8.196:—
Paperiteollisuudentyönt.	—	23.425:—	10.000:—	—	—	—	—	1.000:—	34.425:—
Puutyöväen	—	40.473:—	9.400:—	—	—	—	502:50	35.040:—	85.415:50
Rakennustyöläisten	3.300:—	63.534:—	26.700:—	—	—	—	470:50	—	94.004:50
Rautatieläisten	—	45.640:50	25.300:—	—	—	—	—	—	70.940:50
Sanomalehtimies	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Työläis	—	17.337:—	5.000:—	—	—	—	—	—	22.337:—
Vaatetustyöläisten	—	10.764:—	1.150:—	—	—	—	—	—	11.914:—
Yhteensä	32.987:—	851.994:—	297.750:—	26.234:50	549.865:—	1.758.830:50			

1) Liiton varoista.

Liittojen jäsenluku v. 1944 verrattuna vuoteen 1943.

Liitto	Jäsenluku		Lisäys tai vähennys v. 1943 verraten.			
	1943	1944		lukum.	%	
Elintarvetyöläisten	3.408	3.556	+	148	+	4
Hotelli- ja Ravintolahenkilök.	1.306	1.746	+	440	+	33
Jalometallityöntekijäin	368	404	+	36	+	9
Kirjatyöntekijäin	4.869	5.131	+	262	+	5
Kuljetustyöntekijäin	1.455	3.002	+	1547	+	106
Kunnantyöntekijäin	8.005	8.738	+	733	+	9
Kutomateollisuustyöväen	3.361	4.238	+	877	+	26
Lasi- ja Posliinityöväen	889	1.814	+	925	+	104
Liiketyöntekijäin	8.835	9.251	+	416	+	5
Merimies-Unioni	3.674	3.622	—	52	—	1
Metallityöväen	18.254	24.970	+	6716	+	31
Mielisairaanhoitajain	744	984	+	240	+	32
Muurarien	2.190	2.254	+	64	+	3
Nahka-, Jalkine- ja Kumityöv.	1.365	2.684	+	1319	+	96
Paperiteollisuustyöntekijäin	3.412	4.735	+	1323	+	39
Puutyöväen	4.680	5.657	+	977	+	21
Rakennustyöläisten	7.529	8.795	+	1266	+	17
Rautatieläisten	4.168	5.429	+	1261	+	30
Sanomalehtimies	80	83	+	3	+	4
Työläis	3.200	4.175	+	975	+	30
Vaatetustyöläisten	1.569	2.005	+	436	+	28
Veturimiesyhdistys	2.707	2.742	+	35	+	1
	86.068	106.015	+	19.947	+	23

Liittojen jäsenten jakautuminen sukupuolen mukaan v. 1944.

Liitto	miehiä	%	naisia	%	Yhteensä
Elintarvetyöläisten	1.344	38	2.212	62	3.556
Hotelli- ja Ravintolahenkilök.	281	16	1.465	84	1.746
Jalometallityöntekijäin	307	73	97	27	404
Kirjatyöntekijäin	2.875	56	2.256	44	5.131
Kuljetustyöntekijäin	2.580	86	422	14	3.002
Kunnantyöntekijäin	6.150	71	2.588	29	8.738
Kutomateollisuustyöväen	1.265	30	2.973	70	4.238
Lasi- ja Posliinityöväen	1.032	57	782	43	1.814
Liiketyöntekijäin	3.704	40	5.547	60	9.251
Merimies-Unioni	3.528	97	94	3	3.622
Metallityöväen	22.593	91	2.377	9	24.970
Mielisairaanhoitajain	307	31	677	69	984
Muurarien	2.252	100	2	—	2.254
Nahka-, Jalkine- ja Kumityöv.	1.314	49	1.370	51	2.684
Paperiteollisuudentyöntekijäin	3.613	77	1.122	23	4.735
Puutyöväen	4.402	78	1.255	22	5.657
Rakennustyöläisten	8.225	94	570	6	8.795
Rautatieläisten	4.927	91	502	9	5.429
Sanomalehtimies	75	90	8	10	83
Työläis	3.121	75	1.054	25	4.175
Vaatetustyöläisten	289	18	1.716	82	2.005
Veturimiesyhdistys	2.742	100	—	—	2.742
	76.926	73	29.089	27	106.015

Liittojen maksavat ja vapautetut jäsenet IV neljänneksellä 1944.

Liitto	Maksavia jäseniä			Vapautettuja jäseniä					Yht.
	I lk.	II lk.	Yht.	Tyött.	Sair.	Vap.j.	Sota-palv.	Muu sy	
Elintarvetyöläisten	676	2.324	3.000	203	75	91	187	—	556
Hotelli- ja Ravintolahenk.	1.485	123	1.608	27	8	—	103	—	138
Jalometallityöntekijäin	156	17	173	—	3	26	181	21	231
Kirjatyöntekijäin	2.619	997	3.616	36	118	551	550	260	1.515
Kuljetustyöntekijäin	1.496	268	1.764	313	122	24	694	85	1.238
Kunnantyöntekijäin	6.888	877	7.765	27	150	127	635	34	973
Kutomateollisuustyöväen	—	3.420	3.420	101	62	122	192	341	818
Lasi- ja Posliinityöväen	1.108	207	1.315	3	61	20	317	98	499
Liiketyöntekijäin	4.691	2.947	7.638	207	122	97	1.170	17	1.613
Merimies-Unioni	689	—	689	2.098	194	9	604	28	2.933
Metallityöväen	15.488	3.097	18.585	122	315	472	5.408	68	6.385
Mielsairaanhoidtajain	230	525	755	—	3	—	76	150	229
Muurarien	1.360	218	1.578	275	33	226	140	2	676
Nahka-, Jalkine- ja Kumityöv.	2.083	440	2.523	48	44	20	49	—	161
Paperiteollisuudentyönt.	3.142	1.063	4.205	25	58	159	254	34	530
Puutyöväen	3.594	1.122	4.716	150	110	184	487	10	941
Rakennustyöläisten	5.747	350	6.097	167	141	182	1.158	1.050	2.698
Rautatieläisten	4.635	258	4.893	1	48	151	305	31	536
Sanomalehtimies	83	—	83	—	—	—	—	—	—
Työläisliitto	2.174	1.218	3.392	77	52	3	611	40	783
Vaateustyöläisten	830	1.005	1.835	109	25	21	15	—	170
Veturimiesyhdistys	2.500	—	2.500	—	1	229	—	12	242
Yhteensä	61.674	20.476	82.150	3.989	1.745	2.714	13.136	2.281	23.865

Liittojen tilitykset SAK:lle v. 1944.

Liitto	Jäsenvero	Palkkatyöl.	Toiminta- välin.	Edustaja ko k.kust.	Sekalaista	Yhteensä	Saanut SAK:lta
Elintarvetyöläisten	58.128:15	52.779:50	5.511:50	28.840:—	11.902:20	157.161:35	33.076:20
Hotelli- ja Ravintolahenkilök.	33.846:45	360:—	755:—	8.864:—	5.941:90	49.767:35	—
Jalometallityöntekijäin	4.025:50	3.731:75	302:40	2.904:—	500:—	11.463:65	31.959:95
Kirjatyöntekijäin	78.080:25	360:—	—	38.048:—	7.745:15	124.233:40	—
Kuljetustyöntekijäin	19.907:70	17.896:75	1.054:50	10.968:—	144:90	49.971:85	31.959:95
Kunnantyöntekijäin	187.171:15	150.639:50	14.010:35	62.016:—	21.516:25	435.403:25	5.119:—
Kutomateollisuustyöväen	40.144:95	42.003:75	1.404:50	28.056:—	3.320:05	114.929:25	31.959:95
Lasi- ja Posliinityöväen	21.589:65	21.788:75	6.789:—	8.360:—	3.407:10	61.932:50	31.959:95
Liiketyöntekijäin	168.418:85	2.025:—	6.115:—	67.920:—	3.000:—	247.478:85	—
Merimies-Unioni	58.043:80	280:—	5.495:—	28.603:—	2.000:—	94.426:80	200:—
Metallityöväen	311.336:85	306.065:75	14.723:45	144.976:—	56.316:80	833.418:85	2.835:75
Mielisairaanhoitajain	13.072:80	—	384:50	4.232:—	1.750:—	19.439:30	4.000:—
Muurarien	37.227:—	45.218:—	1.617:—	18.864:—	3.877:65	106.603:65	—
Nahka-, Jalkine- ja Kumityöv.	23.228:55	16.600:25	2.865:50	9.680:—	2.842:60	55.216:90	31.959:95
Paperiteollisuudentyöntekijäin	47.889:95	40.557:25	1.060:75	25.640:—	4.647:70	119.795:65	31.959:95
Puutyöväen	50.282:25	41.089:50	5.348:—	37.744:—	6.113:—	140.576:75	31.959:95
Rakennustyöläisten	71.635:95	71.047:—	8.413:80	59.488:—	26.090:40	236.675:15	2.500:—
Rautatieläisten	88.747:10	89.987:25	12.771:80	28.880:—	19.746:75	240.132:90	31.959:95
Sanomalehtimies	1.521:—	—	—	632:—	2.000:—	4.153:—	38.933:50
Työläis	58.507:15	51.460:75	18.405:95	25.016:—	9.605:85	162.995:70	31.959:95
Vaateustyöläisten	32.662:65	28.601:75	4.862:50	10.352:—	2.151:20	78.594:10	31.959:95
Veturiyhtymä	96.232:50	2.800:—	525:—	21.184:—	2.880:—	123.621:50	—
Yhteensä	1.501.700:20	985.340:50	112.379:50	671.072:—	197.499:50	3.467.991:70	406.263:95

**Tietoja liittojen toimistoissa hoidettavista työttömyys- ja
matka-apukassojen varoista v. 1944.**

Kassan nimi	Kassan osakasten lukumäärä maksu		Tulot		
	Valtiolta	Korkoja	Yhteensä		
Kirjatyöntekijäin.	5.131	149.543:80	39.431:80	25.132:25	214.107:85
Kunnantyöntekijäin.	8.738	139.514:—	28.317:—	9.213:30	177.044:30
Kutomateollisuust.	4.238	33.495:35	25.428:—	13.055:45	71.978:80
Liiketyöntekijäin	9.251	108.000:—	59.393:14	*) 308.203:10	475.596:24
Metallityöväen	4.294	110.865:—	18.332:—	20.430:90	149.628:15
Paperiteollisuust.	4.587	75.553:75	14.241:—	11.276:30	101.071:05
Puutyöväen	5.657	135.203:45	20.707:60	23.437:50	179.348:55
Rakennustyöläisten	8.795	119.106:—	28.780:25	32.736:80	180.623:05
Yhteensä	50.691	871.281:60	234.630:79	443.485:60	1.549.397:99

Menot		Varat		Velat	
Työttöm.-av. Matka-av.	Hoitokust. ym. menoja	Yhteensä	Yhteensä	Velkoja	Puhdas omaisuus
16.274:—	299:—	118.904:70	135.477:70	773.195:—	773.195:—
4.474:—	—	73.100:—	77.574:—	765.826:05	765.826:05
—	—	55.676:90	55.676:90	356.217:95	356.217:95
35.255:—	21.749:50	130.799:95	187.804:45	562.054:01	562.054:01
2.976:—	252:—	81.105:—	84.333:—	634.215:50	634.215:50
720:—	—	40.295:50	41.015:50	334.444:60	334.444:60
8.090:—	—	85.507:55	93.597:55	493.161:20	493.161:20
3.476:50	1.737:—	53.832:—	59.045:50	1.031.197:—	1.031.197:—
71.265:50	24.037:50	639.221:60	734.524:60	4.950.311:31	4.950.311:31

*) Korko- ym. tuloja.

Liittojen ja työttömyys- ja matka-apukassojen maksamat avustukset v. 1944.

Liiton tai kassan nimi	Työttöm.kassan varoista		Liiton varoista		Avustuksia yhteensä
	Työttöm. ja matka-av.	Sairausav.	Hautausav.	Oikeusav.	
Elintarvetyöläisten	1) 1.080:—	32.589:50	5.550:—	—	59,418:—
Hotelli- ja Ravintolahenkilök.	—	4.300:—	—	—	4.300:—
Jalometallityöntekijäin	—	—	—	—	—
Kirjatyöntekijäin	16.573:—	334.543:—	39.300:—	—	400.816:—
Kuljetustyöntekijäin	—	—	5.600:—	—	5.600:—
Kunnantyöntekijäin	4.474:—	120.275:—	52.100:—	—	227.713:—
Kutomateollisuustyöväen	—	52.237:—	9.050:—	—	61.287:—
Lasi- ja Posliinityöväen	—	—	6.350:—	—	6.350:—
Liiketyöntekijäin	57.004:50	144.680:—	32.400:—	—	499.544:50
Merimies-Unioni	—	9.292:—	10.000:—	30.137:30	77.929:30
Metallityöväen	3.228:—	194.484:50	85.000:—	6.882:—	512.737:40
Mielisairaanhoitajain	—	5.880:—	—	—	5.880:—
Muurarien	—	87.800:—	58.400:—	4.716:—	150.916:—
Nahka-, Jalkine- ja Kumityöv.	—	10.039:50	6.550:—	—	16.589:50
Paperiteollisuudentyöntekijäin	720:—	34.878:—	12.700:—	—	51.298:—
Puutyöväen	8.090:—	64.407:—	24.225:—	—	120.862:—
Rakennustyöläisten	5.213:50	65.366:—	39.500:—	—	110.079:50
Rautatieliäisten	—	96.020:—	50.000:—	—	146.020:—
Sanomalehtimies	—	6.000:—	—	—	6.000:—
Työläis	—	23.690:—	8.400:—	750:—	32.840:—
Vaatetustyöläisten	—	19.884:—	3.100:—	—	22.984:—
Yhteensä	96.383:—	1.306.365:50	448.225:—	37.769:30	2.519.164:20

1) Liiton varoista.

Liittojen jäsenluku neljännes				
Liitto	I neljännes			
	miehiä	naisia	yht.	miehiä
Elintarvetyöläisten	2.674	4.554	7.228	3.442
Hotelli- ja Ravintolahenkilök.	396	2.949	3.345	384
Jalometallityöntekijäin	369	127	496	497
Kansak. Miesopett. Yhdistys	—	—	—	660
Kirjatyöntekijäin	3.977	3.578	7.555	4.059
Kuljetustyöntekijäin	8.489	906	9.395	12.237
Kunnantyöntekijäin	9.074	3.207	12.281	10.872
Kutomateollisuustyöväen	2.217	6.466	8.683	3.058
Lasi- ja Posliinityöväen	1.257	1.335	2.592	1.454
Liiketyöntekijäin	4.420	5.787	10.207	6.670
Luotsi- ja Majakkamies	—	—	—	482
Maa- ja Sekatyöväen	—	—	—	—
Merimies-Unioni	3.561	92	3.653	3.963
Metallityöväen	35.389	4.594	39.983	43.009
Metsätalousammatti	—	—	—	—
Mielisairaanhoidtajain	345	829	1.174	345
Muurarien	2.321	2	2.323	2.648
Muusikkojen	—	—	—	—
Nahka-, Jalkine- ja Kumityöv.	2.650	3.079	5.729	3.489
Paperiteollisuudentyöntekijäin	7.240	2.907	10.147	9.445
Poliisien	—	—	—	—
Postimies	—	—	—	—
Puutyöväen	10.225	4.309	14.534	17.202
Rakennustyöläisten	13.060	1.013	14.073	26.402
Rautatieläisten	7.770	492	8.262	8.166
Sanomalehtimies	69	10	79	69
Sukeltajain	—	—	—	116
Tullimies	—	—	—	608
Työläis	4.648	1.442	6.126	6.755
Vaatetustyöläisten	394	2.534	2.928	530
Valtion Vahtimestarien	—	—	—	—
Vankilavirkailijain	—	—	—	—
Veturimiesyhdistys	2.818	—	2.818	2.811
Yhteensä	123.399	50.212	173.611	169.373

vuosittain v. 1945.

II neljännes			III neljännes			IV neljännes	
naisia	yht.	miehiä	naisia	yht.	miehiä	naisia	yht.
7.055	10.497	6.850	3.395	10.245	3.399	7.034	10.433
3.503	3.887	410	3.202	3.612	579	3.210	3.789
155	652	656	183	839	784	223	1.007
–	660	758	–	758	870	–	870
3.722	7.781	4.053	3.705	7.758	4.063	3.714	7.777
1.601	13.838	14.692	1.743	16.435	16.040	1.680	17.720
4.671	15.543	11.286	4.975	16.261	11.036	5.123	16.159
9.896	12.954	3.023	10.035	13.058	3.002	10.259	13.261
1.594	3.048	1.555	1.651	3.206	1.576	1.733	3.309
8.345	15.015	7.166	12.962	20.128	7.828	13.176	21.004
–	482	505	–	505	528	–	528
–	–	8.517	1.355	9.872	13.194	1.649	14.843
119	4.082	4.666	175	4.841	4.877	167	5.044
6.399	49.408	47.043	6.707	53.750	48.871	6.938	55.809
–	–	–	–	–	1.063	–	1.063
829	1.174	390	944	1.334	390	944	1.334
2	2.650	2.881	2	2.883	3.056	2	3.058
–	–	520	–	520	600	–	600
4.826	8.315	3.574	4.720	8.294	3.660	4.609	8.269
4.346	13.791	9.374	4.495	13.869	9.535	4.724	14.259
–	–	–	–	–	3.757	–	3.757
–	–	1.700	z	1.700	1.800	–	1.800
6.670	23.872	22.664	7.509	30.173	23.932	7.164	31.096
2.835	29.237	25.918	3.206	29.124	27.480	3.039	30.519
869	9.035	9.090	854	9.944	10.830	1.393	12.223
10	79	69	10	79	75	12	87
–	116	130	–	130	130	–	130
–	608	581	–	581	584	–	584
4.424	11.179	5.498	2.769	8.267	5.602	3.387	8.989
5.190	5.720	576	5.111	5.687	623	5.480	6.103
–	–	–	–	–	180	–	180
–	–	918	93	1.011	951	93	1.044
–	2.811	2.917	–	2.917	2.917	–	2.917
77.061	246.434	197.980	79.801	277.781	213.812	85.753	299.565

Liittojen jäsenluku v. 1945 verrattuna vuoteen 1944.

Liitto	Jäsenluku		Lisäys tai vähen-	
	1944	1945	nys v. 1944 verraten lukum.	%
Elintarvetyöläisten	3.556	10.433	+ 6.877	+ 193
Hotelli- ja Ravintolahenkilök.	1.746	3.789	+ 2.043	+ 117
Jalometallityöntekijäin	404	1.007	+ 603	+ 149
Kansak. Miesopett. Yhdistys	—	870	+ 870	—
Kirjatyöntekijäin	5.131	7.777	+ 2.646	+ 52
Kuljetustyöntekijäin	3.002	17.720	+ 14.718	+ 490
Kunnantyöntekijäin	8.738	16.159	+ 7.421	+ 85
Kutomateollisuustyöväen	4.238	13.261	+ 9.023	+ 213
Lasi- ja Posliinistyöväen	1.814	3.309	+ 1.495	+ 82
Liiketyöntekijäin	9.251	21.004	+ 11.753	+ 127
Luotsi- ja Majakkamies	—	528	+ 528	—
Maa- ja Sekatyöväen	—	14.843	+ 14.843	—
Merimies-Unioni	3.622	5.044	+ 1.422	+ 39
Metallityöväen	24.970	55.809	+ 30.839	+ 124
Metsätalousammatti	—	1.063	+ 1.063	—
Mielisairaanhoitajain	984	1.334	+ 350	+ 36
Muurarien	2.254	3.058	+ 804	+ 36
Muusikkojen	—	600	+ 600	—
Nahka-, Jalkine- ja Kumityöv.	2.684	8.269	+ 5.585	+ 208
Paperiteollisuudentyöntekijäin	4.735	14.259	+ 9.524	+ 201
Poliisien	—	3.757	+ 3.757	—
Postimies	—	1.800	+ 1.800	—
Puutyöväen	5.657	31.096	+ 25.439	+450
Rakennustyöläisten	8.795	30.519	+ 21.724	+ 247
Rautatieläisten	5.429	12.223	+ 6.794	+ 125
Sanomalehtimies	83	87	+ 4	+ 5
Sukeltajain	—	130	+ 130	—
Tullimies	—	584	+ 584	—
Työläis	4.175	8.989	+ 4.814	+ 115
Vaatetustyöläisten	2.005	6.103	+ 4.098	+ 204
Valtion Vahtimestarien	—	180	+ 180	—
Vankilavirkailijain	—	1.044	+ 1.044	—
Veturimiesyhdistys	2.742	2.917	+ 175	+ 6
Yhteensä	106.015	299.565	+193.550	+183

Liittojen jäsenten jakautuminen sukupuolen mukaan v. 1945

Liitto	miehiä	%	naisia	%	Yht.
Elintarvetyöläisten	3.399	33	7.034	67	10.433
Holtelli- ja Ravintolahenkilök.	5.79	15	3.210	85	3.789
Jalometallityöntekijäin	784	78	223	22	1.007
Kansak. Miesopett. Yhdistys	870	100	—	—	870
Kirjatyöntekijäin	4.063	52	3.714	48	7.777
Kuljetustyöntekijäin	16.040	91	1.680	9	17.720
Kunnantyyöntekijäin	11.036	68	5.123	32	16.159
Kutomateollisuustyöväen	3.002	23	10.259	77	13.261
Lasi- ja Posliinistöväen	1.576	48	1.733	52	3.309
Liiketyöntekijäin	7.828	37	13.176	63	21.004
Luotsi- ja Majakkamies	528	100	—	—	528
Maa- ja Sekatyöväen	13.194	89	1.649	11	14.843
Merimies-Unioni	4.877	97	167	3	5.044
Metallityöväen	48.871	88	6.938	12	55.809
Metsätalousammatti	1.063	100	—	—	1.063
Mielisairaanhoidtajain	390	29	944	71	1.334
Muurarien	3.056	100	2	—	3.058
Muusikkojen	600	100	—	—	600
Nahka-, Jalkine- ja Kumityöv.	3.660	44	4.609	56	8.269
Paperiteollisuudentyöntekijäin	9.535	67	4.724	33	14.259
Poliisien	3.757	100	—	—	3.757
Postimies	1.800	100	—	—	1.800
Puutyöväen	23.932	77	7.164	23	31.096
Rakennustyöläisten	27.480	90	3.039	10	30.519
Rautatieläisten	10.830	89	1.393	11	12.223
Sanomalehtimies	75	86	12	14	87
Sukeltajain	130	100	—	—	130
Tullimies	584	100	—	—	584
Työläis	5.602	62	3.387	38	8.989
Vaateustyöläisten	623	10	5.480	90	6.103
Valtion Vahtimestarien	180	100	—	—	180
Vankilavirkailijain	951	91	93	9	1.044
Veturimies	2.917	100	—	—	2.917
Yhteensä	213.812	71	85.753	29	299.565

Liittojen tilitykset SAK:lle v. 1945.

Liitto	Jäsenvero	Palkkatyöl.	Toiminta- välin.	Sekalaista	Yhteensä	Saanut SAK:lta.
Elintarvetoilain	203.018:40	125.407:25	23.881:15	37.903:65	390.210:45	37.250:—
Hotelli- ja Ravintolahenkilök.	95.785:15	—	3.633:50	3.905:—	103.323:65	12.310:—
Jalometallityöntekijäin	15.534:30	7.591:—	1.727:25	5.340:—	30.192:55	12.850:—
Kansak. Miesopett. Yhd.	13.825:50	—	—	319:—	14.144:50	—
Kirjatyöntekijäin	177.608:25	405:—	260:—	4.595:—	182.868:25	20.950:—
Kuljetustyöntekijäin	190.880:10	46.185:75	64.717:45	10.245:35	312.028:65	70.835:50
Kunnantyöntekijäin	482.102:85	218.940:25	82.105:80	47.117:95	830.266:85	84.920:—
Kutomateollisuustyöväen	192.723:75	148.340:50	600:—	22.319:45	363.983:70	108.800:—
Lasi- ja Poslimityöväen	67.974:45	81.093:50	14.348:75	21.626:65	185.043:35	36.210:—
Liiketyöntekijäin	366.213:90	5.726:25	2.640:55	18.770:—	393.350:70	78.905:—
Luotsi- ja Majakkamies	14.771:25	—	—	—	14.771:25	—
Maa- ja Sekatyöväen	87.287:85	—	—	400:—	87.687:85	—
Merimies-Unioni	74.314:50	—	—	—	74.314:50	—
Metallityöväen	1.298.587:35	539.225:50	158.667:75	59.648:05	2.056.128:65	131.170:—
Metsätalousammatti	10.364:25	—	—	200:—	10.564:25	—
Mielisairaanhoidtajain	25.357:80	—	—	4.109:—	29.466:80	19.955:—
Muurarien	56.845:50	57.288:25	3.794:40	8.337:—	126.265:15	32.895:—
Muusikkojen	5.070:—	—	—	—	5.070:—	—
Nahka-, Jalkine- ja Kumityövä.	198.866:50	75.003:—	13.838:80	33.801:90	321.510:20	16.610:—
Paperiteollisuudentyöntekijäin	319.740:90	171.391:75	28.967:50	19.936:75	540.036:90	113.900:—
Polisien	36.630:75	—	—	—	36.630:75	—
Postimies	16.575:—	—	—	3.200:—	19.775:—	—
Puutyöväen	542.113:95	282.131:50	58.384:20	43.875:65	926.505:30	114.335:—
Rakennustyöläisten	653.184:90	280.927:50	50.389:55	55.473:60	1.039.975:55	184.420:—
Rautatieläisten	267.328:15	187.650:50	20.475:85	32.788:45	508.240:95	128.000:—
Sanomalehtimies	4.007:25	—	—	2.675:—	6.682:25	76.481:—
Sukeltajain	3.214:25	—	—	700:—	3.914:25	—
Tullimies	17.013:75	—	—	245:—	17.258:75	—
Työläis	243.727:05	113.621:50	179.250:20	20.970:05	557.568:80	223.810:—
Vaatetustyöläisten	112.985:25	101.033:—	32.064:—	12.607:95	258.690:20	7.940:—
Valtion Vahtimestarien Yhd.	1.755:—	—	—	—	1.755:—	—
Vankilavirkailijain	16.506:75	—	—	200:—	16.706:75	—
Veturimiesyhdistys	100.688:25	3.135:—	—	8.800:—	112.623:25	43.685:—
Yhteensä	5.912.600:85	2.445.097:—	739.746:70	480.110:45	9.577.555:—	1.556.231:50

Tietoja liittojen toimistoissa hoidettavista työttömyys- ja matka-apukassojen varoista v. 1945.

Kassan nimi	Kassan osakast. lukum.	Tulot			
		Osakasmaks.	Valtiolta	Korkoja	Yhteensä
Kirjatyöntekijäin	7.777	356.471:05	46.058:70	28.019:45	430.549:20
Kunnantyöntekijäin	16.159	336.354:25	100.742:70	16.714:50	453.811:45
Kutomateollisuustyöv.	13.261	347.801:80	79.566:—	13.617:15	440.984:95
Liiketyöntekijäin	21.004	117.000:—	166.207:31	*)616.181:30	899.388:61
Metallityöväen	14.276	525.803:50	46.101:10	24.669:50	596.574:10
Paperiteollisuustyöv.	14.036	703.303:—	60.776:75	19.306:50	783.386:25
Puutyöväen	31.096	854.760:50	68.183:40	16.371:10	939.315:—
Rakennustyöläisten	30.519	898.778:30	94.002:25	40.991:70	1.033.772:25
Yhteensä	148.128	4.140.272:40	661.638:21	775.871:20	5.577.781:81

Työttöm. av.	Matka-av.	Menot		Yhteensä	Varat		Velat	Puhdas omaisuus
		Hoitokust. ym. menoja			Yhteensä	Velkoja		
34.551:—	1.701:—	162.784:95		199.036:95	994.106:05	8.186:50		985.919:35
7.566:—	—	209.205:—		216.771:—	1.104.866:50	102.000:—		1.002.866:50
—	—	169.682:90		169.682:90	627.520:—	—		627.520:—
89.819:—	22.827:50	276.616:52		389.263:02	1.072.179:60	—		1.072.179:60
5.937:—	378:—	99.661:15		105.976:15	1.124.813:45	—		1.124.813:45
510:—	—	120.873:50		121.383:50	989.539:35	—		989.539:35
3.544:—	—	176.107:50		179.651:50	1.297.824:70	45.000:—		1.252.824:70
4.742:50	100:—	290.203:40		295.045:90	1.956.590:35	186.714:—		1.769.876:35
146.669:50	25.006:50	1.505.134:92		1.676.810:92	9.167.440:—	341.900:50		8.825.539:50

*) Korko- y.m. tuloja.

Liittojen ja työttömyys- ja matka-apu kassojen maksamat avustukset v. 1945.

Liiton tai kassan nimi	Työttöm.- kassan varoista		Liiton varoista			
	Tyött. ja	Sairausav.	Hautaus- avust.	Oikeusav.	Muita av.	Avustuksia yhteensä
Elintarvetoimikassan	1) 7.210:—	45.841:50	4.200:—	—	27.366:—	84.617:50
Hotelli- ja Ravintolohenkilök.	1) 1.580:—	12.745:—	—	—	115.400:—	129.725:—
Jalometallityöntekijäin	—	7.385:—	—	—	—	7.385:—
Kansakoulujen Miesopett. Yhd.	—	—	—	—	—	—
Kirjatyöntekijäin	36.252:—	445.296:50	41.800:—	—	237.400:—	760.748:50
Kuljetustyöntekijäin	—	—	4.000:—	—	—	4.000:—
Kunnantyöntekijäin	7.566:—	131.209:—	37.800:—	800:—	—	177.375:—
Kutomateollisuustyöväen	—	65.191:—	5.050:—	—	8.736:—	78.977:—
Lasi- ja Posliinityöväen	—	—	1.350:—	—	74.952:—	76.302:—
Liiketyöntekijäin	112.646:50	196.404:—	21.100:—	—	70.980:—	401.130:50
Luotsi- ja Majakkamies	—	—	—	—	—	—
Maa- ja Sekatyöväen	—	4.603:—	600:—	1.224:—	10.000:—	16.427:—
Merimies-Unioni	—	9.670:—	6.200:—	3.783:—	—	19.653:—
Metallityöväen	6.315:—	276.597:—	67.900:—	—	89.870:50	440.682:50
Metsätalousammatti	—	—	—	—	—	—
Mielisairaanhoidtajain	—	15.145:—	—	—	—	15.145:—
Muurarien	—	97.328:—	29.400:—	1.200:—	4.683:—	132.611:—
Muusikkojen	13.500:—	—	—	—	—	13.500:—
Nahka-, Jalkine- ja Kumityöv.	—	15.089:—	1.700:—	—	2.137:50	18.926:50
Paperiteollisuudentyöntekijäin	510:—	62.997:—	7.600:—	415:—	12.744:—	84.266:—
Poliisien	—	20.400:—	25.500:—	4.300:—	—	50.200:—
Postimies	—	—	—	—	—	—
Puutyöväen	—	88.108:—	20.300:—	—	101.987:75	210.395:75
Rakennustyöläisten	4.842:50	50.558:—	29.350:—	1.281:—	24.090:—	110.121:50
Rautatieläisten	—	137.431:—	38.700:—	—	—	176.131:—
Sanomalehtimies	—	—	—	—	2.600:—	2.600:—
Sukeltajain	—	—	—	—	—	—
Tullimies	—	—	—	300:—	—	300:—
Työläis	—	23.512:—	9.000:—	6.176:—	1.350:—	40.038:—
Vaattetyöväen	—	28.525:—	2.400:—	—	2.088:—	33.013:—
Vankilavirkailijain	—	—	—	—	—	—
Veturimiesyhdistys	—	—	111.000:—	5.860:—	50.000:—	166.860:—
Yhteensä	190.422:—	1.734.035:—	464.950:—	25.339:—	836.384:75	3.251.130:75

1) Liiton varoista.

Metsätyöpalkkanormien kehitys vv. 1939—1945.
(Urakkapalkkanormit.)

Palkkausalue	1939—40 1/1—9/5	1940—40 10/5—30/8	1940—41 1/9—31/3	1941—41 1/4—23/11	1941—42 24/11—30/8	1942—43 1/9—30/8
					alin	ylin
1. Lapin alue	52:—	60:—	70:—	74:—	92:—	120:— 150:—
2. Peräpohjola	47:—	54:—	62:—	66:—	85:—	115:— 135:—
3. Iijoen alue	44:—	50:—	58:—	62:—	72:—	100:— 130:—
4. Kainuun alue	42:—	48:—	54:—	60:—	72:—	100:— 130:—
5. Keski-Pohjanmaa	39:—	44:—	48:—	54:—	62:—	85:— 110:—
6. Et.-Pohjanmaa	37:—	42:—	46:—	52:—	56:—	80:— 100:—
7. Lounais-Suomi	37:—	42:—	46:—	52:—	58:—	80:— 100:—
8. Päijänteen alue	37:—	42:—	46:—	52:—	58:—	80:— 100:—
9. Kallaveden alue	37:—	42:—	46:—	52:—	58:—	80:— 100:—
10. Pielisjärven alue	40:—	46:—	50:—	56:—	64:—	90:— 120:—
11. Suur-Saimaan al.	37:—	42:—	46:—	52:—	58:—	80:— 100:—
12. Suojärven alue	40:—	—	—	—	68:—	110:— 130:—
13. Kaakkois-Suomi	37:—	—	—	—	68:—	100:— 120:—
14. Etel. rannikko	37:—	42:—	46:—	52:—	58:—	80:— 110:—
15. Ahvenanmaa	—	—	—	—	—	—
	40:—	46:—	52:—	57:—	67:—	93:— 117:—

Metsätyöpalkkanormien kehitys vv. 1939—1945. (Jatk.)

Palkkaus- alue	1943—43		1944—44		1944—45		1945—45		1945—45		1945—45		Urakka- palkka- normi
	alin	ylin	alin	ylin	alin	ylin	alin	ylin	alin	ylin	alin	ylin	
1.	125:—	156:—	130:—	162:—	138:—	170:—	215:—	255:—	215:—	255:—	240:—	240:—	325:—
2.	120:—	140:—	125:—	146:—	133:—	154:—	210:—	235:—	210:—	235:—	240:—	240:—	325:—
3.	104:—	135:—	108:—	140:—	116:—	148:—	185:—	225:—	185:—	225:—	230:—	230:—	305:—
4.	104:—	135:—	108:—	140:—	116:—	148:—	185:—	225:—	185:—	225:—	230:—	230:—	305:—
5.	88:—	114:—	92:—	119:—	100:—	127:—	165:—	200:—	165:—	200:—	205:—	205:—	275:—
6.	83:—	104:—	86:—	108:—	94:—	116:—	165:—	200:—	165:—	200:—	205:—	205:—	275:—
7.	83:—	104:—	86:—	108:—	94:—	116:—	165:—	200:—	165:—	200:—	205:—	205:—	275:—
8.	83:—	104:—	86:—	108:—	94:—	116:—	165:—	200:—	165:—	200:—	205:—	205:—	275:—
9.	83:—	104:—	86:—	108:—	94:—	116:—	165:—	200:—	165:—	200:—	205:—	205:—	275:—
10.	94:—	125:—	98:—	130:—	97:—	138:—	175:—	215:—	175:—	215:—	215:—	215:—	295:—
11.	83:—	104:—	86:—	108:—	94:—	116:—	165:—	200:—	165:—	200:—	205:—	205:—	275:—
12.	114:—	135:—	119:—	140:—	127:—	148:—	—	—	—	—	—	—	—
13.	104:—	125:—	108:—	130:—	116:—	138:—	—	—	—	—	—	—	—
14.	83:—	114:—	86:—	119:—	94:—	127:—	165:—	200:—	165:—	200:—	205:—	205:—	275:—
15.	—	—	119:—	140:—	127:—	148:—	—	—	—	—	—	—	—
97:—	122:—	102:—	127:—	109:—	135:—	—	179:—	214:—	179:—	214:—	216:—	216:—	290:—

20—30 % korotus

Uittotöiden tuntipalkkanormit.

Palkkausalue	1939	1940	1941	1942	19/3—31/8 -43		1/9—31/12 -43	
					alin	ylin	alin	normi ylin
1. Lappi	5:25	5:75	7:50	9:25	10:25	15:—	10:70	13:20 15:60
2. Perä-Pohjola	4:75	5:25	6:50	8:50	10:—	13:50	10:40	12:20 14:—
3. Iijoen alue	4:50	5:—	6:25	7:25	8:50	13:—	8:80	11:20 13:50
4. Kainuu	4:25	4:75	6:—	7:25	8:50	13:—	8:80	11:20 13:50
5. Keski-Pohjanmaa	4:—	4:50	5:50	6:25	7:25	11:—	7:50	9:50 11:40
6. Etelä-Pohjanmaa	3:75	4:25	5:25	5:75	7:—	10:—	7:30	8:90 10:40
7. Lounais-Suomi	3:75	4:25	5:25	5:75	7:—	10:—	7:30	8:90 10:40
8. Päijänteen alue	3:75	4:25	5:25	5:75	7:—	10:—	7:30	8:90 10:40
9. Kallaveden alue	3:75	4:25	5:25	5:75	7:—	10:—	7:30	8:90 10:40
10. Pielisjärven alue	4:—	4:50	5:50	6:50	7:75	12:—	8:10	10:30 12:50
11. Suur-Saimaan alue	3:75	4:25	5:25	5:75	7:—	10:—	7:30	8:90 10:40
12. Suojärven alue	4:—	—	—	6:75	9:50	13:—	9:90	11:70 13:30
13. Kaakkois-Suomi	3:75	—	—	6:75	8:50	12:—	8:80	10:70 12:50
14. Eteläinen rannikko	3:75	4:25	5:25	5:75	7:—	11:—	7:30	9:40 11:40
15. Ahvenanmaa	—	—	—	—	—	—	9:90	11:70 13:60

1.4 -44—30.4 -45 1.5 -45—30.6 -45 1.7 -45

Palkkausalue	alin	ylin	alin	ylin	normi
1. Lappi	11:—	16:25	21:50	25:50	27:50
2. Perä-Pohjola	10:50	14:50	21:—	23:50	27:50
3. Iijoen alue	9:25	14:—	18:50	22:50	26:25
4. Kainuu	9:25	14:—	18:50	22:50	26:25
5. Keski-Pohjanmaa	7:75	12:—	16:50	20:—	23:50
6. Etelä-Pohjanmaa	7:25	10:75	16:50	20:—	23:50
7. Lounais-Suomi	7:25	10:75	16:50	20:—	23:50
8. Päijänteen alue	7:25	10:75	16:50	20:—	23:50
9. Kallaveden alue	7:25	10:75	16:50	20:—	23:50
10. Pielisjärven alue	8:25	13:—	17:50	21:50	24:75
11. Suur-Saimaan alue	7:25	10:75	16:50	20:—	23:50
12. Suojärven alue	10:—	14:—	—	—	—
13. Kaakkois-Suomi	9:25	13:—	—	—	—
14. Eteläinen rannikko	7:25	12:—	16:50	20:—	23:50
15. Ahvenanmaa	10:—	14:—	20:—	22:50	24:75

**Elinkustannusindeksiluvut.
Ryhmäindeksit ja kokonaisindeksi.**

		Lämpö ja				Kokonais-	
		Ravinto	Asunto	valo	Vaatetus	Verot	Muut indeksi
Elokuu 1938 - heinäkuu 1939		100	100	100	100	100	100
1939: lokakuu	.107	105	115	103	101	102	105
1940: tammikuu	.114	105	118	107	103	110	111
" huhtikuu	.127	105	135	116	103	113	119
" heinäkuu	.124	105	148	125	103	125	122
" lokakuu	.130	107	160	136	103	130	128
1941: tammikuu	.138	107	164	142	114	134	139
" huhtikuu	.144	107	165	158	114	138	139
" heinäkuu	.149	107	168	160	114	138	142
" lokakuu	.151	112	173	169	114	147	146
1942: tammikuu	.157	112	178	186	137	153	154
" huhtikuu	.162	112	227	197	137	164	162
" heinäkuu	.165	112	222	203	137	174	165
" lokakuu	.187	112	222	220	137	191	179
1943: tammikuu	.191	112	227	229	166	183	184
" huhtikuu	.192	112	232	234	166	186	186
" heinäkuu	.193	112	233	239	III	186	187
" lokakuu	.195	118	276	247	192	208	196
1944: tammikuu	.195	118	279	258	194	211	199
" huhtikuu	.196	118	278	266	194	213	200
" heinäkuu	.196	118	284	269	197	216	201
" lokakuu	.196	118	284	276	197	220	203
1945: tammikuu	.197	118	284	281	195	221	204
" helmikuu	.197	118	285	279	195	222	204
" maaliskuu	.198	118	286	281	195	222	205
" huhtikuu	.198	125	297	282	195	224	207
" toukokuu	.198	125	316	292	195	228	210
" kesäkuu	.263	125	338	296	195	230	243
" heinäkuu	.303	125	363	316	340	284	281
" elokuu	.352	125	398	334	340	313	313
" syyskuu	.354	125	572	353	340	321	325
" lokakuu	.460	125	616	371	432	338	387
" marraskuu	.473	125	621	388	432	352	396
" joulukuu	.474	125	627	416	432	360	404
1946: tammikuu	.462	125	636	459	701	401	423

Eri ruokatarvikeryhmien indeksiluvut.

		Meijeri- tuotteet	Jauhot ja suu- rimot	Leipä	Liha	Kala	Perunat y.m.	Muut	Kaik- kiaan
1938.	VIII— 1939. VII	100	100	100	100	100	100	100	100
1939.	X	104	110	104	102	113	98	120	
1940.	I	107	115	109	103	129	108	145	114
	IV	117	126	116	125	158	142	146	127
	VII	118	124	119	131	124	123	134	124
	X	130	121	115	146	162	105	134	130
1941.	I	138	122	111	164	215	119	136	138
	IV	138	122	109	177	222	125	160	144
	VII	138	123	107	182	155	126	195	149
	X	140	130	110	180	148	128	197	151
1942.	I	157	132	110	182	166	124	192	157
»	IV	157	132	110	185	228	138	210	162
	VII	157	132	110	187	164	165	222	165
	X	195	156	141	189	188	175	223	187
1943.	I	196	156	141	190	208	192	246	191
	IV	196	157	141	189	217	204	246	192
»	VII	196	157	141	191	211	215	246	193
»	X	196	158	141	208	211	212	242	195
1944.	I	198	158	143	207	211	207	244	195
	II	198	158	143	207	211	208	244	196
»	III	198	158	143	206	211	207	244	195
	IV	198	159	143	207	212	207	245	196
	V	198	158	143	207	225	208	245	196
»	VI	198	158	143	207	220	209	244	196
»	VII	197	159	143	207	219	212	243	196
»	VIII	197	158	143	207	209	212	243	195
»	IX	197	158	143	206	211	212	243	195
»	X	196	158	144	206	214	227	243	196
»	XI	196	158	144	206	211	221	242	195
	XII	196	158	144	207	211	224	243	196
1945.	I	197	158	144	207	226	225	246	197
	II	197	158	145	208	228	233	246	197
»	III	197	158	146	209	232	233	246	198
»	IV	198	158	146	207	237	233	236	198
	V	198	159	147	207	240	233	236	198
	VI	343	159	147	268	292	233	237	263
»	VII	347	159	147	449	305	234	288	303
»	VIII	348	354	320	455	336	245	310	352
	IX	344	355	320	460	391	245	313	354
	X	450	356	334	460	868	568	539	460
	XI	481	356	334	459	899	568	545	473
»	XII	483	356	335	457	852	568	554	474
1946.	I	446	357	335	464	863	574	555	462

Suomen Pankin rakennuskustan-
1935 = 100

Nimike	1935	1936	1937	1938	1939
Rakennuskustannusindeksi	1000	1000	1000	1000	1000
I. Rakentajan indeksi	943	106	120	127	134
A. Rakennusaineet	377	103	122	124	128
a. Kiviaineet	200	104	113	117	121
1. Tiilet (punaiset)...	45	113	149	150	159
2. Tiilet (kalkkihiekk-	4	102	130	133	144
3. Sementti	38	98	95	106	105
4. Muurauslaasti	23	98	103	105	107
5. Hiekka	8	103	113	119	141
6. Sepeli	8	122	136	138	155
7. Väliseinälaatat (kipsiset 7 cm) .	33	100	108	111	110
8. Lattialaatat (poltetut)	11	96	96	96	98
9. Seinälaatat (kaakeliset)	4	100	100	100	114
10. Lasi (n:o 2, 110 cm)	11	100	100	100	100
11. Porrasaskeleet (mosaikki)	10	111	117	122	124
12. Sokkelikivet (10 cm)	5	100	100	100	100
Puuaineet	67	110	162	157	161
13. Hirret (6")	1	120	143	150	120
14. Piirut (3x5", veistetyt)	3	116	154	175	165
15. Telinelankut (2")	5	115	133	136	132
16. Muottilaudat (1x4")...	18	106	168	183	179
17. Betonituet (3")	2	105	130	132	142
18. Listat	2	113	150	156	166
19. Ovet ja ikkunat	36	110	167	148	159
Metalliaineet	56	98	131	116	127
20. Betonirauta	34	96	133	120	128
21. Profiilirauta	1	80	124	115	115
22. Naulat (lanka-3")	5	100	110	100	123
23. Kattopellit	7	107	157	143	150
24. Solistikset (norjal.saranat, 5").	9	100	116	94	110

(jatk.)

nusindeksi v. 1936—1945.

O	rH	(M	CO	1944					1945				
				I	II	III	IV	Kes- kim.	I	II	III	IV	Kes- kim.
161	191	228	255	267	271	272	283	273	299	396	503	529	432
162	192	230	257	269	273	274	286	276	302	399	507	534	436
162	196	243	277	292	300	301	302	299	322	401	588	623	484
146	1.70	213	251	274	283	283	283	281	294	391	569	621	469
192	2 09	269	284	284	284	284	284	284	299	427	583	583	473
178	196	313	358	358	358	358	358	358	376	654	853	918	700
139	146	175	207	237	237	237	237	237	237	309	471	627	411
127	170	207	283	344	344	344	344	344	344	469	695	721	557
196	319	414	483	506	650	650	650	614	650	791	1119	1406	992
186	276	347	386	393	582	582	582	535	582	611	922	916	758
110	135	190	243	261	261	261	261	261	261	368	468	468	391
127	142	158	198	237	237	237	237	237	237	239	606	606	422
149	196	184	234	283	283	283	283	283	283	290	723	723	505
124	117	141	163	174	174	174	174	174	174	227	300	388	272
167	218	239	255	259	287	287	287	280	417	650	713	778	640
120	128	139	174	200	200	200	200	200	267	333	567	567	434
193	271	347	372	376	376	376	376	376	391	471	781	794	609
173	267	280	293	293	293	293	293	293	360	409	483	483	434
234	289	361	380	464	464	464	464	464	519	623	623	638	601
177	242	242	254	254	254	254	254	254	333	679	717	717	612
222	354	408	429	429	429	429	429	429	249	483	762	802	619
163	273	334	351	351	351	351	351	351	460	506	824	824	654
194	279	323	340	340	340	340	340	340	375	420	638	669	526
181	237	339	369	371	371	371	371	371	371	435	833	833	618
218	249	275	275	275	275	275	275	275	351	408	640	665	516
231	240	263	265	265	265	265	265	265	370	430	671	714	546
210	257	246	246	246	246	246	246	246	420	407	656	680	541
169	222	290	283	275	275	275	275	275	390	425	720	720	564
231	336	394	394	394	394	394	394	394	394	416	538	538	472
190	241	238	238	238	238	238	238	238	238	316	561	561	419

Suomen Pankin rakennuskustan-
1935 = 100

Nimike	m				
	1935	1936	1937	1938	1939
d. Eristys- ja peiteaineet	38	97	197	120	120
25. Eristyshuovat (bitunihuopa					
26. Kuitulevyt	7	100	102	106	111
27. Korkkilevyt (bitumilla kylläste-	2	100	100	107	122
tyt, 3 cm).	2	100	100	106	109
28. Linoleumi (Jaspé 2).	27	96	96	126	123
B. Alaurakkatyöt	223	106	118	124	133
29. Maalaus (II luokan).	31	100	120	127	133
30. Vesijohdot	77	101	114	120	131
31. Lämpöjohdot	48	125	135	139	145
32. Kaasujohdot (keittiö-).	5	100	100	100	110
33. Kaasuhellat (3-liekkiset).	10	100	100	103	110
34. Hissit (3 hengen).	32	103	117	124	124
35. Sähköjohdot	18	104	112	120	144
36. Puhelinjohdot	2	100	107	107	121
C. Työpalkat	190	110	122	140	146
a. Ammattityöt	120	108	119	138	144
37. Puutyö	45	106	115	129	135
38. Muuraustyö	28	109	120	131	137
39. Rappaustyö	19	109	120	131	137
40. Betoni- ja sementtityö	18	118	136	182	191
41. Eristys- ja asfalttityö	3	108	125	156	163
42. Kivityö	7	93	97	138	144
b. Sekatyöt	55	116	129	145	151
43. Tiilenkanto	2	109	128	151	159
44. Laastinkanto	4	109	123	132	137
45. Miesaputyö	39	118	132	147	153
46. Naisaputyö	10	111	122	140	145
D. Työmaan yleiskulut	60	106	113	121	128

(jatk.)

nusindeksi v. 1936—1945. (jatk.)

O oi v-i	v-H oi v-H	OI T-II	CO oi v-H	1944				Kes- kim.	1945				Kes- kim.
				I	II	III	IV		I	II	III	IV	
135	166	223	279	289	310	319	329	312	330	336	374	374	354
143	216	280	415	494	494	494	579	515	579	579	944	944	762
128	134	164	170	170	170	170	170	170	178	248	348	348	281
115	203		424	424	424	424	424	424	424	424	424	424	424
136	158	212	256	256	283	295	295	282	295	295	295	295	295
170	199	231	253	258	263	265	272	265	292	362	445	485	396
180	205	242	270	273	320	320	320	308	333	367	433	433	392
160	183	196	198	198	198	198	198	198	217	283	329	370	300
187	231	270	340	361	361	361	361	361	398	518	627	639	546
120	129	172	186	186	186	186	186	186	186	230	260	340	254
147	188	250	274	274	274	274	301	281	301	361	547	547	439
170	185	231	249	252	252	264	301	267	317	384	539	689	482
192	250	302	332	342	342	342	346	343	366	428	556	556	477
139	150	158	161	161	161	161	162	161	179	179	179	179	179
159	188	214	237	252	252	252	291	262	291	467	467	467	423
157	182	205	227	240	240	240	276	249	276	425	425	425	388
147	170	192	216	232	232	232	268	241	268	412	412	412	376
149	172	195	214	226	226	226	260	235	260	400	400	400	365
149	172	195	214	226	226	226	260	235	260	400	400	400	365
207	240	271	319	359	359	359	414	373	414	636	636	636	581
179	213	244	276	301	301	301	343	313	348	583	583	583	524
156	180	204	242	273	273	273	313	283	313	467	467	467	429
166	204	236	263	279	279	279	323	291	328	573	573	573	512
174	207	236	267	289	289	289	336	301	336	528	528	528	480
154	191	221	245	258	258	258	300	269	300	527	527	527	470
168	206	239	264	278	278	278	326	290	326	564	564	564	505
161	201	233	259	273	273	273	322	285	322	600	600	600	531
н о	159	194	220	227	227	227	236	229	256	343	425	446	368

Suomen Pankin rakennuskustan-
1935 = 100

Nimike	Punnus	1936	1937	1938	1939
a. Työnjohto ja sosiaaliset menot —	32	111	120	135	139
47. Työnjohtajat	18	103	115	136	138
48. Konttoristit	8	109	109	109	109
49. Vakuutukset	4	158	176	202	218
50. Kesälomat	2	110	122	140	174
b. Muut kulut	23	100	103	105	114
51. Kuljetukset	16	97	103	105	118
52. Sähkö	3	100	80	80	80
53. Vesi	1	100	92	92	92
54. Koivuhallot	2	127	133	140	150
55. Polttokoksi	1	101	143	139	149
II. Rakennuttajan indeksi	57	105	115	121	128
E. (56) Arkkitehtipalkkiot	22	106	113	119	126
F. (57) Rakennuspääoman korot	28	104	116	122	128

nusindeksi v. 1936—1945. (jatk.)

1940	1941	1942	1943	1944					Kes- kim.	1945					Kes- kim.
				I	II	III	IV	I		II	III	IV			
140	147	184	200	205	205	205	219	209	219	324	398	398	335		
138	141	190	203	203	203	203	208	204	208	256	317	317	275		
109	127	147	163	173	173	173	191	178	191	320	455	455	355		
215	192	218	242	257	257	257	297	267	297	476	476	476	431		
199	236	268	297	315	315	315	364	327	364	1401	1401	1401	1142		
141	177	209	252	262	262	262	262	262	319	373	468	526	422		
149	205	254	334	343	343	343	343	343	446	514	711	763	609		
80	88	88	88	88	88	88	88	88	88	88	88	88	88		
92	92	92	92	92	92	92	92	92	92	92	92	92	92		
183	203	231	231	289	289	289	289	289	333	637	640	640	563		
284	265	295	295	295	295	295	295	295	297	302	302	1486	597		
150	174	205	226	236	240	241	245	241	259	342	435	457	373		
142	162	186	201	210	213	214	210	212	222	293	372	392	320		
155	184	219	245	256	260	261	273	263	288	380	483	509	415		

Suomen talouselämän kehitys.

Vuosi ja kuukausi	Elinkustannusindeksi	Ravintoindeksi 8. — 38. — 7. — 39 100	Kotimarkkina-teollisuuden tuotantoarvon indeksi	Vientiteollisuuden tuo- tantomäärän indeksi	Kotimaankaupan arvon indeksi	Osakekurssien indeksi	Vienti milj. mk.	Tuonti milj. mk.	Ulkomaankauppa			Valtion velka milj. mk	Suomen Pankin setelistö milj. mk.
1935	108	111	100	100	100	100	6241	5344	+	897	100	4020	1387
1936	131	136	113	107	112	136	7215	6343	+	872	103	3818	1630
1937	150	157	145	117	137	134	9368	9277	+	91	122	3828	2052
1938	181	188	147	105	145	129	8398	8607	+	209	114	3552	2086
1939	131	136	158	93	146	120	7710	7573	+	137	120	5893	4039
1940	150	157	189	37	150	146	2875	5180	—	2305	161	16994	5551
1941	181	188	182	39	169	207	4251	8818	—	4567	197	27235	7317
1942	197	196	189	43	177	238	5328	9549	—	4221	243	36563	9617
1943	203	196	208	48	214	219	8714	12881	—	4167	276	51385	10825
1944	404	196	226	41	207	209	¹⁾ 6331	8919	—	2588	305	67322	15657
1945		474	299	47	339	415	²⁾ 5228	6820	—	1592	438	85506	13598

SISÄLLYSLUETTELO

I. Poliittinen tilanne:	Siv.
1. Kansainvälinen tilanne	3
2. Suomen poliittinen elämä	5
3. Asekätkentäjuttu	7
4. Työoloja koskevat toimenpiteet	7
5. Eräät valtion elimet	9
 II. Talouselämä:	
Yleistä	11
Sotakorvaukset	12
Teollisuus	12
Maa- ja metsätalous	14
Työmarkkinat	15
Ulkomaankauppa	16
Kotimaankauppa	17
Liikenne	17
Raha- ja pääomamarkkinat	18
Setelin vaihto	20
Verotus	20
Hintataso	21
Palkkasäännöstely	22
 III. SAK:n jäsenistö ja hallintoelimet:	
1. Liitot ja jäsenistö	23
2. SAK:n Työvaliokunta	24
SAK:n henkilökunta	25
Talousjaosto	26
Valistusjaosto	26
Naisjaosto	26
Ruotsinkielinen jaosto	27
3. SAK:n Valtuusto	28
4. SAK:n ylimääräinen edustajakokous	30
5. Vainajat	31

IV. Yhteistyö kotimaisten laitosten ja järjestöjen kanssa:

1. Järjestöt ja yhtymät 31
2. Edustus eri kokouksissa 32
3. Edustus lautakunnissa, komiteoissa ja laitoksissa 32

V. Kansainvälinen yhteistyö:

1. Maailman Ammattiyhdistysten Liitto 35
2. Pohjoismainen yhteistyö 36
3. Yhteistyö Neuvostoliiton ammattijärjestön kanssa 36
4. Kansainvälinen Työjärjestö 38

»

VI. Valistustyö:

1. Yleistä 38
2. Kurssitoiminta 38
3. SAK:n kesäkoulu Työväen Akatemiassa 39
4. Työnjuhlat 42
5. Ammattiyhdistysviikko 43
6. Apurahoja 43
7. Elokuvat toiminta 44
8. Toimitsijoiden kokoukset ja koulutus 44
9. Tuotantokomiteakurssit 44
10. Opintokerhotyö ja opinto-ohjaajakurssit 45
11. Valistusjaoston alaiset toimitsijat 45
12. Kustannustoiminta 47
13. Palkkatyöläinen 47
14. Liittojen lehdet 48

VII. Taloudellinen demokratia:

J^

1. Tuotantokomiteat 48
2. Työmaaluottamusmiehet 52

W

VIII. SAK:n asenne eräisiin päivänkysymyksiin:

1. Suhteiden katkaiseminen Francon Espanjaan 53
2. Rauhan valmistelu 54
3. Sosialisointi 54
4. Suhtautuminen työpaikkakokouksiin ja työnseisauksiin 55
5. Talouspoliittiset kysymykset 56
- 5 % hintojen alennus 60
- Verohelpotukset 60

K

IX. Palkka- ja sopimuskysymykset:

1. Palkkakehitys	61
Palkkasäännöstely	61
Paikkakuntaluokittelu	62
Palkkataso	62
2. Työtaistelut	63
Maatyöväen lakko	63
Arabian lakko	64
SAK:n vetoamus	65
Valtion viran- ja toimenhaltijain palkkaus	67
Sopimukset	67

Liite N:o 1. Pöytäkirjaselostus SAK:n Valtuuston kokouksesta 26.5. 1946	69
--	----

Liite N:o 2. Pöytäkirjaselostus SAK:n Valtuuston kokouksesta 8. 12. 1946	72
---	----

Liite N:o 3. Yleissopimus	76
-------------------------------------	----

Liite N:o 4. Tilastoja:

Liittojen jäsenluku v. 1946 verrattuna vuoteen 1945	80
Liittojen jäsenten jakautuminen sukupuolen mukaan v. 1946	81
Liittojen maksavat ja vapautetut jäsenet IV neljän- neksellä v. 1946	82
Liittojen jäsenluku neljännesvuosittain v. 1946	83
Liittojen työttömyys- ja matka-apukassojen maksa- mat avustukset v. 1946	84
Tietoja liittojen toimistoissa hoidettavista työttömyys- ja matka-apukassojen varoista v. 1946	85
Vv. 1945—1946 voimassa olleet työehtosopimukset	86
Työnseisauksia vv. 1946	87
Suomen talouselämän kehitys	88
Suomen Pankin rakennuskustannusindeksi vv. 1936— 1946	90
Eräiden rakennusaineiden ja alaurakkatöiden hinta- kehitys vv. 1936—1946	91

. tT^

%

SAK:n Tilastollinen vuosikirja vvM-943—1945:

Liittojen jäsenluku vv. 1930—1945	95
Liittojen jäsenluku v. 1943 verrattuna Vuoteen 1942	96

4

Liittojen jäsenistön jakautuminen sukupuolen mukaan v. 1943.	97
Liittojen jäsenluku neljännesvuosittain v. 1943	98
Liittojen maksavat ja vapautetut jäsenet IV neljänneksellä 1943.	100
Liittojen tilitykset SAK:lle v. 1943.	101
Tietoja liittojen toimistoissa hoidettavista työttömyys- ja matka-apukassojen varoista v. 1943.	102
Liittojen ja työttömyys- ja matka-apukassojen maksamat avustukset v. 1943.	103
Liittojen jäsenluku v. 1944 verrattuna vuoteen 1943 ..	104
Liittojen jäsenten jakautuminen sukupuolen mukaan v. 1944.	105
Liittojen jäsenluku neljännesvuosittain v. 1944.	106
Liittojen maksavat ja vapautetut jäsenet IV neljänneksellä 1944.	107
Liittojen tilitykset SAK:lle v. 1944.	108
Tietoja liittojen toimistoissa hoidettavista työttömyys- ja matka-apukassojen varoista v. 1944.	109
Liittojen ja työttömyys- ja matkaapukassojen maksamat avustukset v. 1944.	110
Liittojen maksamat ja vapautetut jäsenet IV neljänneksellä 1945.	111
Liittojen jäsenluku neljännesvuosittain v. 1945	112
Liittojen jäsenluku v. 1945 verrattuna vuoteen 1944 ..	114
Liittojen jäsenten jakautuminen sukupuolen mukaan v. 1945.	115
Liittojen tilitykset SAK:lle v. 1945.	116
Tietoja liittojen toimistoissa hoidettavista työttömyys- ja matka-apukassojen varoista v. 1945.	117
Liittojen ja työttömyys- ja matka-apukassojen maksamat avustukset v. 1945.	118
Metsätyöpalkanormien kehitys vv. 1939—1945	119
Uittotöiden tuntipalkanormit	121
Elinkustannusindeksiluvut	122
Suomen Pankin rakennuskustannusindeksi v. 1936—1945.	124
Suomen talouselämän kehitys	130

